

ပပ်.ရှ်ဆင်းလိတ်းတံး

GRADE 4

လခင်.သါမ်

စာအုပ်အလှူရှင် အ.ကြို့တိုက်စုပုံနှိပ်ရေးဌာန
 နေရပ် ဝေဟံယု စုစောင်း သ. ၃၆.၈
 ရက်စွဲ ၃၀. ၃. ၂၀၁၃

ပပ်နှိုက်ခင်းလိက်တံး

ကခဏ်သမ်

GRADE 4

ဘီရင်းအေး၊ ဩ၊ ခံ၊ လီ၊ လင်း၊ ခု၊ အ်၊ ပ၊ အ်၊ လ၊ လင်း၊ သ်၊ မြိုင်၊ လင်း၊ ပ၊ လှ၊ အ်၊ လင်း၊ ခု၊ အ်၊ သ်၊
 ဘီရင်းလင်း-လင်း၊ သွံး၊ လင်း၊ ချိုင်၊ လင်း၊ အူ၊ လိုင်၊ အေ၊ လင်း၊ တာင်း၊ စာ၊

ဂျမ်းခမ်း

ဂေ၊မိတီ၊ ငမးလိက်တံးမိ၊ခံ့ ဂွပ်ပိုဝ်း ခိးဂွံးခမ်းမိုင်း ခင်းထိုင်တံးဂွပ်း လိမ်လိက်လိမ်ယံ၊ မေ၊ကာခင်၊မေ၊တံးခိးကမ်၊ဂး ခင်၊ဂိုဝ်ခမ်း တာင်၊မိဝ်း ဂေ၊၊ ပေးတေသွခင်လံး ကာခင်၊လံးငါးငါးလေး၊ ခိုခင်းဂး မိ၊ သုင်ခိုတ်း လွမ်း ဂပ်း ဝါခင်း ပါခင်မိုင်းမိုဝ်းလိပ်ခံ့ ထင်၊လံး ငမးဂိုတ်းဝံ့ ယဝ်။

လိက်တံးဂွပ်းကာခင်မိဝ်ဂပ်၊ဂပ်၊ခေခင် ဂွပ်ပိုဝ်းမံသိုင်ကမ်၊ဂမ်၊ထူခင်း လွမ်းသဗေ၊ဝလိက်လံးလေး၊ သိုင်မခင်းဂေးကွပ်၊ လံ၊ထိုင် လံ၊ပိုင်ဝံ့ ပေး တေ မးဂိုတ်းကမ်ထာခင်၊ တူဝ်လိက်ယေးတူဝ်ဂွံးကွပ်၊သိုင် ယေဂမ်း ၊ ခိုတ်း လွမ်းပိုခင်း၊ ထိုဝ်းကာခင်ခင်းခင်းဂမ်၊ဗျ၊ယိဝ်းတိုဝ်းယူ၊ မိုဝ်းလိပ်ခံ့ ကမ်၊ပီခင် လံးလေး၊ ထင်၊လံးခိုခင်းငမးယဝ်။

လိက်တံးမိ၊ခံ့ထင်၊ဂု၊ငမးဂိုတ်းကပ်မိုဝ်းလိပ်ခံ့ဂွံးကမ်၊လံး ငတ၊ တင်း ဂိုတ်းမးလိမ်မိုဝ်းပီခရိတ် 1940 ခိးခေခင်ယဝ်။ ဂွံးဂး ဝါခင်းမိုင်း သမ္မိလူ့ သေထင်၊လံးဂိုတ်းဝံ့ယဝ်။

ထိုင်မးဝံးသိုက်းလူင်ဂမ်၊ဗျ၊ပွက်သွင်ယဝ်ယဝ်၊ လွမ်းခင်၊ဂပ်ခး လံးဂူ၊ဂခင် သဗေ၊သခင်၊တဂင်ထိုဂွံးခမ်းမိုင်းတံးမိး ခိးဂွံးလိက်တံးမိ၊ သုင် ခိုခင်းဂးလေး၊ ဂပ်ခးထင်၊တာင်၊ထိုင် လူင်ပွင်ထိုင်တံး ၊ ဗွမ်လံးလံ့ ဂခင်သေယဝ် ထင်၊ တာင်၊ဝံ့ဂေ၊မိတီ၊တ၊ငမးလိက်တံး ပီခင်ခင် ၊ကာခင် ထိုဝ်းသိုင်ပေးမး ဂးတံးခံ့ယဝ်။

ဗေ၊မိုင်း

1. ကူးဝိထယ၊ခေခင်၊တ- မုခင်လောင်းထင်၊ခွင်းမင်၊ဂလ၊ယူင်၊
ဂင်ဝိင်း၊ မိုင်းသီခင်ဝိဂွင်၊။
2. လဝ်းသုလ်၊မင်၊ - ထင်၊ဗျ၊လူင်၊ဂေးသီးဝါခင်းလမ်။
3. ကူးမွင်၊မွင်၊ - သ၊သဗေ၊ဂူခင်၊လူင်၊မိုင်းသီ၊ပေ၊
4. ကူးဂေးသခင်၊လ၊ - မျှုတ်လးလွံငိုခင်း။
5. ကူးချင်၊ - ကမတ်းချက်မိုင်းဂိုင်။

- 6. ကူးထုခင်းလျှ - ပါခင်းတဂျတော၊ မိုင်းလံးခါ။
- 7. ဒိုင်းဂျိုင်းဝိလျှသ - ငရေးလူလိက်၊ မိုင်းခင်း

အံ၊ ခုခင်ပွင်ဂါခင်

- 1. ငဝ်းသံ၊ မိုင်း - ခုခင်လှိုင်အံ၊ ပိုင်၊ လျှ၊ မိုင်းတံး မိုင်းဂယါ။
(အုရ်မံ၊ လှိုင်)
- 3. ခုခင်ပါခင်းလျှ - ဂမ်၊ ခုခင်အံ၊ ပိုင်၊ လျှ၊ မိုင်းတံးပွတ်းပွင်။
(လှိုင်၊ အုရ်မံ)
- 3. ခုခင်ခမ်းခွင် - ခုခင်ပွင်အံ၊ ခိုခင်းမွက်၊ လါတ်းခေဂေခင်းမိုင်း။
- 4. ကူးပျှလျှခင်း - ဩ၊ ဝုခင်၊ လှိုင် ဝိုင်းတွင်၊ ဂျိ။
(မိုင်းလိတ်၊ ခုခင်လှိုင်အံ၊ ယျှယျ)
- 5. ခုခင်ခမ်းလိုခင်း - ဩ၊ လှိုင်ခွင်၊ ဝိုင်း။ သွခင်ပီခင်ဩ၊
ငခင်းမု၊ လဝိုင်းတွင်၊ ဂျိ။ (မိုင်းလိတ်
ပီခင်အုရ်မံ၊ ခုခင် အံ၊ ပိုင်၊ လျှ၊ မိုင်းတံး)
လိုဝ်းခေယဝ်။

တူဝ်မေးလေးသရလိက်တံးမိ၊ ကခင်ဂေ၊ မိတီ၊ တင်းလံ၊ ခိုင်မေး ဝံခေ၊
လံးမွက်၊ လါတ်းခေဝေ့ ၊ ပုခင်းတျှ၊ အုရ်ကွခင်လှိုင်လိက်တံးဂဝ်၊ ခဝ်
ဂျိပေးလိင်ဆင် ခင်းပပ်မိ၊ သင်လိက်တံးခေခေယျှယဝ်။
လိက်တံးမိ၊ ခေ့ လှိုင်ပွင်လိုင်းတံးလံးဂုဝ်ခွင်းကဝ်ပီခင်လိက်လှိုင် တိုဝ်းခင်း
လှမ်းသေယဝ်လေး၊ ခေင်၊ ဂိုဝ်ဂုခင်းမိုင်း ခင်းလိုင်းတံးတင်းသိုင်း၊ တေလံးဂိုခင်း
လိက်တံးမိ၊ ခေခေ့၊ လှိုင်ပွင်လိုင်းတံး ငဝ်၊ အုရ်ခေ့ပပ်၊ ပုခင်ပခင်

လုမ်းနှံ၊ပိင်၊ဂျာ၊ ရွှေတိမ်းကွက်၊ပီခင် ပပ်နှိုင်းလိက်တံးမ့်၊ တင်းကပ်ကခင်
ထံးတော၊ ထိုင်ကခင်သိမ်းခင်လေး၊ ကပ်၊ခွင့်ကပ်ဂပ်လိက်တံး သိ၊ဂေ၊ -

- 1. ကူးချိုင်, - - ကမတ်းချုန်းမိုင်းဂိုင်။
- 2. လုင်းသူ့ထိုင်,ခေ - လင်းမိုင်း။
- 3. သာင်,သွံး - ဂျွတ်းမေး။
- 4. တာင်းဂေး - ခေမ့်ခမ်း။

လိုင်းခင် မုးတိမ်းထွမ်းခင်,ခွပ်ခေး၊ ကခင်ဂေ၊မိတ်,ပပ်နှိုင်း
လိက်တံးတိမ်းတတ်းဝံ၊ မိုင်းမုးခိုခင်း၊ဖွမ်ဂခင် ၊ တီးလုမ်းနှံ၊ပိင်၊ဂျာ၊ မိုင်းတံး
မိုင်းပိ -1958 ခေ၊လှိုင်ခင်ဂျခင်,ခေဂေ၊ဂို၊ 24 ဝခင်းတော၊ -29 ဝခင်းခေခင် ယဝံ။
ဂေ၊မိတ်, ပပ်နှိုင်းလိက်တံးခင် ပီခင်ခင်,ကခင်လိုင်းသိမ်းပုးဂေ၊တံး ခင်ယဝံ။

- 1. လုင်းချိုင်, - - ကမတ်းချုန်း မိုင်းဂိုင်
- 2. လုင်းထုခင်းလျ - လံးခေး
- 3. လုင်းပိလျ,သ - - မိုင်းခင်း
- 4. လုင်းဖုတ်းလျ - ခေမ့်ခမ်း
- 5. သာင်,သွံး - ဂျွတ်းမေး
- 6. လုင်းဂေးလိ, - - ဂျွတ်းမေး
- 7. ထံးသံ၊မိုင်း - ခုခင်လုင်နှံ၊ပိင်၊ဂျာ,လိုင်းတံးလေးဂယု။
- 8. လုင်းပျာဂျခင်, -ခုခင်လုင်နှံ၊ယူ,လိ လိုင်းတံး၊ ဝိင်းတွင်,ဂျိ။
- 9. ခုခင်ပခင်းလျ ဂမ့်ခုခင်လုင်နှံ၊ပိင်၊ဂျာ,လိုင်းတံး၊ဝိင်းလျးသိမ်း
- 10. ခုခင်ခမ်းလိုခင်း ဩ,လုင်ခွင်းနှိုင်းသွခင်ပီခင်ဩ,ကခင်မူ,လ
မိုင်းတံး၊ ဝိင်းတွင်,ဂျိ။
- 11. ဩ,ပျ.ဂေ၊ -ဩ,သွခင်လိက်,ခွင်းနှိုင်းသွခင်ပီခင်ဩ,
မိုင်းတံး၊ ဝိင်းတွင်,ဂျိ။

12. လင်းဂျ၊လိင်,တ - ဩ၊သွခန်လိက်;တံး၊ ရှင်းနှိခင်းကခံ့သုင်
ဝီင်းသီ,ပေ့။

13. လင်းပိင်,ဂျ၊ - ဩ၊သွခန်လိက်;တံး၊ ရှင်းနှိခင်းကခံ့သုင်
ဝီင်းတွင်,ဂျီ၊ လိုဝ်းခံ့ယဝ်။

2. လင်းသုလိင်,ခေ- လင်းခိုဝ်း။

ပပ့်နှိခင်းလိက်;တံးမ့်,ခံ့၊ ခင်,ရှိဝ်ပေးတေတုက်;ထုင်, မိခင်းကွမ်း
သအျ,ဝပပ့်နှိခင်းလိက်;တင်းလံးခခံ့၊ လှိုင်ပွင်လိုင်းတံးကင်,တင်,ဝံ့ မူ,လုမ်း
ထတ်းသင် ပီခင်ခင်,လိုဝ်းပျးဂျ;တံးခံ့-

1. ကပ်းသံးမိုင်း
2. လင်းပျ,ဂျ၊ခင်,
3. ခုခင်ပခင်းလျ,
4. ခုခင်ခမ်းလိုခင်း
5. ကပ်းခုခင်သမ်
6. ဩ၊ပျ,ဂျေ့၊

ကိတ်,တင်းဂဝိလိက်;တံးသီ,ဂျေ့၊ ခခံ့၊ ကင်,မုးဂုမ်ဂခင်ထတ်းသင်လိက်;
လိုဝ်းကခံ့ တံးမ့်,ဝံ့ခခံ့၊ လိုတ်းဝခင်းယေးပွက်; သေယဝ်းလ; ၊ လုမ်းခံ၊
ပိင်,ဂျ၊,မိုင်းတံး ကင်,လံးပေ့,ကွက်, ပီခင်ခိုခင်ပပ့်နှိခင်းလိက်;တံးမ့်, တျ,သွခန်
ခံ့ရှင်းနှိခင်း တင်းလံးယဝ်။

ပေ့,ဂမ်းသီ,
ခရိတ်; - 1963 ခခိ;
လိုခင်လိပ်တံးမ့်,ပျ။

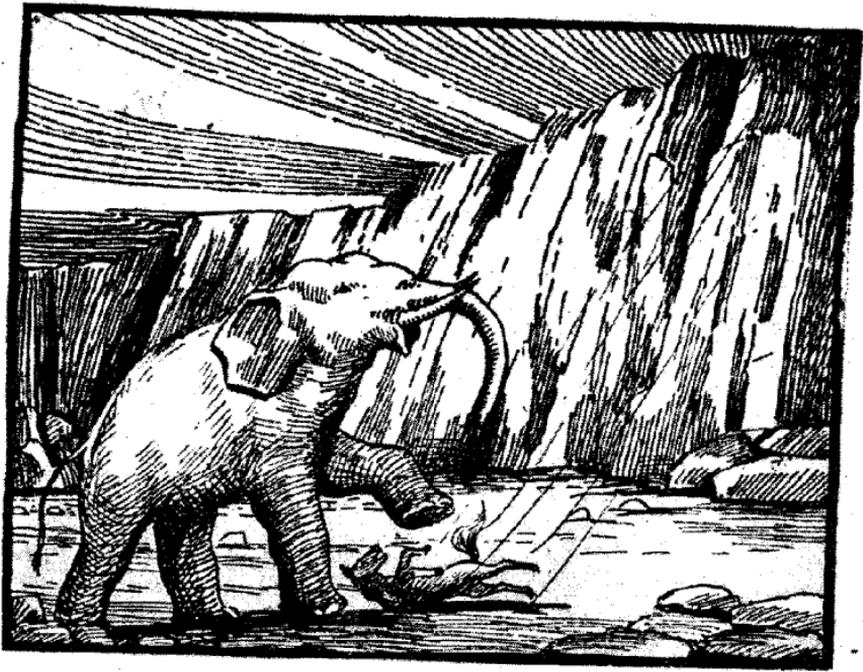
ကပ်းသံးမိုင်းမင်းဂံး၊
ခုခင်လှိုင်ခံ၊ပိင်,ဂျ၊, လိုင်းတံး
ဝီင်းတွင်,ဂျီ။

လမ်းခင်းကန်သမိ

1.	မုလိခင်ယိုင်းသင်၊သိး	-	-	-	1
2.	ကိုဝ်လိမ်း	-	-	-	4
3.	ယူ၊ပွတ်၊ထိုခင်းခါဝ်သို	-	-	-	8
4.	ဂါခင်ခေးဂိုခင်း	-	-	-	10
5.	မရော၊ခေးယျာတ်သခေးဂ်၊	-	-	-	12
6.	ယုလုတ်၊	-	-	-	13
7.	ဝတ်၊တြးဂျးပိုင်	-	-	-	14
8.	တံ၊ဂွပ်၊လေး၊ဖေယို	-	-	-	20
9.	ထုဂ်၊လိဂွပ်၊ယမ်လိင်လူကူးမေး	-	-	-	22
10.	လုမ်းလုးဂိုခင်းသုခင်ဝါခင်း	-	-	-	23
11.	ဂျ၊ခလ၊တွင်၊ဂျိး	-	-	-	26
12.	ပူ၊သုခင်လါခင်	-	-	-	30
13.	နွဲလံးထိုဝ်းလိ	-	-	-	31
14.	ယျာတ်သခေးခွင်	-	-	-	34
15.	လွင်းယူ၊လိ	-	-	-	37
16.	ဂူခင်းမိုင်းတံး	-	-	-	40
17.	လွင်း၊ဖေဂ်၊သွမ်း	-	-	-	43
18.	ဂုမ်းဂပ်းထုဂ်၊	-	-	-	47
19.	ပိုခင်းကပ်းသိုဝ်းဖိုဂ်၊	-	-	-	49
20.	ခရုဂ်၊သိုဝ်းယွခင်းခင်း	-	-	-	54
21.	လုဂ်၊သထေးသိ၊ဂေ၊	-	-	-	56
22.	မိ၊သုင်ဂွဂ်းပိုင်	-	-	-	59
23.	လွင်း၊ငိုင့်ခဝး	-	-	-	61
24.	တိမ်းလိဂ်းလူးကူးမေး	-	-	-	66
25.	ခွင်ခိဝ်းမိုင်းခင်း	-	-	-	67
26.	မု၊ဂါဂ်းခိုင်း	-	-	-	78
27.	ခရုဂ်ခင်ထံ	-	-	-	79

လမ်းခင်းကဆင့်သမ်

28.	ခိုင်းခွင်လူ့ခွပ်နှုန်းပိုင်	-	-	-	-	82
29.	ဗျာဒိတ်သိင်	-	-	-	-	83
30.	ဂျမ်းဝွန်း	-	-	-	-	87
31.	ဂိုဝ်းလီတုတ်ဂဝ်,	-	-	-	-	89
32.	ခမ်းခေး	-	-	-	-	94
33.	ပွဲလှိုင်သီ,	-	-	-	-	96
34.	မုလိခင်ဂမ်သိခင်နီဂ်း	-	-	-	-	98
35.	လင်းခေးခွပ်ပိုင်	-	-	-	-	101
36.	ဗျာဒိတ်၊ လိဂ်တီးဂေး	-	-	-	-	103
37.	တုမ်းဂွံးလပ်၊ တပ်၊ ဂွံးဂုတ်	-	-	-	-	104
38.	သိင်ဂပ်ခေ	-	-	-	-	109
39.	လင်၊ ဂု၊ ကပ်ခေးခမ်း	-	-	-	-	111
40.	ခုခင်လူးခုခင်လုံး	-	-	-	-	112

1. မၤလိခင်ယိုင်ဒဲးသၢင်,သီဒဲး

မိုဝ်းဂွခင်,ကွခင်ခင် မိးသၢင်,သီလုင်တူဝ်ခိုင်ဒဲး၊ ယူ,ခင်းထမ်းခိုင်ဝ်
လွံဂိမဝခင်,တၢ,ခခေၤ၊ ပေးမခင်းတေဂျၢ,ဂၢဂါခင်ယေးပွဂ်းယေးပွဂ်း၊ မခင်း
ကွဂ်,မးယူ,ဂိမ်းပၢဂ်,ထမ်းသေ၊ ခုတ်,မခင်ဂွင်သၢမ်ဂမ်း လင်,လွမ်တူလ်းဂူ
အံ,ဂူတၢင်း ထုဂ်,လီဂျၢ,ဂၢဂါခင်တၢင်းလုံဂေး၊ လင်,ဂွံဂျၢ,ယဝ်။ ဂၢပီခင်လၢင်
လုင် လုင်ထိုခင်, ဂျၢင်အခင်း ကခင်မိးခင်းထိုခင်, ခင်းခိုဝ်းခခေၤ ၊ မခင်းခံး
ဂါခင်တူဝ်လုံဂေး၊ လိုဂ်းခိုဝ်းဂါခင် ဂိတ်းခခေၤဂူဝခင်းဂူဝခင်း၊ ပေးမခင်းဂါခင်
ခိုင်ကိမ်,ယဝ်၊ သမံလုင်းဂျၢ,ဂါခင်ခေၤ ဂၢတီးခခေၤကခင်မိးဂိမ်းတါခင်လုံခခေၤ
သေ၊ ခိုခင်းခိုခင်းမးခခေၤယူ,ခင်းထမ်းခခေၤယဝ်။

ထိုင်မးပွဂ်းခိုင်ဒဲး သၢင်,သီလုင်ဂျၢ,ဂါခင်ခိုင်တူဝ်ထိုခင်,ကိမ်,ယဝ်သေ
ကၢင်းလုင်းဂၢဂါခင်ခေၤ၊ သမံဂျၢ,လုးမၤလိခင်တူဝ်ခိုင်ဒဲး ၊ မၤလိခင်ပိခင်းဂူဝ်

သင်၊ သီး၊ ချေး၊ ကမ်း၊ လောင်း၊ ပုံး၊ ရွှေ၊ တောင်းလို့၊ လင်၊ ခန့်၊ တံ၊ ဝှောင်း၊ ခွင်း၊ ရှင်၊ မေး၊ ထူး၊ သင်၊ သီး၊ လူင်။
သင်၊ သီး၊ ထမ်း၊ ဝေး၊ ရှို၊ လုံး၊ မ၊ လို၊ ခင်၊ မိုး၊ မေး၊ ရှိ၊ တံ၊ သင်? မ၊ လို၊ ခင်၊ ဝေး၊ ကေး၊ ရင်၊ ခေး၊ မေး၊
ယွင်း၊ ရှိ၊ တံ၊ ခေး၊ လို့၊ လင်၊ ခု၊ ခင်၊ လူင်၊ သင်၊ သီး၊ ရှင်၊ ခေး၊ ခင်၊ လေး၊ သင်၊ သီး၊ ကေး၊ ပေး၊ ရှိ၊ ခင်၊
ခင်၊ မှ၊ သင်၊ လင်၊ ကွင်း၊ မ၊ လို၊ ခင်၊ မိုင်း၊ ယူ၊ ခင်း၊ ထမ်း၊ ခင်၊ ယင်၊ ဝံ၊ ခင်၊ သင်၊ သီး၊ လုံး၊ ရှိ၊ ခင်၊
ခင်၊ သင်၊ ကေး၊ ကမ်း၊ ရှိ၊ တံ၊ ကမ်း၊ လို၊ မမ်း၊ သမ်း၊ ပင်၊ မ၊ လို၊ ခင်၊ ရှိ၊ ခင်၊ ရှေး၊ ဝမ်း၊ ရှေး၊ ဝမ်း၊ လေး။
ရှိုင်း၊ မေး၊ လွှေး၊ လွှေး၊ မ၊ လို၊ ခင်၊ ထမ်း၊ ပေး၊ ပီး၊ မူး၊ ခင်း၊ တုမ်း၊ လုမ်း၊ ဝံ၊ ယင်။

မင်၊ ပွန်း၊ သင်၊ သီး၊ လူင်၊ ဝေး၊ “မ၊ လို၊ ခင်၊ ကို၊ လုံး၊ မိုး၊ မေး၊ ရှိ၊ ခင်၊ ခင်၊ သင်၊ ကေး၊ ရှေး၊ လွှမ်း၊
တုန်း၊ သေး၊ မေး၊ လေး၊ တံ၊ ရင်၊ တေး၊ ရှို၊ ဝံ၊ တေး၊ ရှေး၊ တီး၊ ပင်၊ မိုး” မ၊ လို၊ ခင်၊ ကေး၊ ရှေး၊ လွှမ်း၊ တုန်း၊
တုန်း၊ သတ်၊ ခင်း၊ ထို၊ ခင်၊ သေး၊ မေး၊ ရှိ၊ ခင်၊ တုန်း၊ လို့၊ ကေး၊ မေး၊ လေး၊ တံ၊ သင်၊ သီး၊ သင်၊ သီး၊ သင်၊ လွှမ်း၊ ကင်၊
ပင်၊ မမ်း၊ ယင်။ ရှိုင်း၊ မေး၊ လွှေး၊ လွှေး၊ မ၊ လို၊ ခင်၊ ကေး၊ ရှေး၊ ရှင်း၊ ပိုင်း၊ လုံး၊ ရှိ၊ ခင်၊ ခင်၊ ကမ်း၊ လို၊ ခေး၊ လေး၊
မမ်း၊ ထင်၊ တုန်း၊ မမ်း၊ မိုင်း၊ မိုင်း၊ ခင်၊ သင်၊ သီး၊ ကမ်း၊ ပေး၊ ရှိုင်း၊ ယမ်း၊ နှို၊ လေး၊ မိုင်း၊ လေး၊ သမ်း၊ တေး၊
ထင်၊ တေး၊ လူင်၊ လို့၊ သေး၊ လေး၊ တံ၊ ဝေး၊ “ကမ်း၊ ပီ၊ ခင်၊ လင်၊ ပီ၊ ခင်၊ ခင်၊ သေး၊ ပိုင်း၊ ခင်း၊ ထို၊ ခင်၊
လူင်၊ ရှိ၊ မဝမ်း၊ တေး၊ ခင်၊ မီး၊ သင်၊ သီး၊ လေး၊ ရင်၊ လင်၊ ရှင်း၊ ယင်၊ ဝေး၊ ခင်”။

ထိုင်း၊ မေး၊ ဝမ်း၊ ခင်၊ မမ်း၊ လေး၊ တံ၊ တီး၊ သင်၊ သီး၊ လူင်၊ ဝေး၊ “မိုင်း၊ လိုင်း၊ ခင်၊ ရင်၊ ခေး၊ ကေး၊
ပီ၊ ခင်၊ ခင်၊ မီး၊ ကူး၊ မီး၊ နှိုင်း၊ မီး၊ တင်၊ ရှိုင်း၊ မိုင်း၊ ခင်၊ လင်၊ ရှိုင်း၊ ခင်၊ ကင်၊ မိုင်း၊ ရှိုင်း၊ လင်၊ ရှိုင်း၊
မေး၊ ရှိ၊ ခင်၊ တုန်း၊ သင်၊ ကေး၊ လေး၊ တံ၊ သေး၊ ကမ်း၊ ရင်၊ ခေး၊ တေး၊ ရှေး၊ တီး၊ ပင်”။ သင်၊ သီး၊ ဝေး၊ “ကမ်း၊ ကို၊ လုံး၊
ခင်၊ မိုး၊ မ၊ လို၊ ခင်၊ ကွင်း၊ ရှိုင်း၊ ယေး၊ ပေး၊ သမ်း၊ ခေး၊ နှိုင်း၊ မိုး၊ ကမ်း၊ တီး၊ ကင်၊ ပိုင်း၊ လုံး” မ၊ လို၊ ခင်၊ ကေး၊
ကမ်း၊ မေး၊ ရှိုင်း၊ ရှိုင်း၊ သင်၊ သီး၊ သေး၊ ယင်၊ လေး၊ တံ၊ ဝေး၊ ပေး၊ ကမ်း၊ ယမ်း၊ ကေး၊ ရင်၊ ခေး၊ တေး၊ ရှေး၊
တီး၊ လင်၊ ပင်၊ လင်၊ ရှိုင်း၊ ခင်၊ လေး၊ မ၊ လို၊ ခင်၊ ကွင်း၊ ရှေး၊ ရှေး၊ လင်၊ ယင်။ မ၊ လို၊ ခင်၊ ရှေး၊ ရှိုင်း၊ လင်၊ လူင်၊
တုန်း၊ ခင်၊ ယူ၊ တံ၊ ရှိုင်း၊ လေး၊ ရှိုင်း၊ မမ်း၊ ကေး၊ ရှိုင်း၊ တင်၊ ရှိုင်း၊ တင်၊ ရှိုင်း၊ မမ်း၊ သေး၊
လှိုင်း၊ ခင်၊ ရှိုင်း၊ လေး၊ ရှိုင်း၊ ပီ၊ ခင်၊ သို့၊ ရှိုင်း၊ ရှိုင်း

ထောင်ဂမ်းလီဝ်၊ တီခင်မခင်းသမ်၊ ပြုတ်ဒုသီခင်တူဂ်းဂျ၊ ပုဒ်ဒေလးလး၊
ထောင်လူင်တူဂ်းလုံဒေ၊ ထင်၊ ယုဂ်တီခင်မခင်းယီဝ်၊ သံ၊ မုလိခင်ဂမ်းလီဝ်၊
သံလံးမုလိခင်ပေးလခင်ကွက်၊ မုဒ် ကွက်မခင်းဂေးမာန်၊ မိုဝ်ထင်တီဒုံ တီ
ခခင်းယဝ်။

မုလိခင်ယိုင်းသင်၊ သီး၊ ထင်ယီဝ်၊ ခိးပေးလခင်။
ပေးကမ်၊ မိုခင်ယု၊ ယိုင်း၊ ထင်ဒ်းထိတ်းပိုင်၊ တံ၊ တံ၊

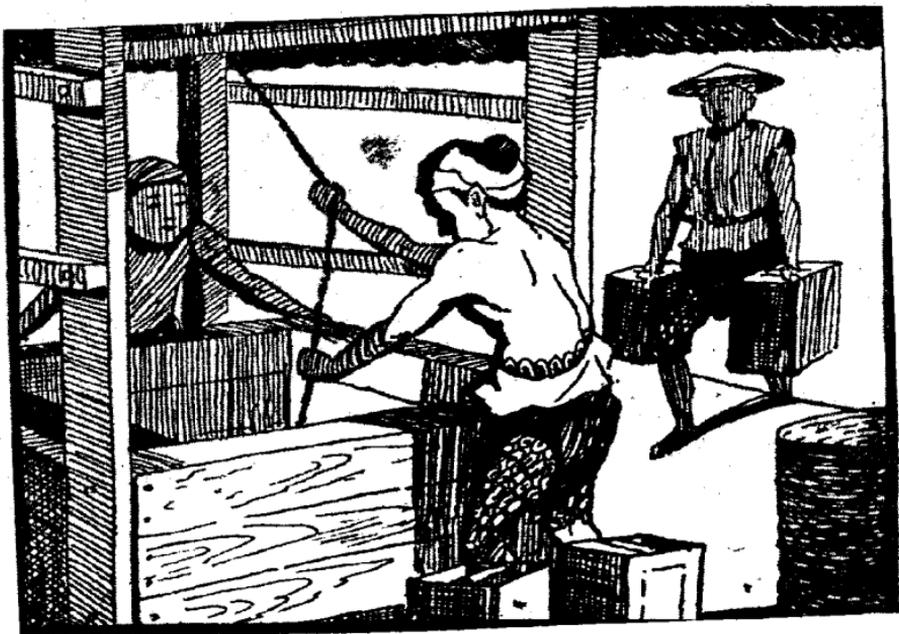
တွခင်းသပ်းလီင်း

ခိုဝ်တင်းသမ်၊ ခခ့်ကမ်၊ မိုခင်ဂခင်း။

ခိုဝ်ခခ့်မခင်းကမ်၊ ပေးခေဝ်ယမ်ပိုခင်း၊ ကမ်၊ ပေးခိးလတ်းတေ၊ ပိုခင်း။
သမ်၊ ခခ့်မခင်းထင်၊ တူဝ်မခင်းခိုဝ်သေပိုခင်း၊ ခိးဒေတောင်းဂတ်းမခင်းတေ၊ ပိုခင်း။

1. မိုဝ်းမုလိခင်လံးဂ်ခင်ခိုဝ်ကမ်၊ သေ၊ ပီးမုခင်းတုမ်လုမ်ခခင်း
မခင်းထင်၊ တူဝ်မခင်းပီခင်ဂိုဝ် ?
2. တူဝ်ထိုခင်၊ ကခင်းမီးပုဒ်တီးခခ့်၊ မိဝ်းလွ်ဂ်ခင်ခိုဝ်၊ မိဝ်းလွ်ဂ်ခင်
ယိုဝ်း၊ မိဝ်းလွ်ဂ်ခင်မိုမ်၊ မိဝ်းလွ်ဂ်ခင်မာန်၊ မို၊ လတ်းဒေလူ။
ထင်၊ ထင်၊ ရှင်၊ ဖခင်း၊ မုခင်း၊ သိုဝ်၊ လိင်း၊
ဂင်း၊ ဝူဝု၊ ပင်တံ၊ သင်၊ သီး၊ ထွခင်း၊ ခခ့်ဂ်။
3. ဂြိယု၊ ကခင်းမီးဖခ့်၊ ချခခ့် ကပ်ဂမ်လိုခင်းခခင်း၊ ဒေတူဝ်ကခင်းဂိုဝ်
ဂခင်းတင်းတူဝ်လိဂ်းဖခ့်၊ သံ၊ တု။

- (ဂ) ဖီ - - ခပ်၊ လီင်း၊ လမ်
- (ခ) ပင်တံ၊ - - မုခင်း၊ ဖခ့်ဂ်၊ သွမ်၊
- (င) ဖခင်း - - လိုဝ်၊ မိဝ်၊ လီင်း
- (ဇ) သိုဝ် - - ဂမ်၊ လံး၊ သပ်း။
- (ဃ) ဝူဝု - - လမ်၊ လိုဝ်၊ ခခ့်ဂ်။

၂. ဂိုက်လီမ်း

ဂိုက်ကခပ်ဝါးခဲ မီးဂိုက်လီမ်း၊ ဂိုက်ဝါခင်၊ ဂိုက်ခူမ်၊ ဂိုက်ခပ်ေ၊ ဂိုက်သိင်း ထေးလို့လိုင်းခဲယပ်။ ခင်းခင်၊ ဂိုက်ပုးပိုင်ခဲ၊ ဂျးခခင်မခင်းတေ့ ဂိုက်လီမ်းပေး သေပိုခင်းယူ။ ဂွဲးဂျးပေးဝူခဲတူလုံးလီလီထိုင်၊ ဂိုက်လီမ်းခဲဂူမ်းဝါးကမ်၊ ပေး မီးဂျးမီးခခင်သင်ခခဲဂေး၊ မခင်းပီခင်တီးပိုင်း တီးကိုင်ဂူခင်းရှင်းဂူဂေးယပ်။ ဂိုခင်းဂူခင်းဂိုခင်းလို့သေကမ်၊ ဝါး၊ ပေးကမ်၊ မီးဂိုက် ကမ်၊ လုံး၊ ဂွင်ဖခင်းသင်ဂေး ပေးကမ်၊ သို့ဂိုက်ကမ်၊ ယပ်။ ဂျးပီခင်ကရသျှ၊ ဂူဂ်းပိုင်ခခဲ ပေးကမ်၊ ပေးဂိုက် ထိုင်၊ ကရသျှ၊ ခပ်ကမ်၊ ထိုင်တီး။ လှိုင်သေခဲဂျးပီခင်တူင် သတ်းလေးတူခင်းမုံ တူခင်းမာဂ်၊ တင်းလံ၊ ဂေး၊ လုံးပိုင်းကိုင်ဂိုက်ယူ၊ ယပ်။

ဂိုတ်းဂိုက်လေး လုံးဂူလွင်းတူင်သတ်းပိုင်းကိုင်ဂိုက်? ဝူခဲတူလုံးလီ လီလူ မိုခင်ခင်၊ ဝူဂ်းဂျးလှိုင်းကခင်ဂူခင်းရှင်းလီဝဲဝဲခခဲ၊ ပေးဂုံကွဲ၊ ဂိုက် လီမ်းပခင်ထိုင်၊ ခပ်မိုတ်းဂိုခင်း ဂုံမေးဂိုခင်းတေ့တေ့။ တူင်သတ်းကခင်

ယူ၊ခင်းထိုခင်း၊ခခေခဂေ၊ ခဝ်လေ၊ဂှါခင်းပုင်၊တ၊သေ၊ ဂွမ်းပိုင်းခမ်းပုင်၊
 ခင်္ဂါမ်းမိုခင်းခင်း၊ဂိုဝ်ဝံလေ၊ ဂ၊ပီခင်းတူင်ထိုခင်း၊တင်းလံ၊ လင်၊မ၊ဂှါ ဂါခင်းယဝ်။
 ပေးပီခင်းတီးလိခင်းမီးထ၊တီးဂိုဝ်လိမ်းခခေခ၊ တူခင်းမုံတူခင်းမက်၊ဂေ၊ ခေမံ၊လိ
 မူးလိတေတေ။ပိုဝ်ခင်းလင်၊ဝ၊တူခင်းမုံတူခင်းမက်၊တင်းလံ၊ဂေ၊ ပိုင်းကိုင်ဂိုဝ်ဝံ
 ယဝ်။

မေ၊ဂိုဝ်မိုင်းတံးခင်း၊ မီးခင်းလိခင်းသိ၊ပေ၊ တီးဝ၊ခင်းမေ၊ဂိုဝ်၊ဇံ၊ ဂွင်၊
 ငြေးလှိုင်မေ၊ဂိုဝ်၊ခခေခယဝ်။ မေ၊ဂိုဝ်မေ၊ခင်း ခင်းလှိုင်၊ယေးဝခင်း ယေး
 ခိုခင်းသ၊ဝ်းသိ၊ခေ၊ဂိ၊ ခမ်းဂိုဝ်မခင်းကွက်၊ဂဝ်းပက်၊ဂှါသိဝ်းဂေ၊လ၊ခင်း၊လှိုင် လှိုင်၊
 ဂိုဝ်ခိုင်းမခင်း ယေးဝခင်းကွက်၊ပက်၊ဂှါသိဝ်းလှိုင်၊ပံ၊ပံ၊ယဝ်။

လံးဂှိုင်မခင်းလမုံ၊ ဂှုခင်းဂှိုင်ဂိုဝ်ခဝ် ဂှုခင်းကပ်ခမ်းခင်းမေ၊ခခေခ မ၊
 သိ၊ခင်းမေ၊လှိုင်သေတင်းဝံခင်းဇံ။ ခင်း၊ဂိုဝ်ဂိုဝ်ပေးတေကမ်၊ဂီခင်း၊
 ပီခင်းဂွမ်း၊ ပီခင်းခိမ်းဂှါ၊ခခေခ၊ ခင်းဂေးယေးမေးကခင်းခဝ်၊ ခမ်းဂိုဝ်သ၊ဝ်း

တွဲခင်းနုသပ်းလီင်း

1. ဂိုဝ်းလီမ်းခန့်ကပ်သင်ဂိုတ်း? လၢတးဒေလေ။
2. လိုဝ်သေဂိုဝ်းလီမ်း၊ ဂိုဝ်သိ၊ပိုင်ခခေ ဂူခင်းဂှ်းကပ်ဂိုတ်းသင်?
3. (ဂ) မၢဂ်၊ကခင်လံးကပ်ဂိုဝ်းလီမ်းသိ၊သေဂိခင်၊ မိးလံးမိတ်း?
 (ခ) မၢဂ်၊ကခင်လံးကပ်ဂိုဝ်းဝါခင်သိ၊သေဂိခင် မိးလံးမိတ်း?
 (င) မၢဂ်၊ကခင်ကမ်၊သိ၊ဂိုဝ်သင်ဂေၤဂိခင်လံးခခေမိး
 လံးမိတ်း? ဂၤကခင်သုဂ္ဂ ခခေတံးဒေလေ။
4. ဂိုဝ်းလီမ်းခန့် ပေးကပ်တၢင်၊ဝံ့ခိုင်ခိုင်၊ခၢင်းဂိုဝ်းခခေတေ
 ဝီခင်ဂိုဝ်ဂျ၊?
5. ဂိုဝ်ခန့်မိးပုခင်းပၢင်းသင်တးဂူခင်းဂှ်း?
6. သိ၊ပခင်ခင်းလွက်ပပ်၊ခန့်ဂှ်းပေးမိခင်းဒေလေ။
 - (ဂ) ခန့်ခင်ဂပ်ခၢးဂိခင်ဂိုဝ်---ဒေလေတုင်ဂျ၊သၢမ်ပွက်ယဝ်။
 - (ခ) ယၢးယၢကခင်ပၢးဂိုဝ်---ခန့်လီမ်းဒေတေတု။
 - (င) ဖက်ခင်ပေးကမ်၊သိ၊--- ကရသၢ၊မခင်းကမ်၊---လိ။
 - (ဇ) ဂူခင်းခံးခပ်၊မုခင်းဂျ၊သိုဝ်--- မၢးသၢမ်--- ။
 - (ဃ) မၢဂ်၊ကူမ်ခင်ပိုခင်းကပ် --- ဂိုတ်းကိတ်း။
 - (ဇ) ပၤ--- ပေးကမ်၊သိ၊---ကမ်၊ဝံ့ဂိုဝ်လံး။

၁. ယု၊ပွတ်၊လိုခင်းခါဝ်သို့

ဗုလ်ဂုံကပ်၊ခမ်းတေသမ့်သမ်းဂျေ၊လုံခေ၊ ဗုလ်ဂုံကပ်သိုဝ်း၊ ခုဝ်း
ကွခင်လွံးသက်သီချေး တန်းလွတ်းခံးသပ်းဝပ်းမီခင်။

လိပ်းသိပ်၊လွင်းတင်းခံးတင်းပီခင်ခင်ဂေ၊တန်းခီခင်း၊ ဂုံထွတ်၊လံး၊ခုဝ်း
မ့်၊လံ၊လုဝ်းလံ၊သီခင်း၊ ခီခင်းတေခင်းလေးလံးကွခင်၊ခပ်ဂးတင်းလံ၊ကူလ်း။
မိုဝ်းဂျေ၊ခိုခင်းသွခင် လိက်လံးဂူးဝခင်းသံ၊ ခင်ဂေ၊ထုတ်၊ခင်းခုဝ်းမ့်၊လီ၊ခမ်း။

ဗိုယု၊ခါခင်သီခိပ်းသုဝ်းပက်၊မီခင်ခင်းမီခင်ဂမ်း၊ ထမ်းဂုံနိတ်းခင်ပံ
မိုဝ်း လေးတင်းတိုခင်ခေ၊ ပေးတေယါခင်ဂိုခင်းလိုခင်းတင်းယါဝ်းလုင်းလိခင်
ခင် ဂေ၊သုဝ်းလိပ်းခိပ်းကွခင်၊တိုခင်သွက်။

ဗိုယု၊လီခင်းဂုမ်၊ တပ်းလုမ်၊ခမ်းယမ်းသိုဝ်းလိပ်းဂပ်၊မွင်ယွက်း ခွက်းပိတ်း
မိပ်းဝုလ်၊ မီးတီးဂူးခူးလင်သမ့်တင်းတု။

3. (ဂ) တူဝ်ဂှ်းယိုဝ်းဂှ်းလှိုင်
 ခုခင်တုမ်,ခဏ်ဂှ်းလှိုင် မိခင်ယိုဝ်းဂှ်းလှိုင်
 လှမ်းပပ်,ပေယျသံဂှ်းလှိုင် လှမ်းသီခင်ဂှ်းလှိုင်
 ကံတု,ခဝေ;ခံးကုခင် မိခင်ဂှ်းလှိုင်
 ကံသံ,သုဂ်းသီယိုဝ်း ပေးဂှ်းလှိုင်
 လှမ်းယိုဝ်းဂှ်းလှိုင် ပေခခင်လှမ်းလှိုင်
 ခုခင်ဂှ်းလှိုင်,ခဏ်ဂှ်းလှိုင် ပေခခင်လှိုင်
 ဂှ်းလှိုင်,ယိုဝ်းခဏ်ဂှ်းလှိုင် ကံတုဂှ်းလှိုင်
 ခံးဂှ်းလှိုင်,သမံထုမ်တုမ်: ခခင်လှိုင်
 ဂှ်းလှိုင်,ခဏ်ဂှ်းလှိုင် ခခင်လှိုင်
 နှံယု,ခခင် ဂှ်းလှိုင် လှမ်းပပ်;ခုခင်လှိုင် လှမ်းပပ်;ခုခင်လှိုင်

တွဲခင်;သပ်းလှိုင်

1. ဂှ်းလှိုင်ကခင်သင်,ထုဂ်,ခခင် သံ,ပခင်ခဏ်လှိုင်ပပ်,တု။
 - (ဂ) ဂှ်းလှိုင်,ကံ သီခင်ခဏ် --- ခင်မိခင်တုတု။
 - (ခ) နှံယုခဏ်;သီဂှ်းလှိုင်--- ဂေးကံတုဂှ်းလှိုင်မခင်တေမိခင်။
 - (င) ပေး--- ဂှ်းလှိုင် လှိုင်,တေယု,လှိုင်ခင်ဝခင်။
 - (ဇ) ကံတု,ကံမိခင် ကခင်မိခင်ဂှ်းလှိုင်ခခင် လှိုင်ပခင်---တံးဂှ်းလှိုင်။
 - (ဃ) ဂှ်းလှိုင်ကံသုဂ်း ---ခဏ်မခင်မေယုလှိုင်ဂေးဂှ်းလှိုင်---ခဏ်ထုမ်,။
 - (ဇ) နှံယုကခင် ---ယဝ်းခခင်လှိုင်ဂှ်းလှိုင်ခေးမခင်ဂှ်းလှိုင်။
 - (တ) နှံယုကခင်---ယဝ်းခခင်လှိုင်ဂှ်းလှိုင်---မခင်ဂှ်းလှိုင်။
 - (ထ) ဂှ်းလှိုင်ဂှ်းလှိုင်,လှိုင်ဂေးပေး---သဂ်းဂှ်း---ခုခင်လှိုင်
 ပိုခင်ကမ်,---မခင်။

2. လင်,ဂှ်းလှိုင်သွင်ခခင်မေးတံးမေးခခင်ဂှ်းလှိုင်ယုဂှ်းလှိုင်လှိုင်။

4. ဂါခင်ခေးရှိုခင်း

ဂါခင်ခေးရှိုခင်းခံ့၊ ဂါးပီခင်ဗူးယိင်း ဗူးလံးလီၵ်ယံ့ကမ်၊ဝါး၊ လံး
 ရှိတ်းလံးသင်း၊ ဂူးဝခင်းလေး၊ ဗူးလံးဂေးကမ်၊ဝေးလံးယူ၊ယဝ်။ ဂေးပီခင်
 ပေးလဝ်းရှိုခင်း၊ ခင်၊ရှိုပ်ပေးတေလံးလီၵ်လုၵ်းလီၵ်မေးခခေံ့၊ လံးရှိတ်း
 ခေးရှိတ်းရှံး ဂါခင်ခေးဂါခင်ခေး၊ မ၊တေးခေးရှပ်၊ဂါးခံ၊ ဝါခင်းတံး မိုင်း
 ခခိုပ်၊ ရှာငိုခင်းရှာခမ်း၊ လိုပ်သေရှာလီၵ်ရှိုခင်းသမ်လံးရှာပုခင်းတ၊ရှံးပေးမာ်း
 မီးလီပီခင်ဂျ၊မိုဝ်းခေးခခေံ့ယဝ်။

မေးလဝ်းရှိုခင်းလိုင်၊ လိုပ်သေလံးဂါခင်ခေးလဝ်းရှိုခင်းခခေံ့၊ သမ်လံး
 လုမ်းလုးမိတ်၊သိမ်းခွင်းခွင်ကုၵ်လ၊ခင်းရှိုခင်းခင်းယေး၊ ယ၊ရှံးရှိုခင်းရှိုလူလီၵ်။
 ခမ်းခေးရှံးတူမ်းပူလ်၊ရှင်သုၵ်းခိုတ်းခိုတ်းယမ်း၊ ခါးဂါခင်ရှံးလံးဂါခင်၊ ခါး
 ရှံးရှံးလံးဂျ၊။ ခွင်းလီၵ်းလုၵ်းကွခင်၊ ဂူခင်းလိုင်ဂေးရှံးသံ၊ဂံးသုၵ်ပခင်၊ ယ၊ရှံး
 မိခင်ရှိုပ်၊မိခင်ခံး၊ ပေးလေးမေးလဝ်းရှိုခင်း၊ ထုၵ်၊လံး လုမ်းလုးသင်၊သွခင်
 လုၵ်းလင်း လွင်းယူ၊တင်းသင်းလွင်းရှိတ်းတင်းသင်း၊ ရှံးခပ်ပေးရှူ ပေးမေး၊
 ခင်၊ရှိုပ်ခပ်

တေမီးပိင်၊ ဂုဏ်၊ ဂုဏ်ထူး၊ လက်လိမ်ခေခေ၊ ထုတ်လုံးဂျွေ၊ ဝံတီးရှင်းရှိုခင်း လိမ်
မိုဝ်းကသား၊ ခပ်ယင်းလိက်၊ ယင်းကွခင်၊ ယဝ်။

ခွင်းသူခင်ကခင်ကွက်၊ လွမ်းကုတုဂျ၊ သီ၊ ခေခေ၊ ထုတ်လုံးဗေဒ၊ သွမ်း
ဝံခင်းသူခင်ခင်းရှိုခင်း၊ လိုဝ်းခေခေ၊ တု၊ တေဗေဒ၊ ပီတေမားခေခေဂေ၊ လိုက်
သိမ်းဝံလိလိ၊ လိုဝ်သေခေခေ၊ လွမ်းခေခေ၊ ပူ၊ ရှိတ်မား ယားရှိတ်ဝံ၊ ဖိင်းပိုင်လွင်း
လိလွင်းလု၊ လိုဝ်းခေခေ၊ တိုင်၊ ပင်၊ လွဲထိမ်ခေခေ၊ တင်းကွခင်းယူ၊ ခွမ်း
ဝါခင်းရှိုခင်း သူခင်၊ ယု၊ ရှိတ်လုတ်ရှမ်း၊ ဗေ၊ သု၊ ကခင်ရှမ်း ပိုင်းကိုင်ယုမ်၊ ယမ်
ခေခေဂေ၊ ကွခင်လုတ်ကွခင်လင်း ရှိတ်လွမ်းပွင်လွမ်း လု၊ မိုဝ်းခိတ်၊ တင်း
လတ်ရှွတ်ခေခေ မ၊ မားခေခေ ဝံခေလိတုဝါခင်သေ၊ ရှပ်တွခင်းတူင်တက်
ရှိတ်လေးဂဝါတ်၊ ဝုလု၊ ယု၊ ဝလုလပခင်း။

ဂါခင်ပုခင်းတု၊ လုတ်လင်းထုတ်လုံးရှိတ်လမ်း၊ ပေးလုတ်မားဂါခင်ခေ
သိခိတ်၊ ပုခင်းပက်၊ သုတ်ခေ လိလိငါမ်းငါမ်းယဝ်၊ ပတ်းဖိတ်ရှိုခင်းယေး၊
ပေးပေးမေးလွဲယု၊ တွပ်၊ ယု၊ ထိုင်၊ ခေခေ၊ ရှိတ်ပေးမေးပေး တေလုံးယူ၊ ဂေ၊
လုမ်လုတ်ကွခင်ရှိတ်ပေးလုံးခေခေ၊ ရှိတ်ကွခင်ခေခေလွဲထိမ်ဂါခင်ပေးမေးယဝ်။

ဂါခင်သင်းခေရှိုခင်းယေး၊ ဗေဒမေးပေးမေးလုတ်၊
ရှိုခင်းရှိတ်ရှိုခင်း၊ ယု၊ ယု၊ ဝိုင်းသင်းလံ။

တွခင်းသင်းလိင်း

1. ဂါခင်ခေရှိုခင်းသူပံ၊ မားရှိုခင်းခေခေ၊ သုလုံးလွဲပေးမေးရှိတ်ဂါခင်သင်?
2. မိုဝ်းသူပွတ်ရှိုခင်းခေခေ၊ သမ်လွဲရှိတ်သင်?
3. ဂါခင်ခေရှိုခင်းကခင်သူပေးလုံးခေခေ မီးလံပိုင်?
4. (ဂ) ပေးယု၊ တီးရှိုခင်းဂိုင်းလိ၊ မုတ်သံလိခေခေလုသူတေပီခေရှိုဝ်?
(ခ) ပေးယု၊ တီးရှိုခင်းသုတ်သက်ရှိုခင်းခေခေလုသူတေပီခေရှိုဝ်?
5. ဝခင်းတခင်း ဝခင်းကမ်၊ ခိုခင်းရှိုခင်းခေခေ၊ ထုတ်လိလွဲပေးမေး
ရှိတ်ဂါခင်သင်လံလံ?

5. လက်မရှေး၊ ငှက်ပျံတံ့သခေ၊ နိ၊

1. မိုဝ်းကသားကလ်းမရှေး၊ လံးလီတီးပီခခေ။ မခင်းလက်းကွခင် ဂွင်လုဂ်းကွခင်၊ လံးတင်းလံ။ ဂွမ်းလီခင်းလွမ်းဂခင်၊ ထာခင်းပေးမီးပီခင် ဂိုင် ယဝ်။ ခပ်အွမ်ဂခင် ခုတ်းဂိုတ်းခွင်လွင်၊ ကိဂ်၊ လူဂ်းသူခင်ကူးယီခင်၊ ငလး၊ သလးလွင် ကခင်ခိုင်၊ ခင်းဝါခင်းခပ်သေ ပီခင်တီးခိဂ်၊ ဂူခင်းဂျ၊ တး ပံတင်း မးပိုင်၊ ကိုင်လိုင်းဂွမ်းမခင်း ဂတ်းလံ့ယီခင်ခေးတေ့တေ့။ လိုဝ်သေခခေ ပေးဂူခင်းမိုင်းမီး လွင်းဂိတ်၊ ခွင်း ခမ်လံ့ပိုင်လံ့ ဂေးကွခင်ဂခင် မးလူး မခင်းလက်း တိပ်းတတ်းပခင်၊ မီခင်းလွင်းမီခင်းတင်း လီခေ၊ ငလး၊ ဖန်ဂေး ယွင်းကမ်းတေ့တေ့။

2. ထိုင်မးဝခင်းခိုင်၊ ခုခင်ဂေ့ခမ်းလံးငိခင်းခပ်၊ လက်မရှေး၊ သ ထု၊ သေယဝ်၊ ခွ်းလမ်းပိုင်၊ လု၊ မခင်း လင်၊ လံ့ဂူခင်းမးလတ်းတီးပူ၊ ငဂ၊ ဝါခင်းခပ်၊ တေလံးဂုဂ်းလမ်းလွင်မးပခင်တုပ်ခိုင်၊

ခွန်းရှုတ်မီးခွက်၊

ခပ်ကွက်၊ တီးတိခပ်မခင်း

ယေးဝါခင်းရှင်ကုတ်၊ ခုသမ်ပွန်း။

မားသွင်၊ ပခင်တူင်ခိုင်၊ ဝမ်းဝမ်း၊ ပေးကမ်း၊ မားပခင်လုံးလိုင် တေလျားတမ်း၊
ခင်းခင်းခေ့ခေ့ ဝါးခင်ယပ်။

ပူး၊ ဧက၊ ဧလ၊ ထမ်ဂူခင်းခင်းဝါခင်းပေးလွတ်၊ ပေးလေး ဖန်ဂေးဝါး ကမ်း၊
တွခင်လုံးရှင်လုံးဝါခင်းသေပွန်း၊ ခပ်လင်၊ ဂျ၊ ထမ် လဝ်းမရှေ့၊ သထျ၊ ယပ်။

လဝ်းမရှေ့၊ လင်၊ လတ်၊ ဧခေ့ခင်းဝါခင်းတင်းလံဝါး “ ဝှမ်းခင်ရှင် ကမ်း၊
တွခင်မီးခွက်၊ ခပ်ကမ်း၊ တွခင်ကွက်၊ တီးတိခပ်မခင်း၊ ယေးဝခင်းကမ်း၊ တွခင်း
ကုတ်၊ ခုသမ်ပွန်း၊ ပေးပီခင်ခင် မီးကံ၊ ရှမ်းယပ်။ ခွန်းရှုတ်မီးခွက်၊ ခင် ပီခင်ခွခင်မခင်း၊
ခပ်ကွက်၊ တီးတိခင်ခင် ပီခင်လူလ်မခင်း၊ ယေးဝခင်းကုတ်၊ ခု သမ်ပွန်း၊ ကခင်ဝါးခင်၊
ရှင်ခင်ခင်ပွန်းခိုင်၊ ဝခင်းတိုင်၊ ခခင်ပွန်းခိုင်၊ ရှင် ခမ်းခင်ပွန်းခိုင်၊ ခွမ်းခင်လေး
ကပ်ကံ၊ ဖူးဖိုက်၊ လှင်တူင်ခိုင်၊ ဂျ၊ သက်၊ သေတျ။

ဂူခင်းဝါခင်းလင်၊ ကပ်ကံ၊ ဂျ၊ သက်၊ ခုခင်ရှေ့ခမ်း၊ ပေးဝါးခင်ရှေ့ခမ်း
လုံးရှင်ကံ၊ ယပ်ဂေး၊ ယွင်းကမ်းပိုင်၊ လျ၊ လဝ်းမရှေ့၊ သထျ၊ ဧတေတေယပ်။

တွခင်းသပ်းလိင်း

1. ဂျမ်းပေးတီးခင် ကပ်သံ၊ ပခင်ခင်းလွန်းပပ်၊ ရှမ်းခင်းလီလီ။
 ကံ၊ ဂူခင်း၊ ကူး၊ တင်းဂတ်၊ ပိုင်၊ လျ၊ သက်၊ တိခင်၊ ဝှမ်း
 (ဂ) လဝ်းမရှေ့၊ ခင်-----ယျ၊ ခေ့။
 (ခ) သိုင်-----ခခင်ဝါး၊ ကီရ်ဂလီခင်းကီရ်။
 (င) ခွန်းရှုတ်-----ကမ်း၊ တွခင်မီးခွက်၊ ခပ်ကမ်း၊ တွခင်ကွက်၊ တီး-----။
 (လ) ပူး၊ ဧက၊ ကပ်ကံ၊ ဂျ၊-----ခုခင်ရှေ့ခမ်း။
 (သ) ခုခင်ရှေ့ခမ်းယွင်းကမ်း-----လဝ်းမရှေ့၊ ဧတေတေ။
2. ကံ၊ ခခင်ယေးဝခင်းလံလုပ်း?
3. လွင်းကခင်ဂူခင်းရှင်လုံးပိုင်၊ ကိုင်ဝှမ်းခင် တိမ်းခေလေ။

၆. ယုးလုတ်,

ပေးခွဲဖွဲ့ဖျက်၊ယုးလုတ်၊ တေလံးဝါခင်၊မေးမခင်း ကွခင်တၢင်း။ တၢ၊
 ဝါခင်၊မေးမခင်း ၊ လိုက်၊၅၇လိခင်ကခင်ခမ်းကမ်၊လၢင်းလုတ်၊ လၢင်းထူမ်း
 ခခေင့်သေ၊ လင်၊ကပ်သီမ်ဝီဂ် တၢင်းလိုက်ဂွဲမီး ၅၇ဂွဲဂွဲပီဂ်၊ ဂွခင်းလိခင်
 လိုဝ်းခခေင့်တွံ၊ ဂွဲကွခင်၊ကွခင်၊ ကပ်ဖျခင်၊ခိးဝုင်း ကမ်၊ခခေင့်လိခင်
 ဖျခင်၊လိခင်ငွဲလုသ်၊လေး၊ ယုင်းဂွဲလိခင်တၢင်းဖျခင်၊ခပ်၊ဂခင်လိလိ၊
 လင်၊၆ဖေဂိုတ်းတိုက်၊မိုခင်ခင်၊တိုက်၊ဖက်းမိ။

7. ဝတ်ကြိုးရှားပိုင်

(ဂ) သွန်မိင်,လွင်းရှု့ခင်၊
လာတ်ပခင်လွင်းလီထု၊
တင်းမေယာ,သိုင်,လွင်း၊
ခိုင်ဂိတ်,ခွင်းခွဲခင်၊
သိုင်,ခွတ်တီးလီသမ်း၊
ရှားယိုင်းခင်ပုခင်းရှု့ရူ။

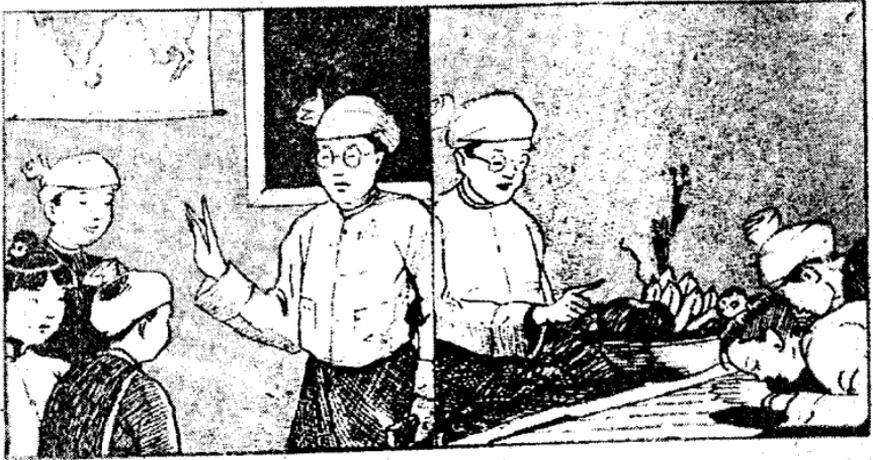

(ခ) ဂုံလီတ်မဝ်ယာ,လိုင်၊
ထွမ်,ခေးလိုင်းဂျမ်းသွခင်၊
ကွက်,ပုံရှပ်ရှပ်တင်း၊
ယူ,ကိုင်ခင်းလီလုမ်း၊
ခတ်းလုံဂိုခင်းပိင်,လှာ၊
ရှားယိုင်းခင်ပုခင်းတု၊
လုဂ်းဂိုခင်း။

(င) ယိုခင်းယေးပခင်မိင်,ခိုင်၊
ဝံခင်,ယိုင်းတူဝ်ရှပ်၊
လွံးလွင်းမာဂ်းမိးဂခင်၊
လာတ်ဂျမ်းဝခင်ခေးလိုခင်း၊
ဝံလုံလွမ်းသလုံထု၊
ရှားယိုင်းခင်ပုခင်းတု၊
ဂေ့ဂခင်း။

(က)

ဧကွင်းလွင်းတင်းခါ၊
 ခိုင်းဂါခင်လီလို့သင်း၊
 လို့တိုင်းစိုခင်းပိင်၊လှ၊၊
 ဧကေကုတ်လှ၊ပခင်တိုခင်း၊
 ပွင့်မိင်၊ခေးဂိုခင်းသင်း၊
 ဂှးယိုင်းခင်ပုခင်းရှင်းကူးမေး။

(ခ)

လီင့်လှဇေးဂိုင်၊ဂျင်း၊
 ခတ်းသင်းခေးဂါခင်ပွင်၊
 ရှုံးဂိုင်၊ပုတ်ဂိုခင်းယေး၊
 ဝုလ်၊ပခင်လေးလွင်းမျှတ်း၊
 တူလ်းထိုင်လှ၊တိဂါ၊
 ဂှးယိုင်းခင်ပုခင်းတ၊လုက်လင်း။

တွဲခင်းသပ်းလိင်း

1. ဂပျုးၵျုးပုဂ်းလိင်းခဲၵ်း ကၢခဲၵ်းၵျုးကူမ်သုမ်းလံးလိလိတု။
2. ပုဂ်းသွင်ခခေၵ်း ခိုခင်းမးတီမ်းပခဲၵ်းတီးၵျုးမခင်းလူ။

3. ၵျုမ်းပုးတုးခဲၵ်း ယေးခေးၵျိတ်းပီခဲၵ်းဝုၵျုးယေးကခဲၵ်း။

(ဂ) ၵျုင်းခိုင်း	(လု) ဧၵျုးခိခဲၵ်း
(ခ) ယိုခင်းပခဲၵ်း	(တ) ၵျိခင်းယေး
(င) ၵျုမ်းဝါခဲၵ်း	(ထ) ၵျိခင်းလိဂ်း
(လ) လွဲးကခဲၵ်း	(ဆ) ကခဲၵ်းလိ
(သ) မၢဂ်းမီး	(ပ) လိင်းလူ

4.

လိင်း	ကုးမး	ပေး	လိင်း
	ဝုင်းဂျိး	လုဂ်း	
	ခဲၵ်း	မၢဂ်းကိ,	

ဂုး	သွမ်းခေး	ဝါခဲၵ်း,	ဂုး
	လိင်း	ခိုင်း	
	လိင်းလိင်း	မးလၢင်း	

၈. တံ၊ဂွမ်းလေးဖယံ၊

မိုဝ်းကွခ်သေခံ့ ဂျးခင်းမိုဝ်းယာ်ခပူ၊ဂုခခေံ့၊ မီးသထေးဂျ.ဝူဝ်းလိုင်
ဂျးပာ်၊ ငိခ်းခာ်၊ဝျးမိုဝ်းသုဝခ်၊ခေဖေမ်၊ပုခခံ့၊ ခပ်းသု၊ခမ်ယေး၊ပလ်းခမ်း
လိုင်ယေးဂျျပ်းခမ်လေး၊ ထင်၊ဂျင်၊ဂိုခ်းလင်ခပ်းသု၊ခမ်တိုင်၊ဝူဝ်း လူဝ်းတင်း
လုက်းလိုင်ကွက်၊ဂျ၊ဂျ.တင်းမိုဝ်းခခေံ့ယာ်။

မိုဝ်းကခမ်ခပ်ဝွတ်းဂျ၊ ခင်းထိုခ်၊လူင်တီးခခိုင်း ခပ်လင်၊ပူတ်းဝူဝ်းခပ်
သေယာ်ဂျ၊ခိုခ်းမးသျှ၊ဖ်းဂုင်ခပ်း။ ယမ်းခခေံ့တီးမုဂ်းဖ်းခခေံ့သမ်မီးစုး
တွင်းလိုင်၊ ဂွမ်းပိုဝ်းဂိုခ်းဖ်းခေ၊လေး တွင်းလိုင်ဂေးလိုမ်းကွက်၊မး၊ သထေး
လ်းဂုခ်သေယာ် ထင်၊လို့လုက်းလိုင်မခမ်းခုတ်းတူလျ်း၊ ခပ်လ်းဂုခ်တွင်းလိုင်ခခေံ့
တေ့တေ့။

ပေးလ်းတွင်းလိုင်ယာ်ဂေး ခပ်ကပ်ခပ်းသု၊ခမ်ကခမ်ခပ်တိုင်၊မးခခေံ့၊
ထွက်၊ပိတ်းသိုင်၊သိုင်၊ သမ်ကပ်တွင်းလိုင်ခိုခ်းသျှ၊ခင်းလင်ခပ်းသု၊ခမ်လိုဝ်း ခခေံ့
ယာ်။

ပေးလိမ့်ခပ် လံးဂုဏ်တွင်းလိင်ယဝ်၊ လင်, ဝူခင်ဝါး ပေးမီးတွင်းလိင်
လိုဝ်ခမ် တံးမခင်းခေးခေးမီးထိုင်သေလိုဝ်သေပိုင်ယူ၊ ကွခင်လုဂ်းလိင်မခင်း
ခုတ်းထိုင်၊ သမ်ဂုဏ်တုမ်ငိုခင်း၊ ပေးဂုဏ်ငိုခင်းယဝ် ခပ်ကပ်တွင်းလိင်
ထွက်, ပီတ်းသေ၊ တေ့ငိုခင်းသို့ခင်းတင်။

ခင်းလှပေးလိမ့်ခပ်သမ်ပံ, လူး၊ လင်, ကွခင်ဂခင်ခုတ်းထိုင်၊ သမ်လံးခမ်း။
ပေးလံးခမ်းယဝ် ခပ်ကပ်ငိုခင်းထွက်, ပီတ်း။ ခုတ်းထိုင်သမ်လံးသိုင်၊ ပေးလံး
သိုင်ယဝ်၊ ခပ်ကပ်ခမ်းထွက်, ပီတ်း၊ သမ်ကပ်သိုင်သို့ခင်းတင်, ဝံ၊ သမ်ခုတ်း
လုင်းထိုင်တိုက်းတိုက်း၊ ဂွမ်းပိုဝ်းထောင်လိုက််ခေး, ငလး၊ လိခင်ဂိုခင်, ထုမ်ခပ်ပေးလိင်
လုဂ်းလိင် တံးခင်းခေခေ တင်းသိုင်ယဝ်။

လေးးထုမ်းဂွပ်၊ လီဂွပ်လှူခင်း၊
ယေးလံးယေးကပ်၊ လိုခပ်သိုဝ်းလုခင်း၊
ဂွမ်းမခင်းလေး၊ ထားခင်းပေးလံးတံးသူခင်း။

တွခင်းသပ်းလိင်

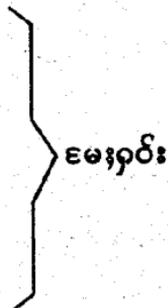
1. ဝူဝ်း၊ ဂိုတ်းဂါခင်သင် ပခင်ဂုခင်းရှမ်း?
2. ဂုမ်းဂုခင်းမှိုဝ်းဂွခင်, ဝါး “ပေးမီးငိုခင်းရှ်းလိင်ခမ်း၊ ပေးမီး
ခမ်းရှ်းလိင်သိုင်၊ ပေးမီးသိုင် ရှ်းလိင်ပိုင်, ဂု၊” ခင်းဂါးငိုခင်း
ခမ်း သိုင် ပိုင်, ဂု၊ လိုဝ်းခေ သုခ်းလံးကခင်လို့? ဂွမ်းသင်ငလး
ခ်းလံး?
3. မီးငိုခင်းခေမ် တင်းမီးပိုင်, ဂု၊ ခေမ်ခေ ကခင်လို့ဂု။?
4. လိုခင်း၊ လိင်၊ ဂိုက်, ခင်၊ တွင်း၊ ခမ်း၊ လိုဝ်းခေ ကခင်လို့ကခင်
ခေခေ၊ ဂုခင်းရှမ်းကပ်ဂိုတ်းခိုင်ယိပ်းတင်းတိုက်းသင် ?
5. တံမ်းခေခေခင်းလေး, ဝူဝ်း သိုင်းခိုင်လူ။

၅. ထုတ်၊ လီဂျင်ယမ်လီင်္ဂလူကူးဒမး
 ပေးဒမးထဝ်းလၢပၤဒ်း - တၢင်၊ ခဗိုဝ်းဂၢင်းဝမ်းဂွၢ်၊
 ထဝ်းခမ်းဂုတ်ပိင်းဂိုမ်း၊ ကမ်၊ ပိုင်လိမ်းခုပ်ဝ်း၊
 ယမ်မုခ်ဂွမ်းဂွမ်းခေပ်၊ ဂွမ်းဂၢင်းတွပ်၊ တၢင်းလီ၊
 ထုတ်၊ လံးလီင်္ဂလုမ်းလၢး၊ ခေင်၊ နြးသူ၊ ခဗိုဝ်း၊
 တၢင်းဂၢင်းခေင်လံသမ်၊ ဂွမ်းဂၢင်းတမ်ဝၢင်းပခမ်၊
 ကိတ်၊ လူလုတ်ဒိုခင်းသံခိုဝ်း၊ ဂွမ်းလံလိဝ်းခေမ်၊ ထဝ်း၊
 ကွခ်ဂၢင်းဂုတ်ပိင်းခွတ်၊ ယိုဝ်းတပ်းပွတ်၊ ဂွပ်လံ၊
 ထုတ်၊ လံးခေပ်ယမ်ဂၢင်း၊ ထဝ်း၊ တၢင်းကခ်မိခင်းလွင်၊
 ဂိုဝ်းလီဂွမ်းဂၢင်းဂျ၊ ၊ ထဝ်းဂိုင်ခေ၊ ဝံးလိခင်း။

တွခ်းသပ်းလီင်္ဂ

1. လွတ်ပပ်၊ တံးခေံ ဂျၢဂျၢမ်းသံ၊ ဂွမ်းမိခင်းတၢ။
 ကုပမၤ ။ ခမ်းဂွမ်းပီခင်းဒမးဒမးဂွမ်း

- (ဂ) ပု၊ ဂွမ်းပီခင်း -----
- (ခ) ကူးလုင်းဂွမ်းပီခင်း -----
- (င) ဒမးပၤဂွမ်းပီခင်း -----
- (ထ) ပီ၊ ခေင်ဂွမ်းပီခင်း -----
- (သ) ပေးဒမးဂွမ်းပီခင်း -----
- (လု) ဂပ်ပီခင်း -----

- 2. မိုဝ်းဂွမ်းတိုက်ပီခင်းလုတ်၊ ကွခ်၊ ခေင် ပေးဒမးလုမ်းလၢးဂွမ်း
 လိုင်ဂိုင်?
- 3. ဂွမ်းဂၢင်းတွပ်၊ တၢင်းလီကခ်ဝၢးခေံ ဂွမ်းတေဂီတံးဂိုင်တွပ်၊ တၢင်းလီ
 ကူးဒမး?
- 4. နွးကခ်ကမ်၊ ထွမ်၊ ဂျၢမ်းပေးဒမးခေံ၊ ပိုခင်းဂွင်ဝၢးဂွမ်းသင်?
- 5. နွးကခ်ထွမ်၊ ဂျၢမ်းပေးဒမးခေံ၊ ပိုခင်းဂွင်ဝၢးဂွမ်းသင်?

10. လုမ်းလုးဂိုခင်းသူခင်ဝါခင်း

လုမ်းလုးဂိုခင်းသူခင်တီးယူ၊တခင်းသဝ်းခံ ပီခင်လွင်းဂမ်ထီမ် တာင်း
 ယူ၊လီဂိုခင်ဝါခင် ဂူခင်းဂှ်းပိုင်ခိုင်ယဝ်။ပေးတီးယူ၊တခင်း သဝ်းပာင်၊
 လီဂိုခင်းလီလိုင်၊ လုံတေမူခင်းတေသိုဝ်းဝံ၊ လွင်းပိုင်၊လု၊တာင်းဂူခင်းလံးခံးလုံ
 ဂေးတဂ်းပိုတ်၊ပာင်၊လီင်းမးခွံးကမ်၊ဂး၊ ကူမူခင်းဂှ်းဂေးတဂ်းခိုခင်းယံ၊
 ခံ့သိုင်မးတေတေ။

ဂိုခင်းဂူခင်းဂှ်းခံ့ ထုဂ်၊လီဂိုတ်းဂှ်းလံးလုမ်းဂတ်း လုမ်းယီခင်လီလီ။
 ဘံတူ၊ကံခဝ်း၊ ကခင်လုဂ်တီး ယုပ်းယာပ်းမးခခေင်ဂေး၊ ယု၊ဂှ်းမီး

လားလား။ ခင်၊ ရှိပ်ပေးတေကမ်၊ လံးပီခင်ကင်ဂွမ်၊ ခီးမး၊ ခခေ၊ ခခေလင်၊ မေး
လင်ဝါခင်၊ တေကမ်၊ လံးဂွတ်းဂွတ်၊ ပီတ်းလွမ်းသိုင်၊ နေ၊ တီးကမ်၊ လမ်ကမ်၊ ကံ
သိုင်၊ နေခခေ၊ ခုတ်းလုက်၊ ခုတ်းထင် ဂွင်းသွင်သွက်၊ ခိုပ်ပခမ်၊ မူခမ်း၊ တင်း
လိုက်ဂွမ်းသီး၊ ဂုးသွက်၊ ကပ်မံကံ၊ ခခိုင်မခမ်း၊ သါခင်ခိုင်းပုသ်၊ ကပ်လိခင်ထုမ်
ဝံလိလိ၊ ရှိတ်းဂွင်းပံ၊ လူးထင်သေ - ခခေသုက်၊ ခခေသံ၊ တင်းလင်၊ ရှိတ်းလွမ်း
ဂွင်းခပ်းထင်ဂျ။

ပေးထိုင်ခပ်းရှိပ်မး ၊ မူကံ၊ မံပွင်းမံကခင်မီးဂွင်၊ ကိတ်၊ လုလုးလုက်းလု
ထင်လု၊ ကခင်ခခေ၊ နေထင် လင်၊ ရှိတ်းဂွင်းဝံခခေ ယု၊ ရှိတ်းမီး၊ နီပ်ပီတ်းထိမ်း
ပီတ်းကံ၊ ဂွပ်ယင်း မးခံ၊ သ်၊ ပေးယင်းလိုင်၊ ယင်းခပ်းခေ၊ လိုင် ၊ လင်၊ မီး
တင်းပီခင်ခေ၊ ခေ၊ ယင်းဂွင်၊ ဂပ် ယင်းမူ၊ လွမ်းလွက်၊ လွမ်းလိုင်၊ ခခိုင်ဂိုခင်း
တီးလင်၊ ဂေး၊ နီပ်ပီတ်းခိမ်ခိမ်၊ ပေးတိုပ်လု၊ ကိုက်၊ လု၊ ယင်းမူ၊ ယင်းဂွင်၊
ဂပ်လိုင်၊ လင်၊ ခခမ်းခမ်းဂံးဂံးယဝံ။

တင်းခံးတင်းပီခင်ဂမ်း၊ နေခခေ ၊ လုက်းတီးခေလု၊ မိုင်းမူခင်းမိုင်းနွင်
မိုင်းသပ်၊ လုမး၊ ခင်၊ ရှိပ်တေကမ်၊ မီးခေ၊ ထုက်၊ လိလိုင်၊ မိုင်းဂွမ်းကမ်၊ ဂု၊ ခခေ
ဂိုခင်းခင်းယေးဂေး၊ ယု၊ ရှိတ်းမီးတီးယု၊ ခေ၊ ယု၊ ပေဂွ်းသုက်၊ သက်ပတ်းနီပ်လိလိ၊
ယေးဝခင်းပတ်းဂိုခင်းလံပွက်းဂေး၊ ကမ်၊ ပီခင်သင်၊ ယုပမ်းယု၊ မိုင်းဂွမ်းဝခင်းခခေ၊
နီပ်သ်၊ ပီတ်းသ်၊ ပင်းသေ ထွက်၊ ပီတ်းကံ၊ ကခင်လိသေဂိုခင်းလိုင်၊ ခုတ်းထင်
သေထွက်၊ သ်၊ ထင် ယေးဂွင်းဂတ်၊ ကမ်၊ ခခေသွင်သမ်ဂတ်၊ ယေးပွက်း၊ ကပ်
နေးထုတ်၊ ပီတ်း။

ခင်းသုခင်ခင်းဂိုခင်း ယု၊ ရှိတ်းမီးယုမ်းဂွက်၊ ထုက်၊ လိဂိုတ်းသုခင်နုက်၊ သွမ်း၊ နေ၊
ယိုဝ်းခေ၊ ခင်းခိပ်၊ ဂင်ဝါခင်းဂင်ဂိပ်၊ ဂေးပတ်းနီပ်၊ လွမ်းဂုးမိုင်းဂုးဝခင်း။ ပေး
ကမ်၊ ခိမ်းနုက်၊ သွမ်း၊ နေ၊ ယိုဝ်းနုက်၊ ခိပ်လိုင်၊ ရှိတ်းသုခင်မွက်၊ ငလးဂိုခင်းယေး ယေး
ခိမ်း တေလိမုင်းလိတုလုးတေတေ။

တွဲခန်းသုံးလိင်း

1. လွက်ပပ်၊ ပျားတို့နှင့် တေလံးကပ်တူင်လိက်၊ ကခန်းပျားတိုတ် သွင်သီခင်း၊ ခေဇ်တီးသံ၊ ပခင်းဂွံးပေးလိပ်။
 - (ဂ) ဂိုခင်း---ပေးမီး---မွက်၊ လင်၊ တေရှင်၊ လီ။
 - (ခ) ကံ၊ ဂွမ်မွက်၊ ခေ့ လင်း၊ ရှိတ်းဂွံးလုံ --- သိုဝ်းတေ့တေ့။
 - (င) ---ယိုဝ်းယုးကခင်းကွက်၊ လွမ်းခေ့---မွက်၊ ခခေ့ ဇ်ခင်း ပီတ်းတေ့။
 - (ဇ) တင်းဂိခင်းကခင်းမိင်း --- တွမ်ခခေ့ယု၊ ပေဂိခင်း။
 - (ဃ) တေရှိတ်းဂါခင်းသင်ဂေ့---လုံလီလီလင်၊ ရှိတ်း။
 - (ဂု) ယု၊ ပေပံ --- လင်၊ ဂူဝ်လုမ်းကူဝ်း။
 - (တ) ပေးသုဂိခင်းခင်းယတ် --- ပါတ်၊ သီခိတ်းဂုံလီလီ။

2. ပေးလုမ်းလုးဂိုခင်း၊ မီးပုခင်းပင်းသင်?
3. ပေးလုမ်းလုးသုခင်း မီးပုခင်းပင်းသင်?
4. ပေးလုမ်းလုးဝါခင်း၊ မီးပုခင်းပင်းသင်?
(ပုခင်းပင်း = ဗွခင်းလီ)

၁၁.ဂျ၊ဇလ၊တွင်၊ဂျီး

ဝံးပွဲးသွခင်းခေမံ ခာဝ်းလူခင်းဂျ၊လူခင်းဂူဂ်းခေခေ မိခင်းယာမ်းဂုပ်းဂူဂ်းဂျီးခင်း
 ဇလ၊ ချးငါခင်းခုဂ်းလုံလံး၊ ခံးလုံထိုင်ပီးခေခေ လှိုင်ခိုင်း လှိုင်ကခင်းဇာတ် ယာခင်း
 ဂခင်းဂိုင်ခေ၊ခေခေဇလ၊၊ လင်၊ယွခင်းခွင်းတီးကုးမ၊ ဂျီးလံးဂျ၊လုံး ကုးကခင်း
 တာင်းမိုင်းတွင်၊ဂျီးခေခေခေယဝ်။ ပေးလံးခွင်းယဝ်ချ၊ဂေ၊ လှမ်းခေ၊လင်၊
 ဂျ၊လာတ်းခေ တံးဂေ၊ဂုဂ်းခေ လှိုင်ခေခေ “မိုင်းဇုဂ်းဂျ၊ဇလ၊ တွင်၊
 ဂျီး” ။ထိုင်ခေခေ၊မိုင်းဇုဂ်းတံးဂေ၊ချ၊လင်၊ မေးလုံးကခင်းဂီခင်းဂျ၊သျှပခင်း
 ခင်းဂျ၊သေ သင်၊လာတ်းဂခင်းမူခင်းမူခင်းသျှိုင်းသျှိုင်းဝံ့ယဝ်။ ထိုင်ယာမ်းဂခင်းခေ
 လီတံးမိုင်းခေခေဂျ၊ဂေ၊ကွဂ်း၊ဇာဂ်းဝိုင်းခေခေခမ်းသေ လတ်းခင်းပွဂ်းခေခေလင်၊
 မခင်းခမ်း၊ ဇလ၊ဂံး။ ဂုင်းသျှ၊ဝခင်းခေခင်းယဝ်ဝခင်းခေခင်း တေ၊ဂွတ်းမူ၊ဇလ၊၊
 မိုင်းယူ။ ဂူတ်းခံ။ သီခင်းမိလျ၊သီဝ်း၊ ဝီခင်းခာဝ်းတာင်းဝခင်းခေခင်းလံးမေးခေခင်း
 တီးလုံယီဝ်းယဝ်။

ထိုင်ခေခေ၊မိုင်းဇုဂ်းသမံစီ၊ဂျ၊မေးတာင်းခေခေခေခေ၊ ဇလ၊ကီခင်း၊ တာင်းဂိုင်
 တေမိသေသွင်မိုင်းပံပံလင်၊ဂွတ်းဝိုင်းသီ၊ပေ၊ လုဂ်းတီးဝိုင်းသီ၊ပေ၊ခေ သမံ
 လံးဂခင်းဝခင်းခေမခင်း၊ဇလ၊၊ ခေခေဂေ၊၊ ခေခေလခင်း၊ တူင်၊လာမ်း၊ ပခင်း၊ဂေ၊
 တူ၊ ဂူဝ်ခေလင်၊ဝခင်း၊ လှိုင်ခေခေ၊ ဝခင်းခေခင်းယဝ်ဝခင်းခေခင်းယာခင်းဂခင်းဂ်
 ခေ၊ လှမ်းခာဝ်းတာင်းခေ မခင်းတီးပီခင်းသုခင်း မခင်းခေခေမခင်းယံး၊ မခင်းတီးပီခင်း
 ပျ၊မံပီဂ်၊ တူခင်းယံ၊တူခင်းလှိုင် ပေးတီမဂူဂ်းတီမဂုင်းဝံ့။ ထိုင်ယာမ်းဂျ၊မိုင်း
 တာမ်းခမ်း၊ လင်၊ဂွတ်းမိုင်းဂိုင်၊ တီးကခင်းမီးဂွင်းမူးလှိုင် ပီခင်းဝိုင်းခေခင်းကုးပီမံ၊
 မိုင်းဂွခင်းခေခေ ဂိုတ်းခေခင်းဂျ၊တီးခင်း၊ ခိုခင်းခေခင်းယဝ်။

ထိုင်သမံဝခင်းလင်၊သမံလုဂ်းတီးမိုင်းဂိုင် ခီ၊ဂျ၊မေးတာင်းလုံပူ၊တာဝ်
 ခင်းခင်းထိုင်ခေခေ၊ယံလုံလှိုင်၊ တေ၊ပေးဂွတ်းဝိုင်းလံးခေ၊၊ လင်၊ဂိုတ်းဂခင်း

ထာမ်တူလ်းပီးခွင့်တွင်၊ဂျီးခပ်လေး၊ လံးဂူလွင်းမခင်းမး၊ဝွံးဝးခင်းမိုင်းခဲ၊ ပိုခင်း၊ ခေ့ဂခပ်ဂုပိင်၊လု၊တေ့တေ့။ ဂူင်းသွခင်လိက်မီးပီခင် သိပ်းဂုးသိပ်းဂူဂ်း လင်၊ လိုဝ်သေခဲ သမ် မီးဂူင်းသွခင်ပီခင်မေ့သွခင်၊ ဂူင်းသွခင်ဗ်၊ယးယု၊ ဗ်၊လီင်သတ်း၊ ဗ်၊ ဗက်၊သွမ်းလုံလိုဝ်းခဲယပ်။ ဂွပ်းပိုဝ်းမိုဝ်းကွခင်သေခဲ ခးပံ၊တွခင်ဗ်ဝ် လေးခးပေးကမ်းဝး၊ ကေး-ဝီင်းတွင်၊ဂျီးခဲ ခိုခင်းယံ၊မံ၊သင် သေမိုင်းဂုဝ်း တေ့တေ့ခဲယပ်။

တွဲခင်းသပ်းလိင်း

1. မိုဝ်းခါးဂုဝ်းဂူဝ်းဂိုခင်းခေခင်းသုယါမ်းဂျ၊ ဧလ၊ တီးလို့?
2. ခါးဂုဝ်းဂူဝ်းဂိုခင်းခေခင်း၊ ခေင်၊ ရိုဝ်တေကမ်၊ လိုမ်းလိက်၊ လိုမ်းလံး
တေလံးဂိုဝ်းဂိုဝ်?
3. ကခင်ဂူခင်းဂုဝ်း လံးခီ၊ ဂျ၊ ခါးတါးကံ မိုခင်ခေင်၊ ဂျ၊ ခေင်မီးလံပိုင်?
4. တီမ်းခေခါး ခါးတါးကခင်သုယါမ်းဂူဝ်းဂိုခင်းခေခင်းတီးခေခင်းလူ။
5. ခေးဂျ၊ မ်းခင်းမံ (ဂ)၊ (ခ)၊ (င) လိုဝ်းခေခင်းသု၊ ပခင်ခင်းလွက်ပဝ်၊
ဂိုမ်းခင်းတီးခေခင်းမခင်းလူ။

(ဂ) ပါင်လူင်၊ မိုဝ်းပွခင်း၊ တွင်၊ ဂျ၊ မိုဝ်းဂိုင်း။

1. ဝိုင်း ---- ပိုခင်းဂွင်ဝိုင်းခေင်ကူးပိမ်။
2. ဝိုင်း----- ပိုခင်းဝိုင်းလဝ်းလမ်၊ ထုခင်း။
3. ဝိုင်း -----ယံ၊ ခေဝိုင်း-----ကူဝ်း။

(ခ) ဝိုင်း၊ ဂျ၊ ၊ ရိုဝ်းကခင်၊ ရိုခင်းလိက်၊ ဝိုခင်း

1. ပေးခေခင်း ---- လင်၊ တေလံး; ----ခေခင်း။
2. လိုဝ်းဂူ၊ လိက်၊ လံးခေခင်း လင်၊ တေကမ်၊ ----ယါဝ်။
3. နူးကခင်ကွင်၊ လိက်၊ ခေခင်းခေခင်း ----ငံးတေတေ။

(င) မံး၊ နူးခင်း၊ လိုခင်းဂျ၊ လိုခင်းဂမ်၊ ဂါင်ခင်း

1. ခါးသွခင်းခေခင်း ----ခေခင်း လက်ကွခင်း၊ ခဝ်မူခင်းသိုဝ်းခေခင်း။
2. လုင်းသါမ်ဂျ၊ ထံခေးမိုဝ်းယါမ်း -----။
3. ပေးထိုင်ခါး ----လူဝ်၊ သွခင်းခွင်းခေခင်းခေခင်း။
4. ခါး ----ယဝ်သေ၊ သမ်ပိုခင်းခါး -----။

12. ဂုဏ်းပူ, သွဇ်လၢခဏ်

ပူ, တေလၢတံးပခဏ်

ဂွံးဂုဏ်းလွဏ်း- ခိုင်းလွဏ်းဂုဏ်းဂုဏ်း။

တၢ်းသၢ်းမိုဝ်းခး - ယၢ, ခးတူဝ်လံး။

ခွင်ဃီယၢ, လၢ - ယၢ, မၢ်လၢ်ယၢ။

ယၢ, တၢ်ဂုဏ်းဖၢင်း- ယၢ, ခၢင်းမေပိုခဏ်။

ဖျၢသိုခဏ်; ယၢ, ပွင်း- ယၢ, လွဏ်းဖံးတံင်,။

ယၢ, ကီဝ်, ခမ်းလိုက်- ယၢ, ဖိုက်လွဏ်းမိုက်;။

ဂွံးလိုက်; တၢင်းဂၢမ်, ဂုဏ်ယမ်သရၢ,။

ဂုဏ်းဂျၢ, ဂွမ်းမး- လုမ်းလၢပေးမး။

ယီခဏ်, ငးလံးတူဝ်, မေ့ခုဏ်ယုမ်ယံး။

လၢတံးငံးဂုဏ်းဝါခဏ် - မေ့ခါခဏ်လုးဂေ့,။

ယၢ, ပေ့, ဖိတ်းဂဏ် - ပိုခဏ်; ပခဏ်ယိုခဏ်; ခွပ်,။

မေ့ဂွပ်, မေ့ယေ့,။ ဂုဏ်းဂျၢ, ခး,။

ထုက်, လံးတွင်းဂိုမ်း- ယၢ, လိုမ်းဂျၢ, ဂေ့, တၢ,။

လုက်; ခဏ် လၢခဏ်ခဏ်ကိုလ်း --။

တွဏ်းသၢ်းလီင်း

1. ဂုဏ်းတံးခဏ် တံမ်းခဏ်ထီဝ်ပေ, မခဏ်းလု

(ဂ) ခးတူဝ်လံး (ခ) ဂုဏ်းဖၢင်း (င) ဖျၢသိုခဏ်;

(ဃ) ဝါင်းခွပ်, (ဇ) မိုဝ်းခး (ဈ) ကီဝ်, ခမ်းလိုက်;

2. သိုခဏ်ဂျၢ, သိုခဏ်ကဏ်ဝါခဏ်, မိးပုးခဏ်းလင်, ဂျၢ, ဂုဏ်ခဏ်ယပ်

ပီခဏ်ခေ့, လုလံးလံး? ထွဏ်ကွက်, ငးပေခဏ်လု။

3. ပေးဂိုတ်းလွဏ်းလင်, ဂျၢ, ပူ, သွဇ်လၢခဏ်ခဏ် လီလီ, တေမိးပုခဏ်;

ပၢင်းသင်?

13. ခ်ွဲလံးလိုင်လီ

မိုဝ်းဂွဲခင်,ဂွဲခင်, မိးလုဂ်းကွဲခင်,လံးဂေ့.ခိုင်; ယူ,တီးဂွဲခင်ဂိုခင်း
 တက်ဂသုဝ်, လိုင်မခင်းဂွဲဝါးကံးဂိုဝ်ယဝ်။ တံးဂေ့.မခင်းဂံယွဂ်,ဂံဂိုဝ်
 မခင်းဝါး “ကံးဂိုဝ် ကံးဂိုဝ် -ကံးလိုင် ထိုင်”ဂမ်းဗွဲခင်းသမ်ဝါး “ကံးဂိုဝ်
 ကံးဂိုဝ် - ကံးသုဝ်ပိုင် သုဝ်ခံ” မင်ဂေ့.သမ်ဝါး “ ကံးဂိုဝ် ကံးဂိုဝ်-
 ကံးမဂ်ခိုင် မဂ်ခံ ” ဂိုတ်းခင်ယဝ်ယွဂ်,လူးမခင်းဂူးဝခင်းလေး။ မခင်း
 ဖိတ်းလံးခေ,ခေ, လင်,ဂျု,လပ်းထိုင်ဂုလုလိုင်ခဝ်ဝါး “ လိုင်ဂဝ်,ဂဝ်
 ခါးခင် ဂဝ်ခါး ကမ်,ခိလံးယဝ်၊ ပိုခင်းဂံယွဂ်,ဂံဂိုဝ်ခေ,ဖိတ်၊ ခိခင်းတေ့
 လင်ဂဝ်း လံးပခင်လိုင်မို,သို့,ပခင်လိုင်လီသေဂမ်။

ဂုဏ်လှိုင်လင်၊ ဝါး ကိုလုံး ဂွမ်းဂျားလိပ်ခဲခွံး ၊ မခင်းကမ်၊ ပခင်ပုခင်း
ပင်းတင်းလီတီးဂူခင်းရှင်းပိုင်သင်၊ ပေးလွင်းသင်းတင်းနှိတ်းရှင်းလီလိုင် ယ၊
ဗုဒ္ဓမ်းဝါးလိပ်ကံးကိုဝ် ခွံးခွခင်၊ တ၊ သမံဝါးလိပ်ကံးယွှင်းဂေးပိုခင်းခွင့်ဝါး
ဂူခင်းလီယဝ်။ ပေးရှင်းကမ်၊ နှိတ်းလွင်းလီလိုင်၊ သမံဝါးလိပ်ကံးလီဂေး
ပိုခင်းတေခွင့်ဂူခင်းယွှင်းကိုဝ်၊ လိပ်မိုးခဲ ဝီခင်လိပ်ပေးမေးတင်၊ ဝံလီမ်
ရှိုင်၊ ပေးဗီင်၊ ဂပ်ဝါးလိပ် ကမ်၊ တပ်းလံးယဝ်။

ကံးကိုဝ်ဂေးခေးပိုဝ်းဂျ၊ ဂမ်းခိုင်ယဝ်သေ၊ ခိုခင်းလမ်းဝါး ပေးဂပ်
ခါးကမ်၊ လံးလံးကိုဝ်လိုင်၊ ရှိုင်မေးလွံးလွံးပိုခင်းသမံတေခွင့်ဝါးကံးကိုဝ်၊ ကံး
ကိုဝ် ကံးကိုဝ်ဝါး ကံးရှင်းလျ၊ ယွှင်းယီင်း၊ ကံးမုန်ဂ်း ခင်မေးခွခင်၊ ခါးကိုဝ်။
ပိုဝ်းခင်လေးလံးပခင်သေဂမ်း။ ယမ်းခခေင်ဂုဏ်လှိုင်ဂေးပိုင်ဂွမ်းဝါး “ တင်း
ကပ်ခိုဝ်းခဲတေ၊ သမ်ဝခင်း ကပ်ပခင်ယမ်းတခင်းရှ်းမိုးဂျ၊ ထွမ်၊ လိပ်ပိုခင်း
ဂူခင်းလံးပေးမီးလိပ်ရှင်းလီ ထုဂ်၊ လိပ်ယဝ် လင်၊ ခိုခင်းမေးလတ်းလေး ဂပ်
တေလံးပခင်မိုးလံ”

ဂမ်းခခေင်ကံးကိုဝ်လင်၊ ပေးထုင်ပေးလွင်းခွင့်မု၊ ကပ်၊ ဂျ၊ ခင်ပိုင်းတီး ရှင်း
ဂူခင်းခခေင်ခခေင်သေ၊ ဂျထွမ်၊ ကပ်လိပ်ပိုခင်းယဝ်။ မခင်းလံးပိုခင်းသီင်ခွင့်
သီင်ရှ်း၊ လံးရှင်ဂူခင်းမိုဝ်ခပ်ရှင်ဗန်းယူ၊ တီးသိုင်၊ မိုဝ်တီးခိုင်လေး၊ မခင်း
လင်၊ ဂျ၊ ထမ်ဝါး “ သူလမ်းမိုဝ်ခပ်ရှင်ဗန်းပုခင်းသင်?” ဂူခင်းလိပ်ခခေင် တွပ်၊
ဝါး “ လင်းလွင်းယိုခင်းရှင်းသီင်းဂျ၊ မိုဝ်းသိုခင်းသေ၊ မိုဝ်းခင်ရှင်းတေရှ်ခင်း
သွမ်းလွမ်းကိုဝ်”

ကံးကိုဝ်။ ။ ရှို့ ! လင်းလွင်းယိုခင်း ၊ ဗူးသီင်းဂျ၊ မိုဝ်းသိုခင်းခဲဂျ၊
ယု မခင်းယမ်းယိုခင်းလံးဂျ၊ ရှိုင် ?

ဂူခင်းလံ။ ။ “ ကျ၊ ယုမခင်းယမ်းလံးသမ်သမ်းယဝ်”

ဝါးခခေင် ကံးကိုဝ်သမ်ပုခင်းဂျ၊ ကမ်၊ ပေးလမ်ပေးဂ် မခင်းလံးရှင်

အင်းယင်းကွခင်၊ဂေ့ခိုင်၊ တူဝ်ခင်းတီမ်၊ကွက်ပွက်ခင်းခင်းပွက်ယွက် ၅၁၀၊
တင်းယိုခင်းမးခါးလေး ၊ ကံးကိုင်ဂေ့ထာမ်ဝါး “ခွင့်ခင်းလက်တင်းအံ၊လှ
တင်းခင်းတင်းအံ၊လှမး ၊ပးယိုခင်းပွက်ခင်းတမ်း ပိးယွခင်းထာမ် လိုဝ်းခွင့်
ကိတ်ခိုင်” ဖူးယင်းကွခင်၊သမ်ဝါး “ခွင့်ခင်းပိခင်းလက်ခင်းမးကွတ်ခင်း၊ နှိတ်
ခင်းခါးယိုခင်း၊ တိုခင်းပိုခင်းခွင့်ဝါး လိုဝ်းခင်းတေ့ ခင်းမိခင်းကေ့” ပေးလ်း
ခွယဝ် ကံးကိုင်သမ်ပူခင်းဂျ၊ထိုင်တီးခိုင်၊ လင်၊မိးဂွခင်းခါးဂေ့ခိုင်မးထာမ်
မခင်းဝါး “ ခွင့်လ်းဂွင်းလိက်တီးသ်၊လ်းမိးယွမ်၊လှ?။

ကံးကိုင်။ ။ ဂွင်းလိက်ကမ်း၊ပေးကံ -ပံဂျ၊အံ၊ဂွင်၊ဂွင်းမူးသမ်လတ်းလူး ပး
ဝခင်းကွက်၊ မံဂွင်းလှင် တူခင်းခင်းခင်း၊ မုင်းဂွခင်းလိလိယဝ် လက်
ပိးကမ်း၊ယမ်းအိတ်ယွင်း”
“အိတ်တေ့ ယမ်းအိတ်ယူ၊ ဂွ်းဂးဂပ်လိုမ်းဂျ၊”
“ လက်ပိးလိုဝ်းသင်ခါး”
“ လိုဝ်းဂွခင်းလိုဝ်းကံးကွင်း လိုဝ်းဂွခင်းလိုဝ်းခင်းတေ့၊”

ဝါးခင်းကံးကိုင်အေတ်၊ယခင်းပိးသင်၊ခင်းတေ့၊ဂျ၊သေ၊ ဝူခင်းလ်းခံး
လိုဝ်း လင်းလှင်ယိုခင်းဂေ့လိတ်တံး-ခင်းမိးသမ်ဂွတ်၊ယိုခင်းခါ -ကံးကွင်း
သမ်ကပ်သိခင်းတင်းဂါ-ပေးပိခင်းခင်း လိုဝ်းဂပ်ခင်းတေ့၊ဝခင်းတံးဂေ့ ဂပ် ကမ်း၊
လ်းယဝ်ခင်းသေလေး၊ ခိုခင်းမိုဝ်းလက်လွင်းခင်းတင်းမခင်းပခင်းဂုလှင်ခပ်ယဝ်။

တွခင်းသပ်းလိင်း

1. တီမ်းခင်းလိုဝ်းဂွခင်း၊ကခင်းပိခင်းလိုဝ်းတံးဂျမ်းတံး လွတ်းလွတ်းခင်း
သိပ်းခိုင်တေ့။
2. ပေးခင်းလ်းလိုဝ်း တေလ်းနှိတ်းဂိုင်?
3. ဂွခင်းဂပ်ခင်း တင်းကပ်မိုဝ်းပိခင်းလက်ကွခင်၊လိင် တေ့၊ထပ်း၊
မိးလိုဝ်းလ်းကခင်း? တီမ်းခင်းပိုခင်းဂွခင်းဂေ့၊ကခင်းသူယမ်းဂွ
ယမ်းခင်းခင်းခင်းဂေ့ခိုင်လူ။

14. ပျူတံ့သခေ၊ခွင်

ဝံးသေလဝ်းမဂျေ၊ဒဂးပျူတံ့သခေ၊ လိုက်သံးယတ်၊ ထိုင်မးဝခ်း
 ခိုင်၊ ခုခင်ဂျေခမ်းဝိတေ၊ဂရီတံ့သမ်ပိုင်ဂျမ်းခင်း တီးဂူခင်းဝါခင်းလဝ်း
 မဂျေ၊ယူ၊ခခေ၊ သးဂွံးခပ်ကပ်ခွင်လူင်လုက်ခိုင်၊ ကခင်မီးမူပ်ဂျေပိုင်
 ပေးတီမ်ဝံ့ခခေ၊ ဂျေ၊သက်လဝ်းဂျေခမ်း၊ ပေးကမ်၊ကပ်မးသက်လံး
 လိုင် တေမ့်ဗိုခင်းဂိုင်ခိုင်၊ ဝးခင်၊ခေ။ ဂူခင်းဝါခင်းတင်းလံာ်ကမ်၊လင်း
 ရိုတ်းဂိုင်၊ လင်၊ဂျေ၊လူးလဝ်းမဂျေ၊ယတ်။

လဝ်းမဂျေ၊ဂေးဂူ၊ဝးထုက်၊လံးဒဂးတွပ်၊ ခိုခင်းဂျမ်းခင်းခခေ၊
 ဒလး၊ လတ်းတီးဂူခင်းဝါခင်းဝး၊ ယးဂွံးမံးလံ့၊ ဂွံးဂး၊ ဂျပခင်ဂူခင်း

တွဲခင်းသပ်းလိင်း

1. ဂျမ်းကခင်းမီးပွတ်းရှင်ထီဝ်လိက်ပုးတုးခဲ ထုက်၊လီလိမ်သွံ၊ထီဝ်လိက်တီးလုံ?
 - (ဂ) ခုခင်းဂျေခမ်းဝုးရှ်ကပ်ခွင်လုက်ခိုင်မုးသက်ပခင်း။ (လူင်)
 - (ခ) ဂျကပ်ဂူခင်းကခင်းလက်လိမ်မေ့လတ်မုးသမ်သီ၊ဂေ့။
(မေ့ထု)
 - (င) ခုးလပ်ခပ်ထင်၊မတ်ကပ်ခွင်သေထင်မုး။ (တီဂ်း)
 - (ထ) ထိုက်မတ်ခွင်ခတ်၊ဂျ၊ လမ်းတီဂေ့ကမ်၊ခိုတ်း။(ငလး)
 - (သ) ခုခင်းဂျေခမ်းဝုးဂပ်ကမ်၊တွဲခင်းခင်းသေပွက်(တွဲခင်းဂုခင်း)

2. တီမ်းခေရှင်ခမ်းခွင်လုက်ခိုင်တု။

3. ဂျမ်းပုးတုးခဲ ဂွင်လွမ်းသင်? ဂွပ်သင်ငလးဝုး။

(ဂ) ရှိုခင်းကုတ်၊	(ဂု) ဂတ်၊
(ခ) ဂျေခမ်း	(တ) ပွဲး
(င) ထိုခင်း၊	(ထ) နီဂ်၊
(ထ) ခွင်	(ခေ) ဂူခင်းလီ
(သ) ဝါခင်းမိုင်း	(ပ) ဂူခင်းမိုက်

15. လွင်းယူလီ

လွင်းကခင်ဂိုတ်းဂိုတ်းဂိုတ်းဂိုတ်းပေး လံး
 ယူ၊ လီမီးဂိုင်းခင် ငဝ်းမခင်းပီခင်ကဂၢ၊ရ တာင်း
 ဂိခင်ယဝ်။ ပိုဝ်းခင်မိုဝ်းဂိခင်ကဂၢ၊ရ ခခေဝ်၊ ထုဂ်၊
 ဂီဝ်ကွခင်၊ကွခင်၊သေလင်၊ဂိုခင်။ ကဂၢ၊ရ ကခင်
 မိုင်းမူခင်းတွမ်လေး၊ ဖုခင်၊မုဂ် ဖွင်လီခင် ဖုဂ်း
 တိုဝ် သို့ခခေဝ် ကမ်၊ထုဂ်၊လီဂိခင်၊ ပေးဂိခင်
 မိုခင်းတဂ်းမီးတောင်းပီခင်ယဝ်။ လွင်းခခိုင်း
 ပေးဂိုဝ်း ကမ်၊တွင် မံး လေးဂိခင် ခခေဝ်ဂေး၊
 ကမ်၊ပီခင် ကီခင်ဂိုင်း သင်။

ကဂၢ၊ရကခင်လောင်းပခင်ပီခင်ကီခင် ပီခင်
 ဂိုင်းလမ် ၊ ခခေဝ်ခခေဝ်ပိုဝ်း လို ခံ၊ဂံ၊လို့၊ ဖဂ်း
 လိုဝ်းခခေဝ်းခိဝ်လေး၊ လုဂ်းမခင်၊လုဂ်းတီဝ်လို့၊
 ဂွင်ထုဝ်၊ဂွင်မခင်းလို့ယဝ်။

ခခေဝ်သို့ခခေဝ်လီခင် ပီခင်ပုခင်းပဝ်း ဂူခင်း
 ဂွင်းတၢ၊တေယူ၊လီမီးဂိုင်းတေတေ။ ပေး
 ဆမ်၊လံးဂိခင်ခခေဝ်လိုင် ၊ ကသၢဂ်း ဂေးတေ
 ဆမ်၊ယၢဝ်းလံး၊ ပေးလီတ်၊မံးမး၊ ထၢတ်၊ဂိုဝ်၊
 ခခေဝ်တူဝ်ဂူခင်းဂိုဝ်းခခေဝ်၊ လိုမံး ပီခင် ခခေဝ်ဂိုဝ်၊
 ဂွဂ်၊ဂျ၊ ပိုဝ်းခခေဝ်ယေးဝခင်းထုဂ်၊လံး ဂိခင်ခခေဝ်
 ထီးကေ၊သုတ်းမခင်း သၢမ်ဂွဂ်း၊ သီ၊ဂွဂ်းယူ၊
 သဝ်။

လူမံးဂတ်းလူမံးယီခင်ခခေဝ်ဂေး ထီမ်ပခင်
 ခခေဝ်ယူ၊လီပိုဝ်ခခိုင်း၊ပေးကမ်၊မီးလူမံး၊ ကမ်၊
 ဘင်းထုဂ်းလို့၊ ကသၢဂ်းဂေးတဂ်းကမ်၊

ယာဝ်းလံး၊ ခင်းလူမ်းခင်မခင်းပုးထာတ်း “ ကွက်
လီ၊ဂျီခင်,” ထာတ်းကွက်လီ၊ဂျီခင်,ခင် မခင်းနှိတ်းရှ်း
လှိုတ်းလူမ်းကမ်,လီ ခင်းတူပ်ဝှမ်း လိုဝ်းခခေ၊ ခိုခင်း
လီမးတေ့တေ့။

ဗူးလုံသေကမ်,ဝါး လီခွခင်းရှမ် လဝ်၊
လုဂ်ရှမ်လဝ်၊ ဂူခင်းလူင်ယေးဝခင်း ထုဂ်,လီခွခင်း
လီတ်းလူင်းခေး,ဂျီ,တေ့,ပီတ်,လူင်းခေး,ဂျီ၊ လုဂ်း
ကွခင်,လိုင်၊ လွမ်းလူဂ်းကသားခဝ်၊ ယေးလီဂ်းယေး
ခိခင်းလီခွခင်းရှိုင်ရှိုင်ယဝ်။

သံလီတ်,လီင်းဝခင်းခင်ဂေး၊ ပီခင်မူ,လ လွင်း
ယူ,လီပိုင်ခိုင်ခင်းခင်,ဂဝ်, တူဂ်းကပ်တူခင်းမဲ့တူခင်း
မွဂ်, ဂေးလံးဂူ,ယူ, တူခင်းကွခင်,တူခင်းယံ,ဂေး
ဝံ,လူးတၢဝခင်းဂမ်ခမ်ယဝ်။ ပေးကမ်,လံးသံ
လီတ်,လီင်းဝခင်းခင် ကမ်,ယံ,လံး။ ထာတ်းကခင်မီး
ခင်းသံလီတ်, တင်းလံခခေမခင်းလင်းရှိတ်းရှ်း ခိုင်
ခင်ဂီခင်,ခိုင်မီးရှိုင်း၊ ပီခင်ပုခင်းပင်းတီးတူပ်ခိုင်း
ဂူခင်းရှမ်းသေကမ်,ဂျီ၊ ဂျီပီခင်သတ်းတူပ်လုံ မဲ့
တွဂ်,မွဂ်,မဂ်,ယိုဝ်းယးခင်းဂမ်,ဗေးခင် လံးပိုင်းကိုင်
သံလီတ်,လီင်းဝခင်းဂူးပိုင်ယဝ်။

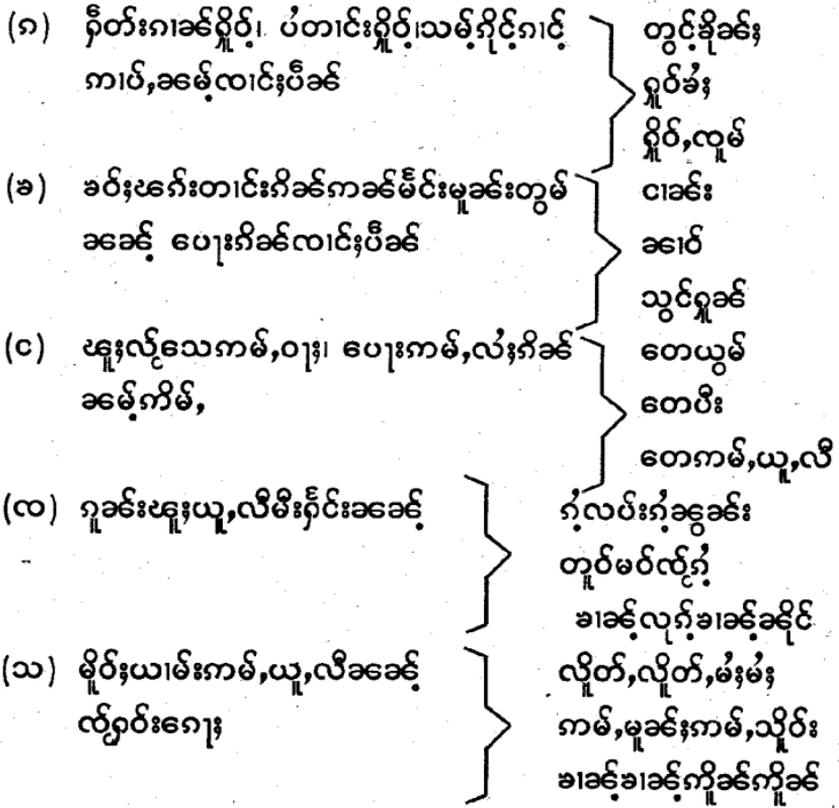

- ဂူခင်းလူင်ထုဂ်,လီခွခင်းလူင်း(7)ခေး,ဂျီ,၊
- ကသား(16)ခုပ်, || (8) ||
- ကသား(12)ခုပ်, || (10) ||
- ကသား(2)ခုပ်, || (12) ||
- ကသား(1)ခုပ်, || (14) ||
- ကသားဂူဂ်းလို့ခင် || (16) ||

လုဂ်းကွခင်,လီင် လူင်း (18) -(20)ခေး,ဂျီယေးခိခင်းယူ,လီမီးရှိုင်းယဝ်

တွဲခင်းသုပးလိင်း

1. မူင်းမိင်းမိတ်းလို့ ကခင်းလင်းပခင်းတင်းပီခင်းတီးဂူခင်း?
2. ခင်းဂိုဝ်ယုင်းလို့ မိင်းမူခင်းလို့ တေကမ်,လိုင်,ကမ်,ခမ်းခခေင့် တေလုံးဂိုတ်းဂိုဝ်?
3. ကဂှ,ရတင်းဂိခင်းလှ,လို့ ကခင်းလင်းထီင်းပခင်းဂိုင်း ဂူခင်းဂှင်း?
4. ခေးဂုမ်း ခင်းခွပ်,ခခေင့် ခခင်း,ပခင်းကခင်းဂိုက်းဂခင်းတင်းထီဝ် လိက်းဗ်,သံ့ခေ့်လူ။

16. ဂူခင်းမိုင်းတံး

ဂူခင်းကခင်ယူ၊သင်းခင်းမိုင်းတံးခေံ မီးတံး-ထံး-လိုဝ်-ခိုခင်-ယူခင်း
ပလွင်း-ခင် -ပကူဝ်း-ခေ၊ -ယင်း-လွံလျှ -ဝါ-လိသေး-ကခါ၊-လျှေဂူ၊
-မိဝ်-မိခင်း -တံးခေဝ် -ထခေူ -ထခေေျ လွံယဝ်။

တိုခင်းခေးလိခင်မိုင်းတံးခေံ ကမ်၊ပိင်းမိုခင်ခေင်၊မိုင်းမခင်း၊ ဝှမ်၊
ပိခင်ဂူလျှ၊ပိခင်ဂုင်း၊ ပိခင်ထိုခင်၊ပိခင်လွံဂမ်ခေမ်ယဝ်။ ပိုဝ်းခင်လေး၊ ဂမ်း၊ ဖွင်းလံး၊
တင်း၊ဝခင်း၊တင်း၊မိုင်း လွမ်းသခင်လွံသုင်၊ တီးမီးခေမဲ့လိလူမ်းလိခေခေယဝ်။ ဂမ်း၊
ဖွင်းဂေးယူ၊တီးပင်၊ခူင်းတူင်းခေး၊ ဂမ်း၊ဖွင်းဂေး၊ ယူ၊တီးဂူလျှ၊ ခုမ်၊ တိုခင်
လွံ၊ ဂမ်း၊ဖွင်း၊ ယူ၊တီးခင်းထိုခင်၊ယံ၊ မုံလူင်ပိခင်လူင်ပိခင်လိုင်း၊ဂမ်း၊ဖွင်းဂေး၊
ယူ၊တီးပင်၊လွံကုခင်းလွံးဂိုင်း၊ ကမ်၊မီးတူခင်း၊မုံတူခင်း၊မွဂ်၊သင်။ ဂမ်း၊ဖွင်းယူ၊
လွမ်းထိန်းဂူလျှ၊ပံလွံ ၊ ဂမ်း၊ဖွင်းယူ၊ခင်းခေမဲ့ခင်းခေဝ်ယဝ်။

ထွမ်းလူလုံးခေမံတီးဂါခင် လိခင်တီးယူ၊ ထွင်းပူ၊ပခင်ပေး၊ ကွခင်သင်း၊
ကွခင်သင်းမးလေး၊ ဖေ့ဂေး၊မုခင်းမုခင်းသိုင်းသိုင်း၊ ဂျဂါခင်ထွမ်းပိုင်၊လျ၊မေ့လင်
ပင်းဖေ့ရှင်းမခင်းယဝ်။ ဂူခင်းထိုင်းကခင်ယူ၊ခင်းလေး၊ ခင်းဝိုင်းခခေ့ ဂိုတီး
ဂခင်ဂျ၊ဂခင်ခံ၊ ဂခင်မေ့တခင် မေ့မိုင်း၊ ဂခင်ဖေ၊လက်၊ (ကခင်၊ဂျခင်၊ခခိ၊
ယျ၊) လျ၊ ဂခင်ဖေ၊ယီဝ်ခိုင်းလျ၊ ကခင်၊ခခေ့ဂိုတီးဂခင်ဂါခင်ဂူဝ်လျခင်လျယဝ်။

ဂူခင်းထိုင်းကခင်ယူ၊ထွမ်းပင်၊ထွမ်းတိုင်းခခေ့ သမံ့ဂိုတီးသူခင်ဂိုတီး
ခေးဖေ့ဂ်၊သွမ်းဖေ့ဂ်မိ၊ ယျးလီင်း တိုင်ထွင်၊ တူခင်းဂူလုံးတူခင်းကွံး၊ မဂ်၊
ထွင်းလေးဖေ့ဂ်ခိဝ်လျယဝ်။ ဂူခင်းထိုင်းကခင်ယူ၊ ခခိုင်လိဂ်းဂူလုံး၊ ပံလွံခခေ့
ဂေး၊ ဂိုတီးသူခင်ဂိုတီးဂုံး၊ လံးဖေ့ဂ်ထွင်၊ ဖေ့ဂ်၊တိုင်ခဝ်းဂပံ၊ဂလျ၊ ငး၊ ကျ၊
လူးလေးသူခင်ခခိုင်၊ သူခင်တွင်သေယဝ်၊ တင်၊ပုင်းတင်၊မ၊ လူင်းမးခံခင်း
တိုင်းခင်းဝိုင်းယဝ်။

ဂူခင်းထိုင်းယူ၊ခင်းခွင်ခခေ့၊ ဂိုတီးဂိုခင်းဂိုတီးယေးခင်းခခေ့ ခင်းခွင်
ဝီခင်ဝါခင်းပီခင်သူခင်ဝံ၊ ခ်းဂျ၊တင်းလျဂေး၊ လံးခိ၊ဂိုင်းခိ၊ပေးဂျ၊ယဝ်။

တံးခေ့ ပိုင်းပီခင်လမ်းဂူခင်းခခေ့လေး၊ ခင်းမိုင်းတံးပွတ်းဂွင်၊ပွတ်းလခင်း
ယူ၊ထွတ်၊ဝံ့ဂူတီးယဝ်။ ထံး လိုဝ် ခိုခင် ယူခင်းလေးကျ၊ခ၊ လျးဂူ၊ ထိုင်း
ခေ့ယူ၊ခင်းလိခင်ဂိုင်းတင်ယဝ်။ ပလွင်းခေ့ယူ၊တင်းခခေ့သခင်၊ လဂျမ်း၊ ဂူးဂွတ်
ဂူးသူခင်၊ဝါခင်းတိုင်း၊ခွပ်မိုင်း၊မိုင်းဂွင်း လေးသခင်လွံခခေ့ခမ်း ဂူတံ့ခံ။ ။ ခင်
သမံ့ယူ၊တင်းမိုင်းလိး၊မိုင်းပေး၊ ဂေ့ဂျ၊မိုင်းပေးလေး၊ သခင်လွံး ငစး လခင်၊
ခခေ့ဖေ့ဂ်ဂျ၊ ဂူတံ့ခံ၊ ကပ်လိဂ်းကင်းဂလိတ်းဂိုတီးပီခင်လိဂ်းခဝ်သေ ဖေ့ဂ်ခခေ့ဂိုခင်း
လွင်းပိုင်၊လျ၊တင်းမေ့တေ့တေ့။ ပကူင်းယူ၊ထွမ်းသခင်လံးခေး၊ ပင်လူင်၊
မိုင်းပွခင်း၊ ဂူဝ်ပွင်း၊ လူင်းထိုင်တွင်၊ဂျ၊ယွင်းဂူလျ၊ခခွင်မ့ခင်း၊ သီ၊သိုင်၊ ကပ်လိဂ်းမခင်း၊
ဂိုတီးပီခင်လိဂ်းခဝ်သေ ဖေ့ဂ်ခခေ့ခတ်းလံ့ဂိုခင်းတင်းမေ့ပိုင်၊လျ၊ ဖေ၊လိဂ်း
လံးတေ့တေ့။ ငခ၊လေးလိသေး ယူ၊တင်းမိုင်းဂူဝ်းဂါဝ်၊ ဂုခင်လူင် ဂူဝ်ပင်၊
လူ၊ဖေ့ဂ်လေးခင်းလိခင်သီခင်ဝီ၊ လူင်းထိုင်၊သီဝ်းခေး။မိုင်းငငး ခခေ့ယဝ်။
ယင်းယူ၊တင်းလိခင်မိုင်းခင်းလံး

ခး။ မိုင်းကိုင်၊ မိုင်းကေးသီး ဂိုတ်းဂါခင်ဂုံးဂါခင်သူခင်ယဝ်။ ဝုခဲယူ၊ တာင်းမိုင်း သခင်းထုင်း၊ မင်းသိုင်၊ မင်းလိုခင်း၊ ဝခင်းကွက်၊ ခိုင်းခခေသေ၊ ဂိုတ်းဂုံးဂိုတ်းသူခင် ခင်၊ ဂပ်၊ ယဝ်။ လုံလု၊ ခဲ ယူ၊ လွမ်းဂိုမ်းဗင်၊ ခိုင်း ကပ်လိမ်တင်၊ ယခင်းခေင် ဗျ၊ မေ၊ ဗျ၊ မိုင်းတေ၊ မိုင်းဂွမ်းလုံယွင်၊ ခခေသေ ဂိုတ်းဂါခင်ဂုံးဂါခင် သူခင် ယဝ်။ မိတ်ယူ၊ တာင်းမိုင်းဂွမ်းမိုင်းလီး ငလးခင်းလိခင်ဂိုင်းတင်၊ ယူ၊ လွမ်းလိက်း ဂူလ်းဂှာင်းလုံသေ၊ ဂိုတ်းဂါခင်ဂုံးဂါခင်သူခင်ခင်၊ ဂပ်၊ ဗူးယိုင်းခပ်ခင်းသိခင်း လမ်ဂွပ်ယေ၊ ပီခင်ဂုံးဂူ၊ လွမ်းကိုင်၊ လွမ်းကိုင်ခပ်ဝံ၊ သိခင်းယေ၊ တင်၊ တာင်း ဂှာင်းပေးမီးသွင်သမ်ဝုယဝ်။ ဂူခင်းလုံးခပ်သမ်ဂေ၊ ခိုင်းဂွပ်လုံ၊ ခိုင်းသွခင်း ဂခင်မိုခင်ခင်၊ လူင်း တာင်းယို၊ မီးပီခင်ယေ၊ သွက်၊ သွက်၊ ပံဝံလမ်းယွခင်၊ တာင်း လင်သေ၊ လိတူလ်းဝံပိုင်ခိုင်ခင်းခင်၊ ဂပ်။

ထခေ့ ထခေ့ ယူ၊ တာင်းလိခင်မိုင်းပင်းတရ၊ ပူလ်းလု၊ ပင်မိ၊ ထဂွံ၊ လမ်ဂး၊ ဂလေး လိုင်းခခေယဝ်။ ဗူးယိုင်းထခေ့ခပ်၊ ခင်းသိုဝ်းတာင် သိခင်း၊ သိုဝ်းယာင်းပိုင်းဂွပ်ခပ်၊ သုမ်းခိုင်တွင်းလိုင်၊ တွင်းလိပ်ပီခင်ခူလ်း၊ ပီခင် ခူလ်းဝံယဝ်။ မိခင်းယူ၊ တာင်းခင်းလိခင်သိခင်ဝိပွတ်းဂွင်၊ တီးလုံသုင်လိုင်းခခေ့၊ ကိုက်၊ တာင်းခင်းလိခင်မိုင်းယံဂမ်းဗွင်းယဝ်။ ကာင်းသုး(တံးခခေင်) ယူ၊ ခင်းလိခင် မိုင်းယွင်းဂူလ်း၊ ဂိုတ်းဂိုခင်းခင်းခေခေင်လုံဂုံးယး ခခေသေ၊ တေ၊ ပီခင် ဝါခင်း ပီခင်သူခင်ဝံယဝ်။ ခပ်မေ၊ တေးသိခင်းလံ၊ သိခင်းငဗေးငလးထုင်လုံ၊ မခင်း ခွခင်၊ မခင်းဗိုက်၊ လုံ၊ မေ၊ ဂိုတ်းဗျ၊ မိတ်းဂိုမ်း၊ သိပ်၊ ဂါခင်လင်းလိက်းလင်း တွင်းလုံယဝ်။

တွခင်းသပ်းလိင်း

1. ခင်းခင်၊ ဂူခင်းမိုင်းတံးကခင်တံမ်းခေဝံ ခင်းဂခင်သွခင်ကခင်ခေ့ မိတ်းသူကမ်၊ ယမ်းဂှခင်ခခေ့ မီးလံ၊ မိတ်း?
2. တီးသူယူ၊ ခဲ မီးဂူခင်းမိတ်းလုံလံ၊ လံ၊ ခပ်ဂိုတ်းဂါခင်သင်?
3. ခွက်းသေမိတ်းဂူခင်းမိုင်းတံးယဝ် ခင်းဂမ်၊ ဗျ၊ ခဲသူဂူ၊ ထိုင်၊ မိတ်း ဂူခင်းလံ၊ မိတ်း?
4. တံမ်းခခေဂှာင်းဂူခင်းမိုင်းတံးမိတ်းခိုင်၊ ဂွံ၊ ပီခင်ဂှာင်းဗူးလံ၊ ဂေ၊ ခိုင်၊ သေယဝ်၊ ယွမ်းသိမခင်းပခင်လိလိ။

17. လွင်း၊ နေ့၊ သွမ်း

လွင်း၊ နေ့၊ သွမ်းတင်းလံ့ခန့် ငဝ်းမခင်းမီးသွင်ပိုင်။ ပိုင်ခိုင်လံးကပ်
ကိုင်၊ ကပ်ယွတ်းမခင်း၊ မိုခင်ခင်၊ နေ့၊ နေ့၊ နေ့၊ နေ့၊ နေ့၊ နေ့၊ နေ့၊ နေ့၊
လိုင်ခင်ခင်။ ပိုင်ခိုင်သမ့်ကပ်ဂူလှ်၊ မခင်း၊ မိုခင်ခင်၊ မာ်၊ မိုခင်ခင်၊ လင်း
ယဝ်။

ကခင်လံးကပ်ဂူလှ်၊ မခင်း၊ လိုဝ်းခင်သမ့်ခင်သွင်ပိုင်လူဂွခင်၊ ။
မိုခင်ခင်၊ ဂ၊ နေ့၊ မိုခင်ခင်၊ မိုခင်ခင်၊ လိုဝ်းခင်သမ့်ခင်သွင်ပိုင်လူဂွခင်၊ ။
လိုဝ်းခင်သမ့်ခင်သွင်ပိုင်လူဂွခင်၊ ။ လိုဝ်းခင်သမ့်ခင်သွင်ပိုင်လူဂွခင်၊ ။
လိုဝ်းခင်သမ့်ခင်သွင်ပိုင်လူဂွခင်၊ ။ လိုဝ်းခင်သမ့်ခင်သွင်ပိုင်လူဂွခင်၊ ။

ဂါပိ,ခပ်ခန့်ကမ်,လံးခံတီးမခင်း ဖျက်,တီးလှ်ဂေးဒုဂ်ဂ်ယံ,တီးခခင်းယဝ်။ ဂွံး
ဂးဖျက်,သွမ်းသင်ဂေးတေလံးလုမ်းလးမံပိတ်ယိုဝ်းယးသေ၊ ဂုမ်ငဝ်းမခင်း
ပခင်ကင်,လီ။ ပေးပွံ,ယိုဝ်းယးဂုဂ်လိုင်၊ ဂုဂ်းယိုဝ်းယးတေထွခင်ဂိခင်ဖုခင်,
ငွံးမခင်းလိခင်၊ တူခင်းယိုဝ်းယးတေဂုဂ်,ငမ်းခွင်းသူခင်ဝံ့လး၊ ခွင်းသူခင်ပေ
ကမ်,ယံ,လံး တေခိခင်လိုင်၊ ဂိုဝ်,ဂိုင်းဂျ၊။ တိုက်တီးကမ်,တံးလး- မွက်,မး
မက်,မးဂေးမွက်,မခင်းတေလီဂ်၊ မက်,မခင်းတေကွခင်,ယဝ်။

လွင်းခိုင်ပေးပီခင်လိုင် ဖခင်းလျာ,ကခင်ဂုဂ်,ယံ,ထုဂ်,လံးဖျက်,
ဂုမ်လိုင်။ ပေးပီခင်လိုင် ဖခင်းဂုဂ်,လီဂ် -ထုဂ်,လံးဖျက်,ဂုမ်တိုခင်း။ ဂိုတ်း
ဂိုဝ်လးဝးဒခင်း၊ လိုင်ကခင်ဂုဂ်,ယံ,ခင် -ဂွမ်းပိုဝ်းပိုက်,ခေ ခခင်းကွက်,
ငွင်ကွက်,ငွင်း၊ ခွပ်,မိုဝ်းကွက်,ငွင်းမးယဝ်ဂေး၊ ထားဖျခင်,တး,တေခိုခင်း
လိုင်ငွင် ငွင်းကွခင်,ခခင်၊ မီးဝံခင်းဂုဂ်,ခင်းမိတ်မခင်း ခခင်ယူ၊ တူခင်းခပ်ဂေး
ဂီခင်, ခိင်၊ သမံဝးယူ,ခင်းလိခင်ဂိုင်တခင်,တခင်,ဂေး၊ ခမ်,လံးလးကင်,
ဝးလံး ဖျက်,ဂုမ်လိုင်ယဝ်။ လိုဝ်းကခင်မိတ်ကွခင်, ဂုဂ်,လီဂ်ခင် ဂွမ်းပိုဝ်းပိုက်,
မင် လိုဝ်းကွက်,ငွင်ကွက်,ငွင်း တူခင်းခပ်ဂေးကွခင်းပေးတူခင်းခင်းလိခင်လိုင်၊
တေကမ်,ကွက်,ပူခင်လိခင်လံး ငွင်ကွခင်,ခပ် လင်းတံးခမ်လိခင်ဝံ့လး၊ ကင်,
ဝးကမ်,ထုဂ်,လီဖျက်,လိုင်ယဝ်။ လိုင် ဖခင်းသင်သေကမ်,ဝး၊ မိုဝ်းဖျက်,
မိုဝ်းဝခင်း,ခခင် ထုဂ်,လံးကပ်လိခင်ထုမ် ပခင်တခင်,တခင်,ယူ၊ ပေးကမ်,
ထုမ်လးလးလိုင်၊ လင်းပီခင်တင်းဂိခင်ခေဂုဂ်,ခေမူတံ့မိင်းဂွံးယဝ်။

လိုင် ဖခင်း တူခင်းတေတင်းလံးခင် ခပ်ပိုင်ကိုင် ထားသံလိင်း
ဝခင်း လး ထားခခင် သွင်ပိုင်ခင်ယဝ်။ ပေးကမ်,မီးသံလိင်းဝခင်းလိုင်၊
တူခင်းသင်ဂေးကမ်,ယံ,လံး၊ ကုပမး,မခင်းလေမံ - ကပ်တူခင်းလိုင် ဖခင်း
ကွခင်,တူခင်းခိုင်သံ,ဝံခင်းတိုက်တီးလုမ်းကမ်,ခပ်လံးခခင်လူ၊ ပေးဂိုင်
လံးဝခင်းမး၊ ဂူ,တေဂိုဝ်,ဂိုင်းတံးပိတ်ယဝ်။ ဂွံးဂးပေးလိတ်,မံးဂိုင်းခေ,
ခိုင်ဂေးသမံလင်းတံးခင်,ဂပ်,။ ထားခခင်ဂေးခခင်,ခခင်ပေးကမ်,မီး

ခေမ့်ဂေးလှိုဝ်းအခင်း ကမ်,ယံ,လံး ပေးခေမ့်ထူမ်းဂေး လှိုဝ်းအခင်းသမ်
ထင်းတံယဝ်။

တွခင်းသမ်းလိင်း

1. တီမ်; ငခလွင်းအုဂ်,လွင်းသွမ်းတူခင်းတု.ကခင်းသူယမ်းဂုခင်း
ခခေမ့် သွင်မိဝ်း
2. ခင်းသူခင်းသူ -သူယမ်းအုဂ်,တူခင်းသင်လံလံး?
3. ဂွမ်းအံ,ခုခေမ့် ကပ်မးသံ,ခင်းလွင်းအံ,သံတု.

- (ဂ) ----ခေမ့် ကပ်ဂိင်,မခင်းသွမ်း } ဖခင်းဂတ်,
မဂ်,ဖီတီး
ဖခင်းဂို
- (ခ) ----ခေမ့် အုဂ်,သွမ်းတီးခင်းဂွံ; } ငး
ကွံ;
ဖခင်းဂတ်,မဂ်,
- (င) ----ခေမ့် လံးလခင်းဂိင်,မခင်းဂုပိ } တူခင်းခိုင်;
တူခင်းဂု,ဖီ,
တူခင်းတွင်

4. ခခေမ့်,ငလးဂြိယု,ပးတံးခေမ့် ကပ်ဂိုဂ်းဂခင်းဂွံမိခင်းလိလိ။

(ဂ) ထုပ်,၊ ကိုခင်း လီမ်၊ သူတံ၊ ကုမ်၊ ခုဝ်း
ဂပ်း၊ ဂိဝ်၊ ယိမ်၊ လေး

1. ပူ.	6. ခေမ့်ကွံ;
2. ခခေမ့်ခိုင်;	7. ခိုင်ယမ်း
3. မဂ်,ဂေး,	8. ဝါခင်း,ဖခင်း
4. ဂိုဝ်လိမ်း	9. လုဂ်ယးယု
5. ခပ်းတမ်ငး	10. မဂ်,သူမ်း

(ခ) လုတ်၊ ဖော်၊ ရှင်း၊ ထီ၊ ပိင်း၊ လာမ် ၊ မှုန်း၊ ချင်း၊
ရှင်း၊ ကုတ် ၊ လေး၊ နီင်၊ တူမ်း ၊ နှိမ်၊ ကွင်း၊ လာဝ်း။

1. မက်၊ပက်	6. ပု၊ခး	11. ခိုင်၊မူ
2. ယုတ်၊ဝံ	7. မိုင်း	12. ထုတ်၊ခေတ်
3. ရှုပ်မခင်း	8. ခပ်းလာမ်	13. ခင်ပွင်း
4. သူမ်း၊ခွင်	9. ဖော်းခေမ်	14. ဖော်းဂို
5. နီပ်၊	10. ပု	15. ခပ်းလာဝ်း
		16. ဖော်းခေင်း

(င) လာခင်း၊ ပွမ်း၊ ထီ၊ ဝီင်၊ ထံ
လာတ်၊ ဝါခင်း၊ ဖော်၊ သွမ်း

1. ယုမ်း	4. ဂိုင်၊မံ	7. တူခင်းမံ
2. ဂုး	5. ခေး	8. ဖော်းမိ၊
3. နှံး	6. သူခင်း	9. မေးယုး

18. ဂျမ်းဂမ်းထုတ်,

1. ခင်းကမ်,ထုတ်,-လုဂ်သေ။
2. ပေ့တုတ်ကွခင် -သွခင်တုတ်လိုခင်း။
3. နေ့ကမ်,ဗ်း-လံးကမ်,လပ်။
4. ခပ်ကမ်,လိတ်-ဂိုတ်ကမ်,ခေတ်။
5. ဂုလ်းပိုင်းငါမ်-ငါမ်ပိုင်းဂုလ်း။
6. ဂုးမိုတ်ဂိုခင်း-တီခင်းမိုတ်းသု,။
7. ဂုံသုဂ်းလင်,လီ-ဂုံသီလင်,ဂီင်း။
8. သိုတ်တံသိုတ်တီခင်း -လီခင်းတံလီခင်းပုတ်။
9. ဂွင်,ဂေ့ကမ်,မီးတု-ပိုခင်းငုတ်ဂေ့လ်း။
10. ဂံ,ဂင်းလီပိုတ်းခွခင်-ဂုခင်းဂင်းလီပိုတ်းခိုင်း။
11. ချဂ်းမီးဂုးဝါခင်း -ချဂ်းခင်းမီးဂုးမိုင်း။
12. ဂေ့ကမ်,ဂူဝုးခခေင် -ဂေ့ကမ်,ဂုခင်းဝုးတေ့။
13. ဂုခင်းဗေခင်းခံးကသိုတ်း-ဂုခင်းတိုတ်းခံးကပုမ်,။
14. လဂ်းဗီဝ်ဂုတွတ်,တွင်-ပိုတ်းဗီဝ်လိတ်းဂွင်ခေ့။
15. ဂေ့ဗုးခခင်းဂိုတ်းဂါခင်း- လင်းခခင်းဗေခင်းတေ့,လူဝ်း။
16. ဂျမ်းလ်းဝုးဗေ့လ်းမဂ်း-မဂ်,ဂိုခင်းဂဂ်းကမ်,ဂပ်းလ်း။
17. ဂျမ်းလီခပ်းဂုဗ်းကမ်,လု-ဂျမ်းလု,ခပ်းဂုဗ်းကမ်,လီ။
18. ဂုပ်းဂါပ်,ကမ်,လုတ်းဂုခင်း-ကမ်,မိမုခင်းဂေ့မိလင်း။
19. ဂုမ်းခေ့တေ့,လီခင်းမိုင်း-မခင်းတေ့ဂိုင်းဝခင်းခိုင်း။
20. ဂုခင်းလဂ်းလိင်းဂေ့ကေ,-ဂုံလါတ်းလုခင်းသဂေ့,ကမ်,မီး။

တွဲခင်းသပ်းလိင်း

1. လွတ်ပပ်,တိဉ်ခဲ တေလံးကပ်တုင်လိက်;ကခင်းမိးဂံ,ခိုခင်းသို့,ပခင်း။
 - (ဂ) နေ့ကမ်,---- လံးကမ်,လပ်။
 - (ခ) ----သုတ်;ထင်,လီ ---- သီထင်,ဂီင်း။
 - (င) သိုဝ်-----သိုဝ်တီခင်း၊ လီခင်း-----လီခင်းပုတ်။
 - (ဇ) ဂွင်,ဂေးကမ်,မီးတု၊ ပိုခင်း;ငုဂွင်ဂေး; ----။
 - (ဃ) ဂူခင်း;နခင်း-----ကသိုက်;၊ ဂူခင်း;တိုက်; ----ကပုမ်,။
 - (ရ) ဂုမ်း ----ဝုး၊ နေ့ ----မင်း၊ မာ်,ဂိုခင်းဂုင်း
ကပ်,ဂပ်း ----။

2. ဂုမ်းဂပ်းထုတ်,တိဉ်ခဲ လာတ်;ခခေတီးဂုင်း;မခင်းတု။
 - (ဂ) ဂေ့နုးခခေဂိုတ်းဂါခင်း ထင်;ခခေ;နခင်းတေ့,ထုဝ်;။
 - (ခ) ဂုမ်း;ခေးတေ့,လိခင်းမိုင်း မခင်းတေ့ဂိုင်းဝခင်းခိုင်;။
 - (င) ဂံ,ဂုင်း;လိပိုင်း;ခူခင်း၊ ဂူခင်းဂုင်း;လိပိုင်း;ခိုင်;။
 - (ဇ) ဂုမ်းလိခပ်ဂူခင်းကမ်,ထု,ဂုမ်းထု,ခပ်ဂူခင်းကမ်,လီ။
 - (ဃ) ဂူခင်းလက်းလိင်းဂေ့ကေ,၊ ဂံလာတ်;လုခင်း;သရေ,ကမ်,မီး။

၁၉. ပိုခင်းလင်းသိုက်ဖို့ကိစ္စ၊

ပူခင်းမုဒ်ပိုခင်းရှင်ခေ၊ခေ၊ခေခေ လင်းရှေ့ခမ်းလှင်တူခင်းခိုင်း၊ ဖွင်း
 ငမ်းရှိုတ်းခုခင်းယူ၊တမ်းမိုင်းမာဝ်း၊ မခင်းလင်းမီးလုက်းယိုင်းသတ်ကွခင်း၊ခေင်းခိုင်း။
 လုက်းယိုင်းမခင်းလင်းခေ လိမ်မိုင်းရှိုတ်၊မုဒ်ပိုခင်းတုလိပ်းတုရှေ့ဝံ တု၊သေ၊လေး၊
 ပေးလင်းရှင်ကပ်မေယုလှင်တင်းလံ၊ လိမ်တီးခွက်းဝိုင်းခင်းဝိုင်းမုဒ်ပိုခင်း
 ရေးကမ်း၊လိုခင်းကမ်း၊ခိုခင်း၊ ရွံပံဝံးမုဒ် ထိုင်တီးတုပေးလူ့ဂျ၊ တင်းသွင်ခွခင်း
 ယဝံ။ လင်းရှေ့ခမ်းလှင်ခေ၊ ငိုခင်းကပ်တီးလူလုက်းယိုင်းခေ၊လေး၊ လင်းရှင်
 ကပ် မေယုလှင်ရုခင်းခမ်းထမ်းဝါး၊ တေရှိုတ်းရှိုတ်ယု ရှေ့တုခေင်းကွခင်း၊ပေး၊
 ခိုခင်းရှခင်းခိုခင်းလိမ်းမုဒ်ခေယဝံ။

ရှင်ရုခင်းခပ်လင်း၊မုဒ်သွခင်း၊ခေဝံခပ်တုလုက်း ရေးခင်းခိုခင်းမံလံးဂိုခင်းခပ် သေ၊
 လင်းဝါးပေးကမ်း၊ကပ်ခေင်းကွခင်း၊လွင်းခေမိုဝိုတ်းလိုင်၊ တုမခင်းခေင်း တေ
 ကမ်း၊လင်းခိုခင်း၊ လှိုင်သေခေဝါခင်းမိုင်းခေ၊ တေပိုခင်းသိုက်းပိုခင်းသိုက်၊ ပေး
 ကပ်ခေင်းကွခင်း၊လွင်းခေမိုလိုင်၊ တုမခင်းခေင်းခေ၊တေခိုခင်းလိမ်း၊ ဝါခင်းမိုင်း
 ရေးတေဂတ်းလိယိုခင်းလိ ခေလေး၊ လင်းရှေ့ခမ်းလှင်ခေ၊ယုခမ်း၊ယမ်းဂျမ်းရှင်
 ရုခင်းခပ်သေယဝံ၊ ပုခင်းခေခင်းရှေ့ခမ်းခပ်ဂျ၊ရှိုတ်းပေးဝံ ရှိုမ်းတုခေမို သမို
 ရှေ့သို၊တင်းဂိုခင်းတင်းယိုခင်း ခပ်ခေမိုမုခင်းပွင်းခေခေခေသေ၊ ပေးရှိုတ်းယဝံ
 လင်း၊မုဒ်ရှခင်းကပ်ခေင်းကွခင်း၊ဂျ၊သို၊ပေးလွင်းခေမိုသေဝါးခေယဝံ။

ခေင်းကွခင်း၊ရှေ့ရှင်ပိုခင်းကမ်း၊ဖွင်းလှိုင်ဂျမ်းလင်းကုလုလုလေး၊ လင်း
 ခပ်ဝံးရှခင်းတုဂျမ်းရှင်လု ကုခေမုသမ်းခမ်းသေ၊ ခို၊ဝေးခမ်းလုကုခေခေခေ
 ကုခင်းခေခေရှခင်း၊တီးခေ၊ခေမိုမာဝ်းခေခေယဝံ။ ပေးရှတီးခေ၊ခေမိုခေ၊
 ကုခင်း ရှခင်းဝေးခပ်ကပ်မခင်းခေင်းသို၊ပေးလွင်းခေမိုဂျ၊ယဝံ။ ယမ်း
 ခေခေခေင်းကွခင်း၊ ကမ်း၊မီးခေ၊မီးသေ၊ လုခေ၊ကုခေမုဂျ၊လေး၊ ပိုခင်းခေ
 လိုလိက်ခေ၊ခေ နေတေတေ။ ပေးလုလွင်းလွမ်းခေမိုဂျ၊လွမ်းလွမ်း၊ မခင်းခေင်းခေ၊ရှေ့ရှင်
 ပွင်းခေင်းဝါး ရှေ့လိမ်းထုမ်းလိမ်း

လူများအဖို့ကဆင်တေမားပွဲ၊လွတ်တိုင်းတံ၊သေ ယုခင်တ၊မခင်းခိုခင်းဂုခင်ခိုခင်း
လိင်းခခေယဝ်။ ငပမခင်းခင်းလံလွင်းပွင်းဖေင်၊ဂိုက်လူင်လူင်းမား၊ တေ၊ပေး
ပွင်၊ဂွတ်ခခေဂိုဝ်ယဝ်။

ယမ်းခခေယင်းမီးသိုဝ်ဗိုက်၊လူင်တူဝ်ခိုင်၊ ဂုခင်းဖေင်သိုဝ်မီးဂုးပက်၊
ယူ၊တမ်းခင်းထိုခင်၊လူင်တီးခိုင်။ ထိုင်မားဝခင်းခိုင်၊ ခုခင်သိုဝ်ဗိုက်၊လူင်းဂိခင်
ခခေ ငလး၊ လံးဂုခင်ငပမခင်းလံးလွင်းပွင်းဖေင်၊ဂိုက်လူင်းမားခေင်၊ခခေ
မခင်းလင်းလင်၊လူင်းယခင်လခင်ကပ်ငပမခင်းဖေင်၊ခခေသေ၊ လွမ်တူလှ်းသမ်
လံးဂုခင်ခင်းဂုခင်းတ၊မ္မတ်၊ကွခင်၊ဂေ၊ခိုင်၊ မခင်းလင်၊ကပ်ကွက်၊ခိုခင်းဂွင်း
ပခင်ယဝ်။ လွမ်းလူလှ်းမိင်းခခေ၊ဂုသိုဝ်၊ဂမ်၊ထုက်၊လံးယူ၊လူလှ်းဂခင်ငလး၊ သိုဝ်
ဗိုက်၊လင်၊ဂုယားယုခင်းထိုခင်၊မားယုခင်တ၊ခင်း ပီခင်ကခင်ခိုခင်းလိင်းမား
သေယဝ်။ သွင်ခုကပ်ဂခင်ပီခင်ဖေင်ပီခင်မေးယူ၊ခင်းထိုခင်၊ခခေတေ၊ငပမားမီး
လုက်လံးသ၊ခခေလံးယဝ်။ လုက်လံးဂေ၊ယု၊ထိုင်ခုခင်ကံ၊၊ ဂေ၊ဂင်ထိုင်ခုခင်
ယီး ၊ ဂေ၊လိုင်ခင်းထိုင်ခုခင်သ၊ခခေ တီး

ကခင်ခပ်ယူ၊ခခေ၊ ဝါးလိုခင်းမားဂူခင်းလံ၊ တင်းပီခင်ဝိုင်းသေ၊ လွမ်းလူလှ်း
ဖုင်သိုဝ်မီးခခေခေ၊လေး၊ ဝိုင်းခခေလင်၊ခွင့်ဝါးဝိုင်းသိုဝ်ခခေယဝ်။

ထိုင်မှိုဝ်းခခေကံ၊၊ ခခေမီး၊ ခခေသမ် ခပ်ပီးခခေ ယ်၊မားဂူးသင်
မားခခေ ၊ ခပ်လင်၊ထမ်ခမးခပ် “ဂိုတ်းဂိုတ်းခမးဂိုတ်း -ဂပ်းသမ်ပီခခေ
ဂူခင်း ကူးဂပ်းသမ်ပီခခေသိုဝ်?” ခမးခပ်လင်၊လတ်းခခေပိုခင်းခိုဝ်းပားလင်သိုဝ်း
သိုဝ်းယဝ်။ ပေးဝါးခပ်ပီးခခေ လံးဂူယဝ်၊ ခပ်လင်၊ကွခင်ဂခင်ယွခင်းဝါး “ ခမး
ဂိုတ်း ဂွ်းလံးဂူး၊လင်းလင်ပူ၊လင်ခင်းတင်းခိုဝ်းမားဝါးသေခင်း” ခမးခပ်ဝါး “သူ
ပီးခခေယင်းလီဂ်ယင်းကွခင်၊ခေ၊ -ယ၊ပေဂူး၊” ခခေဂေးကမ်၊လူး၊ ဂွ်းဂူးတုဂ်း
တုဂ်းယွခင်းယွခင်းယူ၊ဂူးဝခင်း။ ထိုင်မားဝခင်းခခေခင်း ခမးခပ်လင်၊ထွတ်၊ကပ်
မွင်ဂူးဂိုတ်းသိုဝ်းခခေခင်း ပခင်ခပ်ပီးခခေသေ၊ လတ်းဂွ်းလင်ကူးခပ်ဂူး၊လွမ်းသင်၊
ပခင်ယဝ်။ ယမ်းခခေခခေသိုဝ်ခခေခင်း၊ လင်၊ကွခင်ကပ်လက်၊လံးမခင်းလင်၊လတ်း
ထိုခင်းလတ်းခိုဝ်းခပ်ခင်းဂူလှ်းယ်၊လွင်လင်ခိုခင်းလွမ်းခခေမားဝါးတိုတ်းတိုတ်း။ ပေး
ထိုင်တီးခခေမားဝါးဂိုတ်းတီးခခေခင်းခခေခင်း၊ လင်၊ဂွ်းလက်၊လံးမခင်းလင်၊ခိုခင်းခိ၊ခခေ
လင်မခင်းလင်၊သေ၊ ပေးဝီခခေခခေခခေခေခေခေခေခေ၊ ဂုခင်းတေ၊ပေးပူခင်း
ခခေသေယဝ်လင်၊ကွခင်ဂခင်ဂိုတ်းလိဝ်းဂိုတ်း၊ တီးပင်၊ပိုင်းလင်တီးခခေခင်းယဝ်။ ယမ်း
ခခေ လင်၊သိုဝ်ခခေခင်း၊ဂေးခင်းဂိုတ်းခေ၊ကူးလား၊ သမ်မားလမ်းတုဂ်းခပ်းတင်း
ဂေးဂုခင်းတေကမ်၊ပေးဂ်ယဝ်လေး၊ လင်၊လတ်းတီးလက်၊လံးမခင်းလင်၊ဝါး
“ဂပ်ဂိုတ်းခေ၊ယဝ်၊ သူပီးခခေကွခင်ဂခေသိုဝ်၊ခပ်းတင်းဂူး၊ထိုင်းတေ၊ ဂပ်တေ
ဂိုတ်းဝ်ထူးသူတီးပင်၊ခခေ ” ခခေလေး ခပ်ပီးခခေသမ်လင်၊လင်၊ကွခင်ဂခေသိုဝ်၊
ခပ်းတင်းဂူး၊ခွတ်းခိုဝ်းမားယဝ်။

လင်၊သိုဝ်ခခေခင်း၊ ခခေခင်းလူလှ်းကူးယူပခင်သပ်းမခင်းလင်၊ ထပ်းမား
ဂေး၊ ပိုင်ခခေခင်း၊ သမ်လံးလတ်းထိုခင်းလတ်းခိုဝ်း၊ ဝီခခေခင်းဝီခခေလက်၊လင်မား
လံးဝခင်း ယဝ်လေး၊ ဝီခခေခင်းခခေခင်း၊ ဂေးပိုင်ခခေခင်း၊ ဝါးသေလက်၊လံးမခင်း
ပူခင်းဂူး၊ကမ်၊ ပေးဂိုတ်းပေးခခေခင်း၊ မခင်းလင်၊သိုဝ်းဂမ်၊သုတ်းမုခင်းဂူး၊
တီးပင်၊ပိုင်းလင် ခခေယဝ်။

လုနီးလတ်ပီးခွင့် သာမ်ခုခင်ဂေး၊ မိုဝ်းကခင်ဂွတ်၊ ထိုင်မိုဝ်းပူ၊ မိုဝ်းခင်း၊
ခခေင်၊ လင်၊ ကပ်မင်းဂူလ်း မိုဝ်းခခေပခင် လတ်ပူ၊ ဂျေ၊ ခမ်းခပ်လတ်ယဝ်။
လတ်ဂျေ၊ ခမ်းမိုဝ်းမားဂေး၊ ပေးလ်းဂူ လွင်းကခင်ခပ်ပီခင်လခင် ကွတ်၊ လခင်
လ်မခင်းလတ်၊ ယဝ်ခခေင်လိုင်၊ ငိခင်းဂုတ်ဂူမ်လူမ်းပီင်းခေး၊ ငလေး၊ ကပ်လီင်ဝ်
ခင်းဂျေ၊ ခမ်းသေ၊ ရှ်းဂိုခင်းတင်းမေ၊ ပိုင်၊ လျ၊ ဂူးလတ်ယဝ်။ ယူ၊ ရိုင် ထိုင်မား
မိုဝ်းကခင်ပိုင်၊ လျ၊ တင်းမေ၊ ခပ်ပီးခွင့် တီမ်ထူခင်းလီယဝ်ခခေင်၊ ခပ်လင်၊
ယွခင်းခွင်းတီးလတ်ပူ၊ ခပ်လတ်၊ ရှ်းပေးလ်းခိုခင်းပွတ်မားလူး လတ်မေး၊ ခခေင်လေး၊
လတ်ဂျေ၊ ခမ်းလူင်လင်၊ ကပ်ဂွင်လုနီးခခိုင်၊ ပခင်ခုခင်ကံ၊ ကပ်ခေင်၊ ယင်းတူဝ်
ခခိုင်၊ ပခင်ခုခင်ယီး၊ ကပ်မိတ်မက်ခခိုင်၊ ပခင်ခုခင်သာမ်သေ ၊ သင်၊ လတ်ဂျေ၊
“သူထုဂ်၊ လို တီးလ်ဂေးဂျေ၊ ငတ၊ ဝခင်း၊ ငတ၊ မိုဝ်းတီးခခေင်တူ” ပွံ၊ ခပ်ခိုခင်း
ပွတ်မားယဝ်။ ယမ်းခခေင် ခပ်လတ်ပီးခွင့်လွမ်းဂခင် ပွတ်ခိုခင်းမားထိုင်
ပင်၊ ဝီင်း လူင်ခခေင်၊ မားဂျေလတ်သိုဝ်ခခိုင်၊ ကမ်၊ ဝခင်း၊ ပူ၊ ယင်းလူင်ဂေး၊ ခခိုင်၊
လင်၊ မားထူပီးခပ်သေ၊ လတ်ဂျေလတ်သိုဝ်ခခိုင်၊ တံ၊ တီးဂိုမ်းဂုံးမခင်း ခခေင်
ခခေင်လေး ၊ ခပ်ပီးခွင့်လင်၊ ဂျေ၊ ဂိုမ်းကပ် ဂွင်လုပ်၊ လတ်သိုဝ်ခခိုင်၊ လမ်းလျး
သင်းဂျိုင်၊ သေ၊ ပူခင်းဂျေ၊ ငတ၊ ဝခင်း၊ ငတ၊ မိုဝ်းပီခင်ခုခင် ဝင်းခခေင်မခင်းယဝ်။
ဝီင်းခုခင်ကံ၊ ခခေင်လွမ်းလူလ်းဂုံး၊ ဂွင်သေငတ၊ ဝီင်းငလေး၊ လင်၊ ဂွင်မိုဝ်းဂွင်၊
ဂိုင်မားသမ်ဂွင်ဝျးမိုဝ်းဂွင်း။ မိုဝ်းခုခင်ယီးခခေင် လွမ်းလူလ်း၊ ပွံ၊ ခေင်ယင်းသေ
ငတ၊ ဝီင်းငလေး၊ လင်၊ ဂွင်မိုဝ်းယင်း။ မိုဝ်းခုခင်သာမ်ခခေင် လွမ်းလူလ်းကပ်မိတ်၊
ခခေင်သေငတ၊ ဝီင်းငလေး၊ လင်၊ ဂွင်မိုဝ်းမိတ်ယဝ်။ တီးကခင်လတ်သိုဝ်ခခိုင်၊ တင်း
လုနီးမခင်းလတ်၊ သာမ်လံးဝီခင်းခမ်းခခေင်ခခေင်၊ ပိုခင်းလင်၊ ဂွင်ဝျး “ဂိဝ်၊ သိုဝ်
ဝီခင်း” ကခင်းမီးလိုင်၊ လခင်းဝခင်းတူဂ်းဝီင်းခခေင်ခမ်း မိုဝ်းလီဝ်ခခေင်ယဝ်။ တီးခပ်လတ်၊
သာမ်လံးသင်းဂျိုင်၊ လတ်ဂျေခပ်လတ်ခခေင် ပီခင်တီးဂွင်းမူး ဂင်ဝီင်းခခေင်ခမ်း
မိုဝ်းလီဝ်ခခေင်ယဝ်။

တွဲခင်းသင်းလိင်း

1. မိုဝ်းကခင်ပိုခင်းတေကဝ်ခင်းကွခင်,ဂျ,လွင်းခမ်းပိတ်းခခေ် မခင်းခင်းဂိုတ်းဂိုဝ်သေယဝ်လင်,ဂျ,?
2. ခင်းကွခင်,လွင်းခမ်းဂျ,ဂွတ်းတီးလုံလင်,ကွတ်,လံး? နွဲယုပခင် တုမခင်းခင်း ?
3. ဂွပ်းသင်လေးခုခင်ဂေုခမ်းလွင်လင်,ယုမ်, လွင်းကခင်ခုခင်သမ်လံး ပီခင်လခင်မခင်းလမ်း?
4. ခုခင်ပီးခွင့်သမ်လမ်းခခေ်, လမ်းလုံမုးတင်းဝိုင်းလုံ?
5. ဂိဝ်,သိုဝ်ပီခင်ကခင်ဝုးခင်ဂွင်ဂွပ်းသင်?
6. တီးခင်လမ်းလုမ်းလုးသင်းဂျိဝ်,လမ်းသိုဝ်ခိုက်,ခခေ်ပီခင်တီးလုံ, ဂိုတ်းသင်ဝ်?
7. တူဝ်သတ်းတင်းဂြိုယု,ပုးတီးခင်သိုဝ်,ခခေ်ဂွံမိခင်းတု။
 ခုဝ်း။ တွတ်, သက်း ၊ လီး၊ ပိတ်, တေုး၊ ဂိဝ်, ယ်းသုက်,ကိခင်။
 သိုဝ် ဝုဝ်း ဂံ, ဖိ ဂျိုး
 ပူ ဝုး ဝုးလုံမ် မု. ခိုင်း
8. ခင်းလွက်ပဝ်,ခင် သု,ပခင်သိုင်ဂွင်သတ်း၊ ဂွံမိခင်းမိဝ်းမခင်းတု။
 (ဂ) သိုင်ဂံ,ခခေ်မေး -----။
 (ခ) သိုင်ဂျိုးဂွင်မေး----။
 (င) သိုင်မုဂ်,မေး -----။
 (လ) သိုင်မု,ခေ,မေး ----။
 (သ) သိုင်ခခေ်ခင်းဂွင်မေး ---။
 (ဂု) သိုင်ဝုဝ်းကုတ်,ခုမေး ----။
 (တ) သိုင်သိုဝ်ဂွင်မေး -----။

၂၀. ခရုက်သီဝ်းယွခင်းခင်း

၇၂ထက်၊ခင်းမခင်းခရုက်သီဝ်းရှင်သိက်၊မ္တင့်။
 သီဝ်းကွခင်၊သိတ်းလမ်း၇၂သီခင်၊ဂွင့်။
 လိပ်းယဝ်းလိပ်းယဝ်းနတားပခင်ဂုမ်၊ဂုမ်။
 သီဝ်းကွခင်၊ဝုးမိုးခင်ဂုမ်းဂိုဝ်းခင်းယုမ်။
 ပခင်မိုဝ်းလိပ်းလေးပေးခင်ပုဂ်၊လွံ။
 ၇၂ပက်၊ဝုးဂုမ်းဂုးခင်းသူသီ၊ဂွံ။
 သူသမ်မေးလတ်းဂုမ်းလိပ်မာပ်၊တီခင်း။
 သီဝ်းကွခင်၊ဝုးမိုးခင်းဂိုဝ်းခင်းခေ၊ခင်ခင်။
 တီခင်းလေးတင်းခင်းတင်းရှင်ပက်၊ပုခင်း။
 ပေးကမ်၊သ်းမေးထုးလုးဂွပ်လင်၊လုခင်း။
 သက်းဂွံးကွခင်းကေုးခိုက်၊ခေက်။
 မိုဝ်းခင်သ်းမေးပခင်သီ၊ပက်။

မိုဝ်း၊ နဂ်း၊ မိုဝ်း၊ ဂိုဝ်း၊ သမ်၊ တီခင်း၊ ဂျးပခင်းပံ၊ သီ၊ လွံ၊
 ဝူင်း၊ ခေး၊ ဝူင်း၊ လိုခင်း၊ သမ်၊ မးပခင်းပက်၊ ဂွံ။
 ပေးထီင်း၊ လိုခင်းခိုင်း၊ တီခင်း၊ သမ်၊ ပက်၊ တွင်၊။
 ဂျပူ၊ ထဝ်း၊ ပေးဝူခင်းခင်း၊ လိုခင်း၊ ပွင်၊။
 ယွခင်း၊ ဂျးယွမ်း၊ သမ်၊ ပွက်၊ ဂွင်၊။
 လျှံ၊ ဂျးလျှံ၊ ဂျးယိုခင်း၊ ထု၊ ပီး၊ ခေး၊ မး၊ နွင်း၊
 ပိုင်လွင်၊ တီခင်းခင်း၊ တေဂျးပေးဂုမ်၊။

တွခင်းသပ်းလီင်း

1. တီခင်းခေကေထိပ်ပေ၊ ဂုမ်းတီးခွဲတု။
 ဂျး၊ ယိမ်၊ ဂွင်လင်၊ လူခင်း၊ မပ်၊ တီခင်း၊ တီခင်းခင်း၊ မီး၊ ဝိုခင်း
 ရှင်ဝိုခင်း၊ လမ်းသိတ်း။
2. သီင်ခေဂျ်သီဝ်းဂွင်ဝျးဂိုဝ်း?
3. (ဂ) ယေးဂွင်းမီးလံ၊ ပျး၊ သမ်၊ ပက်၊ ဂွင်၊ သမ်၊ မီး၊ ဂျးဂိုဝ်း?
 (ခ) ယေးတွင်၊ မီးလံ၊ ပျး၊ သမ်၊ ပက်၊ တွင်၊ သမ်၊ မီး၊ ဂျးဂိုဝ်း?
 (င) ဝိုခင်းယေးဂွံ၊ မီးလံ၊ ပျး၊ သီ၊ ဂွံ၊ သမ်၊ မီး၊ ဂျးဂိုဝ်း?
 (ဇ) ဝိုခင်းယေးတီးသီ၊ ဂွံ၊ ပက်၊ တီး၊ မီး၊ ဂျးဂိုဝ်း?
 (ဆ) ယေးပခင်းမီးလံ၊ ပျး၊ ဂျးပခင်းပံ၊ သီ၊ လွံ၊ မီး၊ ဂျးဂိုဝ်း?
 (ဇု) ဝိုခင်းယေးလွံ၊ မီးလံ၊ ပျး၊ ပက်၊ လွံ၊ သမ်၊ မီး၊ ဂျးဂိုဝ်း?
4. ဂျပုမ်ဂျးဝိုခင်းခေဂျ်သီဝ်းသီ၊ ဂွံ၊ ခေဂျ်သီဝ်းဝျးဂျးတီခင်းတင်းမီး
 တင်းရှင်ပက်၊ ပုခင်းခေယဝ်။ ဂျးဂျးပေးတီခင်းလွမ်းယေးပွက်
 ယေးဂိုဝ်း၊ မိုခင်းခေ၊ ခေဂျ်သီဝ်းယွခင်းခေခေ၊ လွင်၊ တေဂုမ်၊
 ဂိုဝ် ကမ်၊ ဂုမ်၊ ဂိုဝ်?

21. လုဂ်းသထေးသီ,ဂေၤ

ခင်းမိုင်းပၤ,ဂၤ,ခေသီ,မိုဝ်းဂွၢ်ခင်း,ခေခေ။ မီးလုဂ်းလံးသထေးသီ,ဂေၤ။ ခပ်
 ဂူမ်းဂခင်ဂျၢ,ဂီခင်း တၢင်းမေပျံင်,ဂၤ, ဂၤ,တီးမိုင်းတၢ်ဂ်းသုဝ်,ခေခေယဝ်။ယူ,
 ဂိုဝ် မးပေးဝးပိင်,ဂၤ,ထူခင်းတီမ်တုဝ်ဂူးဂေၤယဝ်။ ခပ်လင်,လုဝ်း ဂခင်ပွဂ်း
 ခိုခင်း မးလူးဝါခင်းဂပ်,မိုင်းလင်လေး။ မိုဝ်းကခင်ထိုင်ပွတ်းတၢင်း- ဂၢင်ထိုခင်း,
 လုဝ်တီး ခိုင်ခေခေ။ ခပ်ကွခင်ဂခင်ဂိုတ်းလိုင်ဂိုဝ် ယူ,တီးဝပ်းမံ့တူခင်းခိုင်။
 ယၢမ်းခေခေ တီးကမ်,လမ်ကမ်,ဂံခေခေ။ ခပ်မုင်းဂုခင်ပူ,လုးခိုင်ဂေၤခိုင်
 ယၢခိုင် တုဝ်ထိုခင်းယူ, ခပ်လင်,ခပ်းဂုမ်းဂခင်ဝးမိုဝ်းလိဝ်ခေ ဂုဝ်းပီခင်
 ဂူခင်း မီးပိင်,ဂၤ, တၢင်းမေပျံင်ထူခင်းဝံ့ဂုင်းဗ်ဂုင်းမခင်းယဝ်။ ဂွံးဂးဂုဝ်း
 လၢမ်းယွခင်းဂိခင် ခိုင်။ ပူ,လုးခိုင်ခေခေလူ။ ဗ်တေလံးခေခေသေဗ်ခေခေယဝ်။

တွဲခင်းသပ်းလိင်း

1.
 - (၅) ဂူခင်းဂူလိက်သမ်မေ့လတ်းမေ့လျှော့ခိုင်။
 - (ခ) ဂူခင်းကမ်,ဂူလိက်သမ်မေ့လတ်းမေ့လျှော့ခိုင်။
 - (င) ဂူခင်းဂူလိက်သမ်ကမ်,မေ့လတ်းမေ့လျှော့ခိုင်။
 - (လ) ဂူခင်းကမ်,ဂူလိက်သမ်ကမ်,မေ့လတ်းမေ့လျှော့ခိုင်။
 ခင်းခပ်သီ,ဂေ့ခဲ ဂေ့လုံပိုခင်းတေယွင်းယေး ?
 ဂေ့လုံပိုခင်းတေသ့သွမ်း ?

2. ကပုမ်,ယေးဂူဝဲခဲ မီးလွင်းသွဲခင်းယေးပိုင်ယဝ်၊ ဂွံးဂးကပုမ်,လုက်၊
 သထေးသီ,ဂေ့ခဲ မီးလွင်းသွဲခင်းပိုင်လုံ ?

3. ခေးဂျမ်းပုးတျှဲခဲ ယေးခေးဂိုတ်းဝီခင် ဝု,ဂျယေးကခင်။

(၅) ပွတ်းတင်း	(၇) ပိုင်,လု,တီမ်ထူခင်း
(ခ) လိုင်းဂိုဝ်	(၈) ခပ်းဂျမ်းဂခင်
(င) ဂျမ်းခိုင်	(၉) ဂှင်းခင်ဂှင်းမခင်း
(လ) မေ့ခါခင်	(၁၀) ဂိုင်,လံးဂိုခင်
(သ) မီးသုခင်,	(၁၁) မီးဂးမီးခခင်

ယၢ,လိဝ်း = ယၢ,ဂိုတ်းဂိုင်

1. လင်,ဂၢ,မိ,သင်ဂူဂ်းပုဂ်းခဲ၊ လိဂ်းကပ်ကခင်ထုဂ်,လိမိခင်းလိ
သူခၢ,ခခေ၊ သွင်ပုဂ်းသေ၊ ဧမးတိမ်းပီခင်ဂူမိးလၢတ်းယူဝ်း
ယူဝ်းလူ။

2. ကပ်တုပ်လိဂ်းကခင်ပးသဂုပွတ်းခခေတိမ်းသိ,ခခေလွဂ်းပပ်,ဂူ
မိခင်းတၢ။

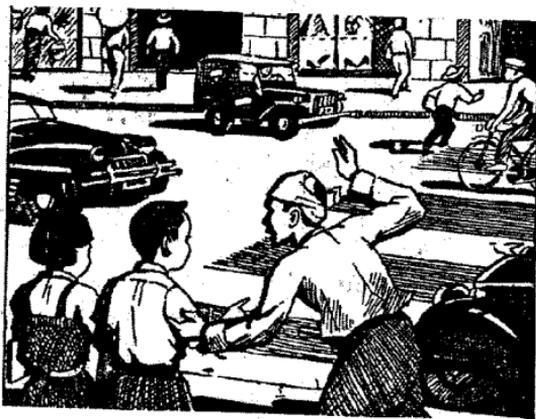
(ဂ) နူဂ်းဂိုတ်း----ခဲ,ယူ,လိဂ်းခင်----ဧတုဧတု။

(ခ) ဂၢမဂ်,သိ, ---မးလူ,မး ---ခၢပီခင်လဝ်း။

(င) ဂူခင်းသွပ်း----ခဲ,ပီခင်းကမ်,---ဂခင်။

(ဇ) ဂ် ---လိဂ်းဂူဝခင်း,လင်,တေမိး----။

(ဃ) ပေးဂဝ်း ---ဂခင်ပီခင်းဂေး, ပီခင်းတေ----ဂခင်ဂဝ်း။

23. လွင်းပိုင်ငဝ်း

သေ့အရံတံတိ(သ်)ကခင်ဝါးခင်ပီခင်ထိုဝ်းပျာ၊ရဂူ၊အံ၊အူးမေ့လွင်
ဂေ့ခိုင်၊ ခင်းမိုင်းခေးမ(ဂရိဂ်)ယဝ်။ ထိုင်မားဝခင်းခိုင်၊ မခင်းဂျ၊တူလ်း
ပွင်းဂိုခင်းဂျ၊တီးဝါခင်းခိုင်၊ လံးဂုခင်လိုင်တိခင်ခမ်းခေ၊လေး၊ မခင်း
ထင်၊ဝါးခင်းဂျ၊ပွင်းဂိုခင်းသူခင်၊ မီးလိုင်တိခင်ခမ်းခေတေ့တေ့ခေ။

ဂုရုလွင်ပွင်းဂိုခင်းဝါခင်းခေခင် ထင်၊ဝါးလံးခင်းယဝ်။ မိုဝ်းလိုင်ခင်
လိုင်တိခင်ခမ်းခေတေ့တေ့။ ကွခင်တင်းမိုဝ်းလိုင်တိခင်ပံ၊ခမ်းခေခေ၊လုဂ်း
ကွခင်၊ခပ်ဂမ်းခင်းလံးပံမားခင်းယဝ်းတေ့တေ့။

သေ့။ ။ လုဂ်းကွခင်၊ခပ်ဂိုလ်း ပံတိခင်မားလေးတင်းခိ၊လိုင်
တိခင်မားခင် ကခင်လိုင်လိဝ်းဂွတ်း?

လုဂ်းကွခင်။ ။ ခိ၊လိုင်တိခင်လိဝ်းဂွတ်းသေပံမားခေကား။

သေ့။ ။ ကိုဝ်းလံးယဝ်ခိ၊လိုင်တိခင်ခင်၊ ဂွတ်းဂေ့လိဝ်းဂွတ်း
လံးဂေ့မုခင်းခေတေ့တေ့ခေ။

ဂုရု ။ လွင်းဂျ၊လွင်းမားခေတေ့ လိဝ်းဂွတ်းယူ၊ ခွံးဂေ့ဂပ်ခင်းဂေ့
မံးလိုင်လွမ်းခပ်၊ ဂွပ်မားလုးခေလုးလိဝ်းဂင်တင်းခင်းယဝ်။

သော။ သူကမ်၊ သွခင်ပခင်ကုပတေ၊ လွင်းငိုင့်ဝေ၊ ဧခေ၊ ?

ဂုရု ။ ကမ်၊ ပံ၊ သွခင်ခါ၊ ဂွံးဂျးပေးဂှ်းသွခင်ပခင်မိုဝ်းလိဝ်လိုင်၊
တေလီတေတေတေ၊ ပေးလုဂ်းကွခင်၊ လံးဂူ ကုပတေ၊
တင်းယဝ်၊ ပေးမေးလုဂ်းကွခင်၊ ဂေး၊ တေလုမ်းတေတေ။
လုဂ်းကွခင်၊ ခပ်ကိဂ်းထွမ်၊ လီလီ၊ ဂပ်တေလတ်းခေကေပတေ၊
လွင်းငိုင့်ဝေ၊ မိုဝ်းဂျ၊ လွမ်းတေးလွမ်းတင်းခင်မိးသီ၊ ပိုင်ကိဂ်း။

1. ငပ်ပိုင်ကခင်ငိုင့်ဝေ၊ ခင် တေလံးတုဂ်းတုဂ်းလပ်းဂပ်၊ တင်း၊
တုဂ်းပိုင်၊ လိုဝ်းပံဂျ၊ လွမ်းတင်းခေခင်ကိဂ်း၊ တေလံးဂိုတ်း
ဂိုတ်တုဂ်း၊ တေလံးတုဂ်း လွင်းဝံးလွင်းထိုင်း၊ ခင်၊ ဂိုတ်ပိုင်၊ ပေးတေ
ကမ်၊ လံး တုဂ်းခ ဂှ်းဂှ်း၊ ပိုင်၊ ဂေးဂှ်းပေးလံးဂျ၊ ငံး၊ လပ်းဂပ်၊ ဂေးဂှ်း
ပေးလံးဂျ၊ ငံးခေခင်ကိဂ်း။

မိုဝ်းဂှ်းမိ၊ ဂေးမိ၊ လိင်ဂျ၊ ဝံးဝံးခေခင်လုံ၊
မိုဝ်းဂှ်းတေင််းဇံ၊ သံ၊ ဇံ၊ ချ၊ ခေခင်လုံ၊
မိုဝ်းဂှ်းတေင််းခင်ဂိုတ်းဂမ်းလိဝ်ခေခင်လုံ၊
လိုဝ်းခင် တေလံးဇေင််းသတိဝံတေ၊ သေ၊ ဂှ်းဂျ၊ ဇေ၊ လုဂ်း ဂူခင်၊

လုံသတ်းလုံ၊ ပေးခေးဂှ်းခေခင်ကိဂ်း။ လွင်းငိုင့်ဝေ၊ မိုဝ်းခင်၊ လတ်းခေ
မေးခင်ဂျ၊ ပီခင်ဂူခင်မိ၊ ဂေးမိ၊ လေ၊ မိ၊ လိင်ဂူခင်ပံတိခင်လုံလီလူ၊ ဝံဂှ်း ဇေဂှ်း
မခင်ယူ။

လုဂ်းကွခင်။ ။ ဂေးခိုင်သမ်ထမ် မိုဝ်းဂှ်းမေးဂူခင်ဂိုတ်းခေခင်
သင်လုဂ်း မိုဝ်းတေင််းဇံ၊ သံ၊ ဇေ၊ ခင်တင်းဇံ၊ သံ၊ ခေခင် သမ်မိး
လုဂ်းကွခင်၊ ဂေးခိုင်၊ ဂှ်းမေးတေလံးဂိုတ်းဂိုတ်င််း?။

ဂုရု။ ကိုဝ်ဝုခင်တုဂ်းခင်လုံမိုဝ်းလီလီလူ၊ သင်လုဂ်းကွခင်၊ ဂေး၊
ခေခင် ပီခင်ခေခင်မိုဝ်း မိုဝ်း တေဂိုတ်းဂိုတ်င််း?။

လုနီးကွန်၊။ ။ ဂဝ်ခးတေကိုတ်းဝံ၊ ကမ်၊ခခေဂေးဂဝ်ခးတေလူင်း
ဂမ်းခိုင်းခးကူဝ်း။

ဂုရု။ ။ ကိုဝ်းကခမ်မိုးလာတ်းခေ လွ်ယဝ်၊ခွ်းဂးဂူခင်းတင်းလံ၊
ခခေဂေး၊ မိုးထုဂ်၊လီဝံ့ခိုခေခေ၊ခေဝ်မိုးခခေခေ၊ဂဝ်၊
ပေးတေဝေးတေကိုတ်း၊ တေဝ်ဂ်းဇံ၊သံ၊ ဇံ၊ချ လိုင်း၊
ထုဂ်၊လီခံးလုပုခေပိုခေ၊ကိုဝ်း။

လုနီးကွန်၊။ ။ ပေးပီခခေ မိုဝ်းတေဝ်ဂ်းဇံ၊သံ၊ ဇံ၊ချခခေ၊တေ
လံးဂိုတ်းဂိုဝ်ခး?

ဂုရု ။ ။ ကိုဝ်း ကခမ်မိုးထာမ်ခေ -ပီခခေကုပတေ၊မံသွင်ယဝ်။

2. ပေးခီ၊လေ့၊ ခီ၊လီဝ်တံခခေလိုဝ်းခေလိုင်း၊ မိုဝ်းတေဝ်ဂ်းခခေ၊ဝှဝ်းခွ်းဂ်း
ဇံ၊သံ၊ဂေး၊ တေလံးခခေမိုဝ်းခွခေသံ၊ -ခွ်းဂ်းဇံ၊ချဂေး၊ တေလံးခခေမိုဝ်း
ခွခေချ -ပေးတေကိုတ်းသမ် လံးယုဂ်မိုဝ်းခခေကိုဝ်း၊ သင်ပီခခေဂေးလိုင်း မိုဝ်းတေ
ဂိုတ်းခခေသမ်လံးကဝ်မိုဝ်းပီခခေကွဂ်၊ဂေးသေ ၊ ယုဂ်ဝါင်းယုဂ်ဝါင်းကိုဝ်း။

3. မိုဝ်းဂျ၊လွမ်းတင်းခခေ သမ်တေလံးလွမ်းဂိုမ်းတင်းဇံ၊ချ ပေးဂျ၊
ဝ်းသမ်တေလံးလွမ်းဂင်တင်းလီလီကိုဝ်း။

လုနီးကွန်၊။ ။ ပေးဂျ၊ဝ်း သမ်ဝုးလံးဂျ၊ဂင်တင်း၊ ပေးဂျ၊ထိုင်းသမ်လံး
လွမ်းဂိုမ်းဇင်၊တင်းခေ ဂွဝ်းသင်ခး?

ဂုရု။ ။ ခေ့တေ လွမ်းလုဂ်းဂူခင်းခီ၊လေ့၊ခီ၊ဂေးခဝ် ၊ မိုဝ်းတေခီ၊
ခခေ ကွခေဂခမ်မးပွ်ဂိုမ်းတင်းသေလဝ်၊ခီ၊ ပေးတေလူင်းဂေး၊ သမ်လုဝ်၊
လူင်းဂိုမ်းတင်း၊ လိုဝ်သေခေ လေ့၊လွ်ဂေးလွ်ဂေးပေးတေကိုတ်း၊ ခဝ်လီဝ်ဂိုမ်း
တင်းသေကိုတ်း၊ မိုဝ်းတေကွဂ်၊ဂေး၊ လုဂ်ဂိုမ်းတင်းသေကွဂ်၊ ပေးဂိုတ်းခခေဂေး
ဇံ၊ခေးဇံ၊လင်၊ လင်၊ကမ်၊လင်းဇေး၊ဂခမ်ကိုဝ်း။

4. ပိုင်းခိုင်းပေးခွ်းပူခေပိုခေ၊လိုဝ်းထိုင်း၊ ကခမ်ဂျ၊ဇံ၊ခေးဝှဝ်းခခေ တေ
လံးပူခေဇံ၊သံ၊ ပေးပိုခေခွ်းပူခေဝှဝ်းဂေး၊ ၊ ဝှဝ်းသမ်တေ

လုံးလွမ်းအင်၊ တာင်းအံ၊ ချသေ၊ ရှိပိုခင်းပူခင်အံသံ၊ ရှမ်းခင်၊ ဂပ်ယဝ်။
လုန်းကွခင်။

။ မင်ပွန်းရှမ်းခင်းလုံးရှမ်းခင် ရှမ်းခင်းသွင်ဂေ၊ ဒီ၊ လိင်ဂေ၊ လမ်း
လမ်း၊ ရှမ်းခင်ဂျ၊ လွမ်းတာင်း၊ ပေးဂျ၊ များအံ၊ လင်ခင်၊
ခပ်သမ့်ဝါတ်၊ တာင်းပခင်၊ ဂေ၊ ခိုင်၊ ရှမ်းခင်၊ သံ၊ ဂေ၊
ခိုင်၊ ရှမ်းခင်၊ ခင်လွင်၊ တေအိတ်၊ များရှိဝ် ?

ဂုဂ။

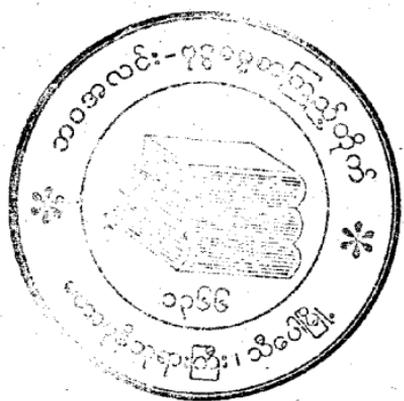
။ အိတ်၊ ကိုဝ်၊ လှိုင်သေအိတ်၊ ယဝ်သမ့်လုံးဝါတ်၊ ရှမ်းခင်၊
ရှမ်းခင်-ပေးကမ်၊ သင်၊ ထုတ်၊ ဂျ၊ ယင်းလောင်း၊ နေ၊ တံ၊ ကိုဝ်၊
သူတွင်းလိလိ၊ ပေးထိုင်တာင်း၊ နေ၊ တီးကခင်၊ ရှမ်းခင်၊ ခပ်ဝ်၊ နေ
မိုဝ်၊ ပခင်၊ လှိုင်၊ ရှမ်းခင်၊ ရှမ်းခင်၊ လုံးရှမ်းခင်၊ လွမ်းခင်၊
ကခင်၊ ရှမ်းခင်၊ ခပ်ဝ်၊ ရှမ်းခင်၊ ကိုဝ်၊ ရှိတ်၊ သင်၊ လေးဝါတ်၊ ရှမ်းခင်၊
ပီခင်၊ ရှမ်းခင်၊ ပေးရှမ်းခင်၊ ပီခင်၊ ရှမ်းခင်၊ လှိုင်၊ ရှမ်းခင်၊
အိတ်၊ ယဝ်၊ ခပ်တေတိုဝ်၊ ရှမ်းခင်၊ မိုခင်၊ လှိုင်၊ လှိုင်၊ ရှမ်းခင်၊
များလှိုင်၊ လုန်းကွခင်၊ ခပ်တေလုံးတွင်းဝ်၊ ရှမ်းခင်။ ပေးသူ
ရှမ်းခင်၊ ယဝ်သမ့်သိုဝ်၊ လှိုင်၊ ပခင်၊ လှိုင်၊ လှိုင်၊ ပံ၊ ရှမ်းခင်၊ ရှမ်းခင်၊
ပေးလှိုင်၊ ရှိတ်၊ ခင်၊ ပေးရှမ်းခင်၊ ရှမ်းခင်၊ ကုပတေ၊ မခင်၊ ခင်၊ များ
သမ့်ရှိတ်၊ လွမ်းအိတ်၊ အိတ်၊ လှိုင်၊ ရှမ်းခင်၊ တာင်းလှိုင်၊ တာင်းလှိုင်၊
လင်၊ တေကမ်၊ မီးအေးသင်၊ ကိုဝ်။

သေး။

။ ကိုဝ်၊ လုန်းကွခင်၊ ခပ်ကိုဝ်၊ မိုဝ်၊ လှိုင်၊ ကုပတေ၊ လှိုင်၊
ဂျ၊ ဒီ၊ လှိုင်၊ သေ၊ ဝိုင်၊ နေ၊ ခင်၊ သူလှိုင်။ ရှမ်းခင်၊ ရှမ်းခင်၊
ဂျ၊ ဒီ၊ လှိုင်၊ သင်၊ ပံလွမ်းခင်၊ များခင်၊ ပေးတေ၊ ခင်၊ တာင်း
ယ၊ ပေလှိုင်၊ ရှမ်းခင်၊ ရှမ်းခင်၊ ရှမ်းခင်၊ မခင်၊ တေလုံးယံခင်၊ ယဝ်၊
မိုဝ်၊ ရှမ်းခင်၊ သေ၊ ခင်၊ ရှမ်းခင်၊ လှိုင်၊ လှိုင်၊ ကမ်၊ ပံ၊ ခင်၊ တာင်းခင်၊
ဂေ၊ တူလှိုင်၊ အံ၊ သံ၊ အံ၊ ချသေ၊ ရှမ်းခင်၊ ရှမ်းခင်၊ ကွခင်၊ ရှမ်းခင်၊
ရှမ်းခင်၊ ရှိတ်၊ ခင်၊ လင်၊ တေကမ်၊ ထုပ်၊ အေးကိုဝ်။

တွဲခန်းသမ်းလိင်း

1. လွင်းထာမ်ဂခင်ကခင်ဝါးခဲ-
 - (ဂ) တူဝ်လဝ်းဂဝ်,ကမ်,ဂူ,သမ်,ဗ်,ဂူ,လေးလင်,ထာမ်၊
 - (ခ) ပေးပိုခင်းကမ်,ဂူ,သမ်,ဗ်,လတ်း,ခေပိုခင်း,လေးလင်,ထာမ်၊
 - (င) ဗ်,လတ်း,တူလ်း ကခင်ပိုခင်း,ဂူ, တင်းလဝ်းဂဝ်,ဂူ,ဝဲခေခဲ တေ မိုခင်ဂခင်ကမ်,မိုခင်ဂခင်ခဲလေး လင်,ထာမ်၊
 - (ဇ) ဗ်,လွပ်,တူလ်း,တင်း,ဂူ,ပိုခင်း,လေးလင်,ထာမ်- မီးလိုဝ်းခဲယဝ်။
 ဂွံးဂးကခင်သေးခရိတ်တိ(သ်) ထာမ်ဝါးလုဂ်းကွခင်,ခပ်ဂိုလ်း ပံတိခင် မးတင်းခိ,လိင်တိခင်မးခဲကခင်လိင်ဝ်းဂွတ်, ခဲခဲသူထိုင်,ပီခင်လွင်း ထာမ်ပိုင်လ်?
2. ပေးခိ,လိင်ခိ,ဂးတေလ်း,အင်,သတိမိုဝ်းယမ်းလ်?
3. ဂွပ်းသင်လေးလင်,ဝဲကုပတေ,လွင်း,ပိုင်,ခေ?
4. ဂုဂုလင်ဝါး “လုဂ်းကွခင်,ခပ်ဂိုလ်း ပေးသူဂူ,ယဝ် သမ်,သိုပ်,လတ်း, ခေပိုခင်း ဂွံးပေးလိင်းလ်တု.” ခဲခဲ, မခင်းကင်း,ကခင်း,လိုဝ်,ဂိုဝ်?
5. ဂွမ်းကခင်သေးခရိတ်တိ(သ်)လတ်း,ဂမ်းပးလင်သုတ်းခဲ, ပီခင် လွင်းသင်? ဂးကခင်သူတွင်းလ်,ခေခဲတိမ်း,ခေတု။

ရှုင်းဂိုဏ်းလခဉ်သုင်
ဝိုင်းတွင်၊ဂျိုး။

1962 ခဏ်းလိူခဉ်ဂမ်လွင်း (14)ခမ်း။

ကော့-ခါးဂေ့ပီခဉ်လုဂ်း လံးခမ်းပာင်၊ မီးလိဂ်းဂှုင်ယမ်ခွမ်းတမ်၊
ယိုခဉ်းဂွတ်း ကူးဂှုင်းခမးဂှုင်းခဉ်းလိူလုဂ်း။

လွင်းမခဉ်းခါးလိုင် ခါးလုဂ်းဂေ့ ပိုင်းဂုင်၊ဗြူးတြးသင်၊ခါ၊ ဩ၊ပေး
ခမး သေယဝ် ယူ၊လိဂ်ခဉ်ဝါခဉ်ယူ။ ခဉ်၊ရှိုဝ်ကူးဂှုင်းခမးဂှုင်းကိဂ်၊လုဂ်း
ဂါးပီးဂါးခွင့်တင်းလံ၊ တေလံးယူ၊လိဂ်ခဉ်ဝါခဉ်ဂူးဂေ့ခခဉ် ခါးမုင်းမွင်း
သူးတွင်းပခဉ်ယူ၊ဂူးဝခဉ်းခါး။

ဝိုခဉ်း 50/- (၅၀ခခဉ်)ကခဉ်ကူးဂှုင်းသုင်၊မါးခခဉ် ဂွတ်းမါးလံးသွင်
သမ်ဝခဉ်းယဝ်။ ခဉ်၊ရှိုဝ်ကူးခမးတေကမ်၊လံးသိုင်းဝိုခဉ်းခခဉ်ခခဉ်၊ ခါးလုဂ်း
ခမ်းဂိခဉ်ခမ်းလံ၊ယူ၊ကော့။

ဟံ၊တင်းလိခဉ်းဂီခဉ်ရှိုင်းဂေ့ ခါးဂျု၊လိခဉ်းလွမ်းတံးဂေ့ဂူးဝခဉ်း ငလး
ပိုခဉ်းကွခဉ်ဂခဉ်ဝါးခါးလုဂ်း ပီးမါးသေပီဂံ၊ ခဉ်ယူ။ ပွံးထမ်လိဂ်းပွဂ်းသွင်၊
ကခဉ်ပူခဉ်မါးခခဉ် ခါးလုဂ်းကွင်၊လိလိယူ။ လိုခဉ်တေမါးသမ်တေဂိုတ်းပွံးထမ်
လိဂ်းလုင်ငလး၊ ခဉ်၊ရှိုဝ်တေလံးပထမခခဉ် မိုဝ်းလိဝ်မိခဉ်းခွင်းခါးလုဂ်း
ခတ်းလံးခွခဉ်လိဂ်းတူလုဂ်းလံးတေတေဝါးဝါးယူ၊ကော့။

ပေးဂှုင်းရှုင်းဂိုဏ်းတေမါးရှုင်းလွံးဂါခဉ်ဂမ်းလိဝ်ယဝ်။

ဂေ့ပီခဉ်လုဂ်း
လံးခမ်းပာင်၊

25. ခဏ္ဍင်ခိတ်းမိုင်းခင်း

မိုတ်းဂွခင်,ဂးခင်းမိုင်း လခင်,တၢ,ရဝတီ,ခခေၤ၊ မီးယုးမာ်းဂူခင်းခိတ်းလူင်
 ပိုခင်းခိုင်း၊ ခပ်ကမ်,မီးလုက်းလၢင်းဂၢင်တတ်းသေဂေၤ, ငလး၊ ခပ်ပူ,ကွက်,လင်,
 ကွခင်ဂခင်ဂျ,တၢင်, လမ်းတမ်းဗီဂးတီးတူခင်းမံ့ ရှင်းလူင်တူခင်းခိုင်းယဝ်။
 ဝံးခခေၤကမ်,ပေးရှိုင်ပေးခခေၤခင်း၊ မေးမခင်းမီးလုက်း ယိင်းကွခင်,မး
 ယေးပိယေး ဂေၤ, တေၤ,ခွတ်းသိပ်းသွင်ပိ၊ ခပ်ယုတ်မေးမီးလုက်းယိင်း ကွခင်,
 သိပ်းသွင်ဂေၤယဝ်။ မိုတ်းကခင်ခပ်ပိးခဏ္ဍင်ယံ့,သုင် လုင်ရှၢင်မးခခေၤ၊
 ငမးခပ်သမ်မီးတၢင်းခံးတၢင်းပိခင်ငလး လူ့ရှံတံဂျ,သေယဝ်။

ယူ၊ကမ်၊ရှင်ကမ်၊ခေခင်းကူးအပ်သမ့် ကပ်မေးမ့်ထိုင်းဂေ့၊ခိုင်၊ အပ်ပေးမေး
 လုဂ်၊ လွဲကခင်ဂိုတ်းဂါခင်ခေးရှိုခင်းဗီးဗီး၊ မူခင်းမူခင်းသိုဝ်းသိုဝ်းဝဲဂူးဝခင်းယဝ်။ ရှိုဝ်
 မးလွဲးလွဲး ၊ မေးသိုဝ်၊အပ်ခေခေ၊ ဂွမ်းပိုဝ်းကမ်၊လွဲးလုဂ်၊ကွဂ်၊လုဂ်၊ခဲ၊မခင်းလေး၊ ပီခင်
 ကခင်ခါခင်ဂုခင်ခါခင်တူလုဂ်၊အပ်ပီးခေခေ ၊ ပွင့်ပွင့်ထာ့ထာ့၊ ဂူးဝခင်း၊ ကမ်၊တွခင်ပခင်
 ခေးလီတုလီသေပွဂ်၊ ယေးယူ၊ရှိုမးယေးခိုခင်းလင်းအပ်ပီးခေခေမးတိုက်းတိုက်း၊ ထိုင်
 မးဝခင်းခိုင်၊ မခင်းလင်၊လတ်းတီးအုပ်မခင်းဝး၊ သူကူလုဂ်၊ လွဲးတေယူ၊လွမ်းဂခင်
 ဂျ၊မိုဝ်းခေးခေ ဂုမ်းခီလုံတေတေ။ ဂွမ်းပိုဝ်းလုဂ်၊ကွခင်၊သူဂေ့၊ခေမ်၊ ရုံးဂေ့၊အပ်
 ရုံးခေး၊ မိုဝ်းလီဝ်ခေ ဂုမ်းတေထမ်သုမိုဝ်းခိုင်။

“ပေးသူဂုဂ်မေးယ့်သူသေလုဂ်၊ မိုဝ်းအုဂ်၊ကပ်လုဂ်၊ဂျ၊ပီတ်းဂ်ဂ်၊ ပေးသူ
 ဂုဂ် လုဂ်၊ယ့်၊သေမေး၊ ဂုမ်းတေခိုခင်းဂိုတ်းသ၊ဝ်လီကွခင်၊ပေးခေခေမံးပိုခင်း” ။

ဂမ်းခေခေ အုပ်မခင်းဂေး ဂွမ်းပိုဝ်းလွမ်းမေးမို့ခေးလေး လင်၊ဝး “သူ ယု၊ပေ
 ခီလုံသင်၊ မိုဝ်းအုဂ်၊ဂုမ်းတေကပ်ဂျ၊ ပီတ်းဂ်ဂ်လ”

ထိုင်ခေခေ၊မိုဝ်းအုဂ်၊မးကူးအပ်လင်၊ဂွင့်ကပ် လုဂ်၊ယိုင်းတင်းသိုဝ်းသွင်ဂေ့၊
 မး ထိုင်ပးခေးမခင်းသေ၊ လတ်းဝး “ လုဂ်၊ယိုင်းအပ်ကူလုဂ်-မိုဝ်းလီဝ်ခေ
 ကူးလံးဝခင်း အပ်၊ပိုခင်းဝးတီးခင်းထိုခေ၊လှင်လုဂ်၊ခိုင်၊ခေခေ၊ မီးခေမ်
 ခေခေသီ၊တု၊ ပေးအေလံးကပ်၊ လံးဂါခင်ဂေး ဂိုင်ဂင်ဂုဂ်၊လီယူ၊လီပီးသ၊ခင်းမး
 တေတေဝးခေကူဝ်း။ ပိုဝ်းခေလေး မိုဝ်းခေတု၊ဂုမ်းပေးလုဂ်၊ကွခင်ဂခင်ဂျ၊
 ကပ်၊လေး” ။

လုဂ်၊ယိုင်းမခင်း လိုဝ်းခေခေဂေး ယုမ်၊ဂုမ်းကူးအပ်သေ၊ ဖွမ်ဂခင်လွမ်း ဗေ၊
 လင် ကူးအပ်ဂျ၊ဂူဂေ့၊ယဝ်။ ပေးဝးဂျ၊ဂုတ်းခင်းထိုခေ၊လှင်တီးကခင်ဂ်ခေးခေခေ၊
 ကူးအပ်ဝး “ သူပီးခေခေဂိုတ်းဝဲထာ့တီးဝင်မံးခေခေ၊ ကူးတေဂျ၊တိုက်းခေခေမး
 ပခင်သူပီးခေခေဂိုင်” ခေလေးသွင့်ပံးမိုဝ်းသေယဝ်။

ယမ်းခေခေ အပ်ပီးခေခေပွဲမိုဝ်းလုံဂေး၊ကူးအပ်ကမ်၊ခိုခင်းမး၊ တေ၊
 ဂွတ်း ဂင်ဝခင်း ထာခင်းပေးခမ်းဂေး ကမ်၊ဂုခင်ခေးကူးအပ်လေး ဖေ့ဂေး

ရှုံးရှုံးပွင့်ပွင့် ပွင့်ပွင့်ခင်းခင်း တော၊ကန်သေလုံးခွခင်းခမ်း၊ကတ်းဝံခင်းထိုခင်း၊ခခေင့်
ယဝ်။ ပွင့်၊မိုဝ်း၊ဗုဂ်း၊ကင်ခင်းမားဂေး၊ ကူး၊ခပ်ကမ်၊ခိုခင်းမား။ တေကင်း၊ခိုခင်းမိုဝ်းဂေး၊
ခပ်ပီးခွင့် သမ့်ကမ်၊တွင်းတင်းလေး၊ ရှုံးရှုံးလမ်တခင်ကျ၊ကျ၊မားမားယူ၊ခင်းထိုခင်း၊
ခခေင့်လင်၊ဂျ၊ပွင့်၊ခခေင့်ခင်းမားခိုခင်း၊ ခပ်ပီးခွင့် တွင့်မံးခပ်၊ခေး၊လေး၊
ကွခင်ကခင်လူင်း ၅၂၂၂ခင်းခွင့်ခခေင့်ယဝ်။ ပီးခင်းလူင်ခပ်ထိုဝ်းခခေင့် ပေးဝေး
တိုလုံးပုမား၊ ခပ်ကပ်မံ တိုင်းသီဝ်၊တ၂၂ ပွင့်၊တင်းသွင်၊ခခေင့်၊ ခွင့်ယိုင်းကွခင်၊ခပ်
ခခေင့်ခွပ်၊ပိုဝ်းမခင်းကမ်၊မေတိုင်းလေး၊ တ၂၂ပွင့်၊ဂျ၊ဗေ၊ ခိုခင်းရှုံး၊ သမ့်ကပ်
မံမခင်းလခင်ကွက်၊မားတင်းသွပ်း ပ၂ဝံယဝ်။

ယမ်းခခေင့် မိခင်းမိုဝ်းခင်းခင်းယိုင်းယက်ခပူ၊ရ ခခေင့်၊ လွက်၊ဂိုတ်းကွခင်းမား
လေး၊ သမ့်မားရှုပ်ခပ်ပီးခွင့် လေး၊ ခင်းခင်းလင်၊ထမ်ဝေး သူထိုဝ်းခခေင့်လက်
တီးလ်မား၊ တေဂျ၊တင်းလ်?

ခပ်ပီးခွင့်ဂေး၊မွက်၊လတ်း လွင်းကခင်ပီခင်းမားခခေင့် တင်းသိုင်းတင်းလူင်
ယဝ်။ ယမ်းခခေင့် ခင်းခင်းလင်၊ဝေး“ပေးပီခင်းခခေင့်သူလွမ်းကပ် မိုဝ်းဂိုတ်း
ပွဲတီးပိုခင်း ရှမ်းလေး၊ လိုခင်းခခေင့်ကပ်တေကွခင် သူမိုဝ်းသွင်၊ခွတ်းပိုခင်း ခွတ်းယေး
သူ လီလီကိုဝ်း”။

ခပ်ပီးခွင့်ဂေး၊ လူမ်းလူမ်းသိုဝ်းသိုဝ်း၊ ခခေင့်ကပ်ပုခပ် ပွဲပီဝ်းသေ၊ လွမ်း
ခင်းခင်းခခေင့်ကျ၊ကမ်းလီဝ်ယဝ်။ ပေးထိုင်ပိုခင်းယဝ်ခင်းခင်းလွဲခပ် ဂိုတ်းကွခင်း
တူလ်း လက်းယိုင်းကွခင်၊မခင်းရှူးဝခင်းရှူးဝခင်း၊ မိုဝ်းလင်၊ဗေဝ်ကျ၊တေ့ ၊ ခပ်ပီးခွင့်
ဂေး၊ လူမ်းသိုဝ်းသေလေး ၊ ကွခင်လက်းယိုင်းခင်းခင်းခခေင့် လေး၊လီခင်းရှူးဝခင်း
ရှူးဝခင်း၊ ခခေင့်၊ခပ်ယူ၊ရှိုင်ထိုင်ခင်းခင်းယဝ် ခပ်လုံးရှူးလွင်းကခင်မိုဝ်းခခေင့်ပီခင်းမိုဝ်း
ခင်းလူင် ခခေင့်လေး၊ ငါခင်းရှုပ်ခင်းရှုပ်ပွက်၊ဝံ ရှမ်းခင်းမခင်းယဝ်။

ထိုင်မားဝခင်းခိုခင်း၊ ယမ်းမိုဝ်းခင်းခင်း နမ်၊ယူခခေင့် ခပ်လင်၊လူဝ်း
ကခင်လက်သွင့်ကွက်၊ပံးပီဝ်းဝံးဝံးခခေင့်ယဝ်။ မိုဝ်းကခင်ခင်းခင်း ပွက်၊ ခိုခင်း
မားခခေင့်၊ မခင်း ကမ်၊လုံးရှုပ်ခပ်ခပ်ပီးခွင့်လေး၊ ခခေင့်ခင်းရှုံးတိုခင်း လမ်း
လွမ်းကမ်းလီဝ်၊ ထိုင်မားခင်းထိုခင်း၊ လူင်တီးခိုခင်း ခခေင့် ခင်းခင်းလမ်

တောဆိုတီးခပ်ပီးခွင့်လေး၊ ခပ်ပိခင်းကွပ်ခေး၊ လင်၊ပံးဂျ၊လူးဝှင်းလှိုင်တုင်ခိုင်းယပ်။
ဝှင်းလှိုင်ခေခွင့်ပိုင်းပီခင်တုင်ဂျ၊ခင်းယုင်ပိုခင်းတင်းလံ၊ လေး၊ မခင်းခွင့်ဝှင်းခပ်မား၊
ထာခင်းပေး၊ ပီခင်ယုင်ပီခင်ခေ၊ ဗွမ်းဂခင်လိုပီးတေးခေ၊ခင်းခမ်းတိုက်တိုက်၊
ခင်းခမ်းပံးကပ်ပိုင်၊ ပေးလံခံပေးယွံ၊ လင်၊တေပုခင်လံးယပ်။ဝံးသေခင်းခမ်း
ခိုခင်းခိုင်းယပ်၊ ဝှင်းလှိုင်လင်၊ကပ်ခပ်ပီးခွင့်၊ ဂျ၊သုင်၊ခွတ်၊ခိုင်းဂူခင်း၊ ဂျ၊ပွံ၊
ဝံတီးခင်းမံ့ရှင်းလှိုင် ရှပ် ဝိုင်းခိုင်း မဂျ၊ခေ၊ဂရခေခေယပ်။

ယမ်းခခေ သမံ့မိခင်းခိုင်းလင်၊မုခင်ယွံ၊ခုခင်ဂေ၊ခမ်းခိုင်းခခေ၊ ပံ၊မီး
လွံခင်း ခင်း ရှပ်လေး၊ ကမတ်၊ဗွင်းခိုင်းခပ်လေး၊ဂျ၊ခင်းပေးလွတ်၊ဂူးဝါခင်း၊
ဂူးခိုင်း၊ နီတ်တီးလှိုင်၊ ကမ်၊ထုမ်းလျးဗူးကခင်တေမားဂိုင်၊ပီခင်ခင်းခိုင်းသေ
ဂေ။ ခိုင်းကခင်ခပ်ပွတ်၊ခိုခင်း မား ခခေ၊ လင်၊မားထုမ်းခင်းရှင်းလီကွခင်၊
သိမ်း သွင်ဂေ၊ပီးခွင့်၊ လိုင်းယု၊တီးဂွမ်းမံ့ရှင်း ခခေ ယပ်။ ဗွင်းခိုင်းခပ်ဂေ၊
တက် လတ်၊ထာမ်တုလှ်း လွင်းတင်းမခင်းဂူးလှိုင်ဂူးပိုင်သေ၊ ပေးဝါးလံးဂူ ယပ်
ခပ် ခိုခင်းလင်၊ခုခင်ဂေ၊ခမ်း၊ ခုခင်ဂေ၊ခမ်းလင်၊ပုင်ဂျ၊ခမ်းဂျ၊ခမ်း မခင်းလင်၊
ရှင်း လင်၊ရှင်းမ၊ရထေးဂျ၊ရှပ်ကပ်ခင်းသိမ်းသွင်ဂေ၊ပီးခွင့်၊မားခိုင်ဂေ၊
သေလေး၊ ရိုတ်းပွံမင်၊ဂလျ၊လီတ်းဝခင်းလီတ်းခိုခင်း၊ ယုတ်ယွင်၊ပီခင်လွံ ပီခင်ခင်း
ဂူးဂေ၊ ယပ်။

ဝံးသေဝှင်းလှိုင် ဂီတ်၊ခေခခင်ခပ် သိမ်းသွင်ခင်းယပ်၊ ခင်းခမ်းဂေ၊ကမ်၊
လင်းလွမ်းဂျ၊တင်းလှိုင်၊ လံးတင်းလီပ်းလှိုင်လွမ်းလွင်းခပ်လက်ကွက်၊ပံးခခေ
ယု၊ဂူး ဝခင်းဂူးဝခင်း၊ ကမ်၊ပေးရှိုင်ပေးခေခင်း သမံ့လံးခိုခင်းခပ်၊ခပ်ဂျ၊ပီခင်
ခင်းခိုင်းမဂျ၊ခေ၊ဂရခေလေး၊ ခင်းခမ်းလှိုင်လင်၊လွက်၊ ရိုတ်းပီခင်ခင်း
ဂူခင်း ရှင်းလီကွခင်၊သေ၊ ပေးထိုင်တမ်းခမ်း မခင်းခင်းမားလေး၊လီခင်းလွမ်းဂိုမ်း
တေးခေ၊ မိုင်းမဂျ၊ခေ၊ဂရခေခေ ဂူးဝခင်းယပ်။ ယမ်းခခေ နီတ်လံးဂေ၊
ဝါးမခင်းခင်းရှင်းလီခေ၊ခေလေး၊ ခပ်၊လင်းထာခင်း၊ ပေးလင်ခွတ်၊ ခုခင်ဂေ၊ခမ်း

ယဝ်၊ ထိုင်မားဝခင်းခိုင်၊ ခုခင်ဂေ့ခမ်းလင်၊လို့ ကမာတ်းခပ်မားဂပ်မိုဝ်းခိုင်
ဂေ့၊ လံးဂုခင်မခင်းခင်းဂင်းလီသေခပ် သိပ်းသွင်ခင်းခခေင့်လး၊ ခုခင်ဂေ့ခမ်း
ငိခင်းဂုဂ်ဂုခင်လူမ်းပိုင်းခေ၊ လင်၊ယုဂ်းယွင်းခိုခင်းပီခင်ခင်းလုမ်းလူင်ယဝ်။

ဝံးခခေင့် ကမ်၊ပေးဂိုင် ပေးခခခင်း၊ ထိုင်ယမ်းဂင်ခိုခင်း၊ ခိုခင်းခိုင်၊
ခင်းခင်းလူင်ပပ်၊ဂ၊ထ၊ ၊ ယ၊ဂ်းဂုခင်းခင်းဂင်း၊ ခင်းဂေ့တိုခင်၊သေဂေ့မခင်း
ဂျ၊လွမ်းခွင်းကပ်မက်၊တ၊ခပ်ပီးခေင့်သိပ်းသွင်ခင်း၊ ပိုဝ်းမခင်းခွင်းဂိုဝ်းခွင်းခိုင်
ခေ၊လး ၊ တီးခင်းလိုခင်းခခေင့် တခင်းလံးခွင်းကပ်တဂုဂ်၊ခိုင်ဂွံး။ ပေးလံး
မက်၊တ၊ယဝ်မခင်းကပ်မိုဝ်းပိုဝ်းခင်းသေ၊ ခိုင်တီးခိုခင်းမားခွခင်းခင်းယူ၊ ဂိုမ်း
ခုခင်ဂေ့ခမ်းယဝ်။ နိုင်၊ခပ်ပီးခေင့်တိုခင်၊မား၊ နိုင်ဂေ့ဝားကမ်၊ဂခင်တ၊ခင်လး ၊
ခွင့်ခွင့်ဂိုဝ်း၊ ဂင်းခင်းခင်းမခင်း၊ ခုခင်ဂေ့ခမ်း ထမ်းခင်းလုမ်း၊ “ နိုင်ပီခင်သင် -
နိုင်ပီခင်သင် ” ခင်းလုမ်းတင်၊လပ်းဝား “ ခေးတီးခား ခင်းလှိုဝ်းခခေင့် ပီခင်
နိုင်ခင်းလးခွင်းဂိုခင်မက်၊တ၊ဂခင်ဂိုင်ဂေ့ကမ်၊ဂူ၊ ခင်းလုမ်းခပ်ပေးဂိုဝ်းပေးလီင်း
လူင်ဂျ၊” ခုခင်ဂေ့ခမ်းဂေ့ပေးလံးခင်းခခေင့်၊ခပ် ယုမ်း၊ဂုမ်းခင်းလုမ်းသေလး၊
တုဂ်းလှိုလီဂုဝ်ခေ၊ ပေးထိုင်မိုဝ်းလီင်းမား၊ လို့ဂုခင်းခွင့်ကပ်ခပ်သိပ်းသွင်ခင်း
ဂျ၊ပိုဝ်း၊ ခင်းထိုခင်၊လူင်တီးခိုင်၊ယဝ်။

ခပ်ခင်းဂေ့၊ လှိုဝ်သေကမ်၊မီးတီးယူ၊တီးသပ်းယဝ်၊ ဂုခင်းသိပ်းသွင်ဂေ့၊
သမ်မီးတ၊ခွခင်လီဝ်ဂွံးလး၊ ကွခင်ဂခင်ခွင့်ခွင့်ဂိုဝ်းတင်းတုဂ်းလူင်ယူ၊ခင်းထိုခင်၊
ခခေင့်ယဝ်။ထိုင်မားဝခင်းခိုင်၊ခင်းလိုခင်းဂျ၊ထုမ်းဂခင် ထမ်းလုဂ်းခိုင်လး၊ လင်၊
ကွခင်ကပ်ပီးခင်းမခင်း ဂျ၊ယူ၊ခင်းထမ်းခခေင့်သေ၊ ဂ၊မက်၊မိုမက်၊တွက်၊မားလီင့်
ခပ်ဂုဝခင်းယဝ်။ လွမ်းလုဂ်းခပ်ခင်းလပ်းပတ်သခင်၊ထေ၊ဝိုဂုဂေ့လး၊ ကမ်၊
ပေးဂိုင်ပေးခခခင်းဂခင်ခေးလုဂ်းဂင်းခင်းခင်း၊ ဂွံးဂုလုဂ်းပီးခင်းသိပ်းကီတီး
ဂေ့ခခေင့် လီင့်ကမ်၊လပ်း၊ ဂိုတ်းလုဂ်းခင်းလိုခင်းဂေ့လီဝ်ဂွံး၊ ဂွပ်း
ပိုဝ်းခေ၊ မခင်းမီးတ၊ခွခင်ခိုင်၊ လံးလုမ်းလားလီလီ ဂုဝခင်းလး ၊ လင်၊ယု၊

မားလွဲလွဲ၊ မေ့လွမ်းမေ့မခင်းကျ၊ ဂျာမာန်၊ မုံမာန်၊ တွက်၊ မားလီင်မားလီင်ပု၊ မခင်း
ဝံ့ရှ်လက်လီမ်ရှ်၊ ခေး၊ မေ့လွဲမေ့မခင်းဂီတီးဂါခင်ဂူးဝခင်းယပ်။ မာင်ဝခင်းပေး
ဂါခင်တခင်း၊ မခင်းကျ၊ ငလ၊ ခင်းဝီင်း၊ ဂျာတော့၊ ခင်၊ တော့၊ ခင်မီးလွမ်းပိုခင်း၊ ဂျာ၊ တော့၊
တီးလွဲဂေးပုပိုခင်းဂူးတီး၊ ပိုခင်းကွခင်ဂခင်ယွင်းကမ်းမခင်း မေ့တော့၊ မာန်၊ ခင်၊
မာန်၊ ခင်မီးဂတ်ခေး၊ ခင်ယပ်။

လက်၊ လုံးခင်းလိုခင်းခင်၊ ဂွမ်းပိုင်းမခင်းတော့၊ မာန်၊ ခင်၊ မာန်၊ ခင်မီး
ဂတ်ခေး၊ ငလ၊ ၊ ဖိုဂေး၊ ခွဲမားတော့၊ မားလွင်းမခင်း၊ မာင်ဂေး၊ ကပ်ငိုခင်းခမ်းလွင်း၊
ရှ်းဂူး၊ ဖိုဂေး၊ ကမ်း၊ ငပုမခင်းလုံး၊ ပေးပိုခင်း၊ ကပ်ငိုခင်းကပ်ခမ်းသေပခင်၊ မခင်း
ဝု၊ ကပ်ကမ်း၊ ခွဲလုံးငိုခင်းခမ်း၊ ခွဲလုံးခပ်၊ သိမ်းသွင်ဂေး၊ ၊ ဖက်းသိမ်းသွင်လွက်
ရှ်း ဝု၊ ခင်ယပ်။ ဂီတီးခခင်ရှိုင်းမားလွဲလွဲ၊ ခပ်၊ ငါင်းမခင်းလိုင်းလွတ်၊ ဂျာ၊ တင်း
ဝီင်းငလ၊ ဂူးပီခင်လက်၊ ကွခင်၊ ကမာတ်၊ ဖွင်းမိုင်း၊ ခုခင်ကွခင်၊ ခမ်းကွခင်၊ ခပ်၊ ငလင်၊
လွဲ၊ ခွခင်းမားရှင်မခင်းလက်၊ ဂျာ၊ တော့၊ မာန်၊ ခင်၊ မာန်၊ ခင်မီးလူလုံးခပ်ခင်းဝင်းဂေး
ခမ်းယပ်။ ယမ်းခခင်ရှိုင်းဝု၊ ဂူးခင်းမိုင်းတင်းလုံး၊ ကမ်း၊ ရှူ၊ လက်၊ မခင်းပီခင်လက်၊
လုံး၊ ခင်းလိုခင်းခင်ဂေး၊ ခင်းလမ်းခခင် ပိုင်းမခင်းပီခင်ဖူးကခင်လင်း
ခင်းသိမ်းသွင်ပီးခွင်သေ၊ ခွဲခိုခင်းတွပ်၊ ခိုခင်းတီခင်းယူ၊ တု၊ သေ၊ ငလ၊ မခင်း
ဝု၊ “ က်းကွခင်၊ ခင်ဝခင်းလွဲဝခင်းလွဲဂေး၊ ၊ ခွဲလုံးခပ်၊ သိမ်းသွင်ဂေး၊ ၊ ဖက်းသိမ်း
သွင်လွက်ရှ်း၊ ဂီတီးရှိုင်းဂေး၊ တေပီခင်လက်၊ ခပ်သိမ်းသွင်ခင်းခခင်သေဂေး၊
သေဂေး၊ ယပ်ခင်ငလ၊ ၊ မခင်းလွမ်းရှာလွင်းတင်းတေကပ်လက်၊ ကွခင်၊ ခခင်တံ၊ ယူ၊
ယပ်။

ထိုင်းမားဝခင်းခိုင်း၊ ခင်းလမ်းလင်၊ ရှင်ကပ်လက်၊ လုံး၊ ခင်းလိုခင်းခခင်
မားသေငလ၊ ၊ လာတ်၊ ဝု၊ “ က်းလုံးကွခင်၊ ကိုလုံး၊ ကပ်တုလုံးခေး၊ မွဲခင် ကပ်၊
တေမီးတင်းဂတ်၊ ရှာခင်သေ လက်၊ ကွခင်၊ ပိုခင်း၊ တာင်၊ ဂေး၊ ယူ၊ ၊ မိုင်းလီဝခင် ကပ်
ခွဲလွဲ၊ ရှာ၊ သွင်၊ လိက်၊ တင်းမိုင်းယက်၊ ခပု၊ ရခခင်၊ ကိုင်း၊ ၊ မု၊ ဒီ၊ လီလီဂေး၊ ကပ်တေ
ပခင်မီး၊ လိုဝသေခင်ပေးမီး

ပွန်းမုး သမ့်တေယုဂ်ယွင်းပခင်တုခင်သေထိုဝ် သေပိုင်လူဂွခင်။ ပေးမိုး
 ကမ်၊ဂျ၊ လိုင်း၊ တေမီးတင်းဗိတ်း ယ့်ယ့်ခမ်ခမ် ” ၊ ကံးကွခင်၊ခခေဂေး
 ကမ်၊ ဗွင်း လှိုင်ဂုမ်းခင်းလမ်းလံးလေး၊ ပေးကပ်လိက်ခခေသေ ‘မိ၊မု
 ကွက်၊ဝီင်းဂျ၊ဂမ်းလီဝ်၊ လတ်းခပ်ဂူဂျးခပ်လွဲလှိုင်ဂျ၊ တေ၊ဂင်ဝခင်းထာခင်း
 ပေးခမ်၊ မခင်းလင်၊ဂျ၊ဂိုတ်းခွခင်း၊ တီးလတ်းရသေးပေးခင်း၊ ဂျးတီးခင်း
 ထိုခင်းလှိုင်ကခင်ခင်းယဝ်။ ထိုင်ယမ်း မခင်းခွခင်းလမ်းယူခခေ၊ လတ်းရသေး
 လင်၊မေးလိတ်းတုဂျးလိက်ကခင်မခင်းပေးမေးခခေလေး လိက်ခခေတိမ်ဝ်ဝုး
 “လုဂ်းယိင်းမေးဂူဂျး ပေးကံးကွခင်၊ခခေ ဂွတ်းဂင်ခမ်၊ သူဂ်ခင်ပိတ်းဂင်ခင်း၊
 ပေးဂွတ်းဂင်ခင်း သူဂ်ခင်ပိတ်းဂင်ခမ်းတု။”

ယမ်းခခေ လတ်းရသေးဝ်ခင်းကိတ်းလူမခင်းသေလေး၊ လင်၊ခိုခင်းမေး
 တိမ်၊ လိက်မ့်၊ “လုဂ်းယိင်းမေးဂူဂျး- လတ်းကံးကွခင်၊ခခေ ၊ ပီခင်ဗုး
 ဂမ်၊ယ့်၊မုခင်သုင် တေ့တေ့ ၊ ပေးမခင်းလတ်းဂွတ်းမိုဝ်းဂင်ခမ်း၊ သူဂ်တီးပွဲ
 မင်၊ဂလု၊ဂင်ခင်း၊ ပေးဂွတ်း မိုဝ်းဂင်ခင်း၊ သူဂ်တီးပွဲမင်၊ဂလု၊ဂင်ခမ်း၊ ဂွဲပီခင်
 လုဂ်းခူဂျ် မေးဂုဝ်းသေလီယဝ်။” ပေး ထိုင်ခိုင်းလိင်းမေး မခင်းသိုဝ်၊ခင်း
 တင်းဂျ၊ထီင်း၊ တေ၊ပေးဂွတ်းထိုင်ခိုင်း ယဂ်ခပူရယဝ်။ လတ်းကံးကပ်
 လိက်မိုဝ်းပခင်တီးဂျေခမ်းမိုင်းဗ်း၊ ခင်းသင်ဗ်းခပ် လံးဂခင်လိက်ခခေ
 သေယဝ်၊ ကွခင်ဂခင်ဂူမ်ဂူမ်လုမ်းလုမ်း၊ မေးဂုဝ်းမေးဂွင်းမခင်းလတ်းသေ၊ ဂိုတ်းပွဲ
 မင်၊ဂလု၊ ဂူဝ်မိုင်းခင်းသွင်ဂခင်တင်းခင်းသင်ဂမ်းလီဝ်ယဝ်။

ဝံးသေဂိုတ်းပွဲဂူမ်မိုင်းဂခင်ယဝ်၊ လတ်းကံးတင်းခင်းဗ်း ကွခင်ဂခင်ယူ
 မူခင်းမူခင်းသိုဝ်းသိုဝ်းခင်းဂင်းခင်းဂျေဂူဝခင်း၊ ခင်းဂေးဗုဂျ်၊သေးဗုဂျ်၊
 တိုက်၊ ခခေပခင်ခူဝ်းဂင်းခူဝ်းဂျေဂူလှိုင်ဂူပိုင်ယဝ်။ ခင်းဂေးခူဝ်းဂင်းခူဝ်းဂျေခပ်
 လိုဝ်းခခေ ၊ ကခင်လက်၊လံးသေပိုခင်း၊လတ်းကံးလံးဂခင်ဂူင်သံလံကခင်ခင်း၊
 တင်းမက်၊တုဂူခင်း သင်းသမ်လုဂ်း၊ ကိက်၊လုဂ်းခွခင်းဝံရမ်၊ထု၊ ကခင်လံ

အံ၊ ငဝ်းတံ၊ လိဒ်အံ၊ ပံ၊ ခိုခင်းခိးမးခေင်ယဝ်။ သံ၊ ဝံခင်းတိုက်လုက်ခိုင်၊ ခေ၊ ခေ၊
ယဝ်။ ဝံခေခေ ခေင်းသမံ ကွခင်လဝ်းလံးလူင်းလီခင်းခင်းသူခင်ကူးယီခင်၊ လူင်၊
ဂျ၊ ခေပေခေ ခိုင်းကခင်ခိးခင်းသူခင်ကူးယီခင်၊ ခေခေ၊ ဂျ၊ ပီခင်ဝါခင်ခေ၊ ဝါခင်အံး၊
ဝါခင်ဂုဂံ၊ ဝါခင်လင်း၊ ခေခေခုမ်သီ၊ တ၊ လူင်လူင်ခေယဝ်။ ဝံခေသေခပ်အုပ်မေး
ပွက်သူခင်မးယဝ်၊ လဝ်းလံးဝူခေဝး “မက်၊ တ၊ ဂူခင်းသဝ်းသမ်လုက်ခေ ဂိုတ်း
ဂိုဝ်ဂေ၊ တက်ပီခင်မက်၊ တ၊ ခေဂဝ်၊ တင်းပးဂဝ်လူဝ်းခေခေယဝ်။ ခေင်၊ ဂိုဝ်
ပေးတေလံးခိုခင်းခိုင်းခေ၊ ဂဝ်တေဂိုတ်း ဂိုဝ်ခေေး” ခံးလူခေင်၊ ခေဂူခင်းယဝ်။

ထိုင်မးဝခင်းခိုင်၊ လဝ်းလံးလင်၊ ဂိုတ်းပိုင်၊ လု၊ သေလေး၊ လတ်းဝး
“ခေင်းကိုလ်း - လူဝ်းကခင်ဂုတ်းဂိုတ်းပွံမင်၊ ဂလု၊ ဖုဂ်၊ မိင်းဂခင်ယဝ်ခေ ၊ ဂုတ်းပံ၊
လံးဂိခင်ဂေ၊ ဂိခင်မူခင်းဂခင်သေပွက်၊ မိုဝ်းခေတ၊ ဂုတ်းသိုဝ်လဝ်း၊ သိုဝ်ခေဝ်မးဂိုတ်း
ပွံးဂိခင်ဂေ၊ ဂခင်လုး” ခေင်းဂေ၊ ဂွဝ်းပိုဝ်းဂုဂ်ပိုင်းလဝ်းပိုင်းအုပ်မခင်းခေ၊ ငလု၊
အွမံ၊ လွမ်းဂမ်းလီဝ်လူ၊ ခးခပ်ဂျ၊ ကပ်ခိုင်ကပ်လဝ်း၊ ခပ်းလီဖက်းဝါခင် သံ၊ ခေ
ကုပ်းသီဝ်ကုပ်းခမ်း လူင်မး၊ ဂွင်ပး ကမတ်းအွင်းခိုင်းခပ်တင်းလံ၊ မးဂိုတ်းပွံ
ဂိခင်ဂေ၊ ဂခင်၊ ကူခင် ကူခင်မေးမေး၊ ထါခင်းပေးမပ်းပက်းခိတ်းပက်းခွင်ဝံဂူ
ဂေ၊ ယဝ်။

မိုဝ်းယမ်းအံးခပ် တိုက်မပ်းလဝ်းယူ၊ ခေခေ၊ လဝ်းလံးလင်၊ လွမ်လီမ်ဂျ၊
အုဂ်၊ ကပ်ဂွင်သံလူ၊ တင်းခွခေဂုမ်၊ မထု၊ ကိတ်၊ တင်းမက်၊ တ၊ သဝ်းသမ် လုက်
ခေခေသေ ၊ ခိ၊ မ၊ ခင်းသူခင်ကူးယီခင်၊ ဂျ၊ တိုက်ခေခေသီ၊ တ၊ သံ၊ ခင်းမူဂ်၊ သေယဝ်၊
ပိတ်းကပ်ဝါခင်ခေ၊ ဝါခင်အံး ပံ၊ ခိုခင်းမးခိုင်းဂူခင်းဝံးဝံးယဝ်။

အိုဝ်၊ ခေင်းအံးထိုင်ခေယဝ်၊ လွမ်ဂျ၊ တူလ်းလဝ်းလံးကမ်၊ ဂုခင်၊ ခေတ်းဂွင်
ကမတ်းအွင်းခိုင်းခပ်၊ လွံးဂျ၊ ပေးလွတ်၊ ပေးလေးဂေ၊ ၊ ကမ်၊ ထုပ်းသေတီး၊
ခပ်လင်၊ ကွခင်ဂခင်လမ်းမးတင်းခိုင်းဂူခင်း ဂမ်းလီဝ်။ မိုဝ်းကခင်ထိုင်ပွတ်း
တင်းခေခေ၊ လံးဂုခင်လဝ်းလံးခိ၊ မ၊ သီ၊ တိခင်ပိတ်းလူင်ဂျ၊ ပးခေ၊ ခပ်၊
ခပ်ဂေ၊ လမ်းလွမ်းတိုက်းတိုက်း၊ ပေးတေခိုတ်းလဝ်းလံး

လက်လုံးလင်၊ ကပ်ဝါခင်ခမ်းပွဲ၊ ပီခင်ခမ်းလုပ်၊ လှူငှါ၊ တင်းဂူလုံးတင်းလွဲ၊
အံးဂေး၊ လုလုံးခမ်းလွမ်းမး၊ လက်လုံးသမ်၊ ကပ်ဝါခင်ခမ်းပွဲ၊ ပီခင်မုန့်အံး
လှူငှါတင်းဝံ၊ အံး ခပ်ကမ်၊ တိုဝ်အံးလုံးလေး၊ ခင်းအံးလိပ်းလှူခေး၊ မခင်း
ခင်းခွင်ခွင်ဂုံးဂုံး၊ ကပ်ကူဂ်းမခင်းတီဂ်၊ တံ၊ တီးခခင်း၊ အံးလှိုဝ်း ကခင် လွမ်း
မးခခင်းဂေး၊ မိခင်ဝင်သေပံးခိုခင်း မိုဝ်းဂျှ၊ သီင်းသီင်းယဝ်။

ပေးဝေးလက်လုံး ပွန်းအိပ်ဝါခင်းအိပ်မိုင်းယဝ်၊ မခင်းလက်လင်း၊ ကပ်မက်၊ တု
မမခင်း၊ ပေးမခင်းလှိုဝ်းခခင်း၊ ခိုခင်းမေးသွေ၊ ကပ်ခမ်းသီ၊ တု၊ ပွန်းပခင်း၊ ခိုခင်းဂုခင်
လိင်းမးဂေး၊ လေး၊ ခပ်ကွခင်ခင်းလှိုဝ်းဂုခင်းတွခင်း လက်လုံး၊ သီင်းထာခင်းပေး
ပခင်းဝံခင်းထမ်းခခင်းယဝ်။ ထိုင်ခင်း၊ ဝခင်းမိုဝ်းမုန့်မးခခင်း၊ လက်လုံး
လင်၊ ပေးတင်း ဂူင်သံ၊ လှိုဝ်း၊ ခိုခင်းဂျှ၊ တင်၊ လက်လုံးမုန့်ယံ၊ ခခင်း ဂေ၊ ခမ်း၊
လွင်းကခင်လက်ခင်း လှိုဝ်းလှိုဝ်း၊ သူင်၊ လိဂ်း၊ မိုင်းယက်ခပူ၊ ရခခင်း၊ ဂပ်ခးလုံး
ဂျှ၊ သူင်၊ မးယဝ်၊ မိုဝ်းလိပ်ခင်း သမ်တေတင်၊ လက်လုံးထီင်း၊ လွင်းကခင်လက်
ခင်း ကမ်၊ လှိုဝ်းခင်း၊ မခင်းပီခင်မေးအံးလှူင်၊ ပေးကမ်၊ ယုမ်၊ တေခခေပခင် လွင်း
မခင်းဂှိုပေးလုံးဂုခင်လိလိ ဝေးခခင်းယဝ်၊ မေးယခင်း ဂူင်သံ၊ လှိုဝ်းခခင်းခခေ
ခင်းအံးခခင်းဂေးဂိုင်းဂိုင်းထက်ဂျှ၊ ဂမ်းလိပ်၊ လက်လုံးသမ် မေး မိုင်းသံ၊ ဂူင်ဝံ
တိုက်ထက်၊ တိုက်လိ၊ ခင်းလှိုဝ်းလှိုဝ်းသမ်ဂိုင်းဂိုင်း ခခင်းမး၊ မိုခင်ပခင်းသင် ကွခင်၊
ဝံယဝ်။ လက်လုံးသမ်မေးတိုက်သံ၊ ဂူင်ခိုင်းခိုင်း၊ ခင်းလှိုဝ်းဂိုင်းဂိုင်း ယီခင်းပီခင်
မေးအံးလှူင်ယု၊ ထာခင်းပေးလိဂူင် လိဂေဝံလေး၊ ဂမ်းခခင်း လက် လုံး
တိုက်သံ၊ ဂူင် ခတ်၊ ပီတီး၊ မေးအံးလှူင်တံ၊ ယီတီး၊ ဝံဂမ်းလိပ်၊ ဂးပီခင်ခခင်း
ဂူခင်းခင်းမိုင်းခပ်၊ ထာခင်းပေးတူဂ်းလှိုဝ်းလိဂူင်လိဂေ ဝင်းအိုဝ်းမခင်းယဝ်။

ဝေးခခင်း ခခင်းဂေ၊ ခမ်းလင်၊ တေဂူ၊ လက်လင်းလက်လုံး၊ လွင်းလက်
လုံးကွခင်၊ ခပ်ပီခင်လှိုဝ်းမခင်းလက်လုံး၊ သမ်ခင်းဂုခင်းခင်းပိုင်းသေလေး၊ ယုဂ်းယွင်း
တင်၊ ပခင်းတုခခင်း ခိုခင်းပီခင်လက်လုံးဂိုင်းခင်းလိပ်၊ မခင်းလက်

လုံ့ရှုခင်းရှင်းတေးခမ်းလှိုင် ဂျှာရှပ်ပင်းကပ် ခေါင်းသိပ်းသွင်ခေါင်း ခင်းထမ်းခေခေ၊
 ခိုခင်းမူးပီခင်ခေါင်းမိုင်းသိုင်းသိုင်းယပ်၊ တူဝ်တံ၊မေးခမ်းလှိုင်ခေခေ၊ ဂွမ်းပိုင်းမခင်းယံ
 ခေ၊ဧလး၊ ထာခင်းပေးလုံးတိပ်းပီခင်ပိတ်းပီခင်ပွတ်းသေ ၊ တာင်၊လော့တော့
 ကွက်၊ ဂျှပ်တီးခွက်၊ဝိုင်း။ ခိုင်ဂမ်းခင်းရှေးတူက်းတီးလုံ့လုက်းခိုင်၊ ခေခေဧလး
 ထင်၊ရှင်ဝုး(လုံ့ရှေး) ရှိုင်မူးလုံးလုံး သမ်ရှင်ဝုး(လုံ့မေး) ခေယပ်။ တီးလို့တီး
 မခင်းတူက်းဝံ လိုင်း ခေခေ သမ်ရှင်ဝုး(ခွင်ခိုင်း) ရှိုင်မူးလုံးလုံးသမ်ဝုးခွင်ဂိုင်း။
 တီးကပ်ဂွက်းရှင်မခင်း ဂျှပ်တီးဧလးလို့တီးယူ၊ခေခေ ၊ သမ်ရှင်ဝုး(လုံ့ဧလး)
 တီးလုံ့ကခင်ရသေးဧမးတိမ်၊ ခေခေ ၊ သမ်ရှင်ဝုး(လုံ့ဧမးတိမ်) ။ တီးထမ်း
 ကခင် ခပ်ပီးခွင်သိပ်းသွင်ခေါင်းဂျှာတိတ်၊ယူ၊ခေခေ သမ်ရှင်ဝုး ထမ်းခေါင်း
 သိပ်းသွင် ပေးတော့၊ဂါခေခေယပ်။

တွခင်းသပ်းလိင်း

1. လုက်းကွခင်းယိင်းသိပ်းသွင်ဂေ့ ဂွမ်းသင်ဧလးကူးခပ်ထင်၊ကွခင်းကျ၊ခင်းထိုခင်း ?
2. ခပ်ပီးခွင်မင်၊လွင်းသင်ဧလး၊ ထင်၊လွမ်းကူးခပ်ဂျှာ ?
3. မိုက်းခပ်ခေခေထိုခင်းတီးခိုင်ခေခေကူးခပ်လက်းသွင်ပံးသေ၊ ခပ်ပီးခွင်ပွဲ
 ဂမ်းလုံ့ဂေ့၊ ကမ်၊မူးဧလး၊ ခင်းလုံ့ခပ်တေထာင်၊လို့ဝိုင်း ?
4. သီခင်းတိုင်းကခင်ခပ်ပီးခွင်ပံးမူးခေခေ ခေါင်းခမ်းရှိုတ်းရှိုက်ဂွေသေဧလး
 ထင်၊ခံးလွမ်းမူး ?
5. ခေါင်းသိပ်းသွင်ခေ ရိုတ်းရှိုက်ခပ်သမ်လုံးဂျှပ်ပီခင်ခေါင်းမိုင်း ခံးခေတွခင်း
 ခိုင်တေ့။

ပိုခင်းရှင်သီခင်းဝိမာ၊ ဂွခင်းလိပ်၊ လီလမ်း
 သံဂိုခင်းယားသံ၊ ခင်းခါးခင်းခွင်တမ်း၊ လှင်းယာထွန်းတပ်။
 ဂွခင်းလှိုင်းမတ်ကမ်းကန်ပုးထပ်၊ ဂိုက်လှိုက်၊ ပါးခေါး။
 ရိုးငှာ၊ ရွှင်ပခင်းရှင်သီခင်းမေး၊ ပီခင်းမာ၊ ခမ်းကပ်၊ ခင်းရှေ့။
 သံ၊ ရှင်ကမ်းခမ်းခင်းယားခင်းလော၊ ခိုင်ရှင်ဂွမ်းငမေး၊ နှင်ခင်းရှင်ခင်းမိုင်း
 ခပ်ပေးဂွမ်းပီခင်းဝေး၊ တင်းခေးတင်းလင်။
 မွင်းတူခင်းပေးထွင်းမင်၊ မင်းလွင်းခမ်းဂီး၊ ယင်ပိုင်း၊ တူပ်လီဂွခင်းခမ်း
 ယုတ်သံ၊ ရှင်ပံထိုင်း၊ ယင်းကမ်း၊ ယုတ်ငိုက်။
 လာပ်ခမ်းခပ်ခင်းပိုက်၊ ရှိတ်ထိပ်၊ ကမ်းပူးယွမ်းငမေး၊ ခုခင်းခေးဂုတ်
 ယားမွင်းပီခင်းဝေး၊ ငါးယိုင်းငမေးဂါ။
 သွင်ရှင်လှမ်းတင်းပုန်းဂု၊ လွမ်းဂွမ်းသီခင်းရှင်သွင်တုမီးငမ်းလှက်၊
 ရှင်မူခင်း၊ ငါးယိုင်းရှင်သီခင်း။
 တိခင်းသီ၊ တပ်ခင်းလိပ်၊ တမ်းခင်း၊ ပံယားပီခင်းခမ်း၊ ရှင်လံ၊ ခင်းပွဲ
 ဂမ်းထွန်းခင်း၊ မေးခိုတ်၊ ခိုင်းလွမ်းယပ်။

27. ခရုဂါခင်ထံ

မိုဝ်းဂွခင်၊မီးဂူခင်းသွင်ဂေ့၊ဂေ့၊ခိုင်ယူ၊ခင်းဝိုင်း၊ဂေ့၊ခိုင်ယူ ဝါခင်း၊ ခွဂ်း၊
ဂေ့၊ယူ၊ခင်းဝိုင်းခခေင့် လက်းလိင်းလိဂူတံ၊ မေ့ပီတံမေ့လီခင်၊ ဂေ့၊ယူ၊ဝါခင်းခွဂ်း၊
ခခေင့်မီးပိုင်၊လု၊တင်းဂူ၊တင်းဂူခင်၊ သမ့်လက်းလီခင်လိဂူတံ၊ သွင်ခါဂြိုတ်းတံး
ဂေ့၊ ဂါ၊ခံ၊တေ့၊ဂခင်။

ထိုင်မးပွဂ်းခိုင်လံးဝါခင်းခွဂ်း၊ ကပ်လီဂ်းထံဂျးပဂ်၊မဂ်းမးဖခင်၊ဝံတံး
တံးဂေ့၊မခင်း၊ ဂွံးခံ၊ပခင်ခင်သေလး၊ မိုခင်းမိုဝ်းဂျ၊။ လံးဂူခင်းဝိုင်းဂေ့၊ခံ၊လီဂ်းထံ
သေယဝံ ဝိုခင်းဂျးထံကခင်ခံ၊လံးခခေင့် ကပ်လံ၊ပီတံးမူတ်းမူတ်း၊ လင်၊တေ့၊ကပ်ခိး
ခေ့မးပိုခင်ဝံ၊ တံးဂွံးတမ်းမဂ်းထံလိဝ်းခခေင့်။

ဝံးသေခခေင့် ကမ်၊ပေးပိုင်ပေးခခေင့်။ ကံးဝါခင်းခွက်၊ မးလွဲတူလ်း၊ ကမ်၊ရှခင်းထံဂိုတံးဝံသေမက်၊ ခင်းလွဲမခင်းဝါး ထံဂပ်ခံ လံးခံသီငံးယဝံခင်းလး လင်၊ယွခင်းဂးမခင်း။ ကံးဂူခင်းဝီင်းခခေင့်ဝါး “ဂေ၊ကူလ်း- ထံကခင်းမံးမးခခေင့်၊ ဝံလ်ဝံးခခေင့် ခရူဂါခင်းပံတံးပေးကမ်၊ဂိုတံးသေမက်၊ယဝံ။ မံးတူလ်းလူ၊ မံးခရူပေး ပီခင်းဂေ၊ပီခင်းဂွင်ဝံ ”

ကံးဝါခင်းခွက်၊လင်၊ဝါး “ ပေးခရူဂါခင်းပံတံးဂေ၊ တေလင်၊ဂိုတံးပိုင်ဂေ၊ ကူလ်း- ”ဝါးခင်းသေ လွင်းကပ်လုဂ်းကွခင်း၊လံးကံးဂူခင်းဝီင်းခခေင့်ဂျ၊ကပ်၊ခခေင့်၊ ကပ်ဂျ၊သိုင်း၊ဝံ ဂးတံးဂူခင်းတံးဂေ၊မခင်းပိုင်ခင်းခင်း။

ပေးဝါးကံးဂူခင်းခွက်၊ဂျ၊ကပ်၊ခခေင့် ပွဂ်းခိုခင်းမး။ ကံးဂူခင်းဝီင်း ‘ကမ်၊လံး ရှခင်း လုဂ်းကွခင်း၊မခင်း မးလွဲမခင်းလးထမ်ဝါး လုဂ်းကွခင်း၊ဂျ၊ဂိုတံးယူ၊ဂးလ်း? ကံးဝါခင်းခွက်၊တွပ်၊ဝါး “ လုးမိုဝ်းဂပ်တိုဂ်၊ကပ်၊ခခေင့်ယူ၊ခခေင့် ၊ ရှင်တူဝံခင်း လေးလုင်းမးသီဝ်းကပ်လုဂ်းကွခင်း၊လင်၊ဂပ်၊ မိခင်းခင်း၊ဟု၊ဂျ၊ယဝံ။ ”

ကံးဂူခင်းဝီင်း လံးဝီခင်းခင်း၊ခခေင့်လင်၊ဝါး “ ရှင်တေဂိုတံးပိုင်ကပ်၊ခခေင့်လုဂ်း ကွခင်း၊ ဂျ၊လံး? မံးယု၊ပေလုးလီးလတ်၊ဂုမ်းပံတံးဂုမ်းလီခင်း ” ကံးဝါခင်းခွက်၊ သမ်ဝါး ဧပု ကမ်၊ဧပုဂေ၊သုတံးတံးရှင်ပေးသီဝ်းကပ်ဂျ၊ယဝံလ်ဝံ။ ဂပ်တေလင်၊ ဂိုတံးပိုင်? သွင်ခ၊ထီဂခင်း၊ ထံလမ်တေ၊ဂခင်း၊ ဖိတံးဂခင်းကမ်၊ယီခင်းလံးလး၊ လင်၊ကွခင်းဂခင်းဂျ၊လူး လုမ်းခခေင့်ပွင်၊တြးတံးပံးတံးပခင်း။

လံးဂူခင်းဝီင်းဂေ၊ လခင်းတေ၊ဝါးခင်းပိုင်တံး၊ ခုခင်းပွင်တြးယဝံ။ လင်၊တင်၊ လင်၊ခခေင့်လွဲတင်၊မခင်းဂမ်းလီဝံ။

ခုခင်းပွင်တြး ။ ။ “ ကံးခင်းရှင်သီဝ်းကပ်လုဂ်းကွခင်း၊ဂျ၊ကခင်းဝါးခင်းလွင်၊လံး တေ၊ပိုင် ? ”
ခွက်၊ ။ ။ ကေ၊ လံးယူ၊ဧတုတံးခါးဂေ၊

ခုခံ။ ။ ကံ့ခံ ဂွမ်းကခံမ်းလတ်းခံပွင်သင်? ပေးဂွမ်းကမ်, လိုဝ်း
ကမ်, လိုဝ်း ယု, ပေလတ်း။

ဂမ်းခခေကံ့ဝါခင်းခွက်လင်, ခံ့ခေလွင်းတင်းကခပ်ပီခမ်မူးယင်လိုဝ်း ခခေ
လေး၊ ခုခံပွင်တြးဂေ၊ ပေးလံ့ဝါခင်းခေ, ခခေ၊ ကမူ့ဂွင်ခံ့ မခင်းပီခမ်ဂွပ်းကံ့
လက်းဂေ၊ ယီးလိမ်လေး၊ လတ်းဂွမ်းခမ်လေးလင်, ဝါး “ ပေးပီခမ်ခံ့ ဂုခင်းဝီင်းပခမ်
ဂူးမက်းထံ ကံ့ဝါခင်းခွက်သေ၊ ကံ့ဝါခင်းခွက်သမ့် ပခမ်ခိုခင်းလက်းကွခမ်, ဂုခင်း
ဝီင်းသေလီယဝ် ” တီဝ်းတတ်းပခမ်ခေ, ခမ်ယဝ်။

တွခင်းသပ်းလီင်း

1. ခနူလမ်းယု, ခွမ်းလီင်းကီးသင်လံလံ?
2. ခနူလမ်းပခမ်တင်းပီခမ်သင်?
3. ခေင်, ဂိုဝ်ခေပေးတေကမ်, လိုဝ်, ခံ့ တေလံးဂိုတ်းဂိုဝ်?
4. တီမ်းခေဂေဝါးမ့ခေထံဂါးခခိုင်းလူ။
5. ခေးဂွမ်းပးတံ့ခံ့ ပိုင်းဂခမ်လို့ဝ်ဂိုဝ်?
 - (ဂ) ဝါခင်းခွက်; လေး; ခွက်းဝါခင်း;
 - (ခ) မိုဝ်းဂွခမ်, လေး; ဝခင်းခခေ;
 - (င) ပီးခေဝ်ဂခမ် လေး; ငိုခင်းခိုဝ်းဂခမ်
 - (ဇ) သူဂျ, လိုမူး လေး; မီးဂျ, လိုမူး
 - (ဃ) မခင်းဂိုတ်းသင် လေး; ခဝ်ဂိုတ်းသင်
 - (ဇ) ပွက်းခိုခင်းမိုဝ်း လေး; ပွက်းခိုခင်းမူး
 - (တ) ဂွင်သီဝ်းခေဂ်ကွခမ်, ဂျ, လေး; ဂွင်ဂျ, သီဝ်းခေဂ်ကွခမ်,
 - (ထ) ခေဂ်ခမ်ထံ လေး; ခေခွမ်းထံ
 - (ခေ) လိုယူ, ယူဝ်း လေး; လိုယူ, ခခေ,
 - (ပ) သူထမ်တူလ်းကိတ်းခခိုင်း; လေး; ထမ်တူလ်းသူကိတ်းခခိုင်း။

29. ဗရုဂျသီင်

မိုဝ်းကွခင်၊ မီးဂူခင်းသွင်ဂေ့၊ ပုးသီင်ဂူ၊ လိုဝ်ဂူ၊ ပိုင်သေဇလ၊ ခံ၊ လွမ်းဝါခင်း၊
ခိုင်၊ ယဝ်ဝါခင်းခိုင်၊ ဂိုတ်းခခေဂူ၊ ဝခင်းကျ၊ ဝခင်းယဝ်။ ထိုင်မုးပွတ်းခိုင်၊ ခပ်သွင်
ဂေ့၊ ကွခင်ဂခင်ခိ၊ ဂိုဝ်း ခါမ်းခခေလူင်ဇမးခိုင်၊ သေ ထိုင်ဂျ၊ တီးဝါခင်း၊ နံ၊ ပုခင်းခခေ
ခခေ၊ လင်၊ ဇခေခင်ဂျ၊ ယေးဂေ့၊ ယေး၊ နံ၊ ဇလ၊ ခံ၊ သီင်ပေ၊ လွတ်၊ ဂူ၊ ပွတ်းဂူ၊ ယွမ်း၊
ယဝ်။

ခင်းဝါခင်း၊ ခခေ၊ မီးဂူခင်း၊ ဂိုဝ်းခိုင်၊ မိုဝ်းကွခင်၊ တင်းခပ်ပီခင်သထေးလူင်
မာ်းမီးလိပီခင်ခေ၊ ဂွံးဂးမိုဝ်းလိဝ်ခေ၊ ကုတ်လု၊ ဝိုင်းခမ်းလူ၊ သုမ်းဂျ၊ ပေ၊ မုတ်း
ပေ၊ သီင်။ ဂူခင်း၊ ဂိုဝ်းခပ်လိုဝ်းတံ၊ ဂေ့၊ တံ၊ လိုဝ်းပံ၊ ဂေ့၊ ပံ၊ ဂွံးဂိုတ်းခင်းထဝ်း
ဂေ့၊ ခိုင်။ တင်းလ၊ ခင်ယိုင်၊ ကွခင်၊ မခင်းဂေ့၊ ခိုင်၊ တုက်းခိတုက်း၊ နေခင်လံ၊ ဂိုတ်း
ဂ၊ ခင်ဂိခင်လင်၊ တိုက်းခခေ၊ တမ်ခပ်၊ ပိုဝ်းသေ၊ သိုဝ် ဂိခင် ခပ်၊ ဇပ၊ ခပ်၊ ဂွံးကွခင်၊
လွမ်းဝခင်းလိဝခင်းခခေယဝ် ထိုင်မိုဝ်း

ကခင်ဂူခင်းခံသိင်ဂေ့ခိုင်၊ လီဝါမးဂိုမ်းဂိုခင်းသွင်ခါခင်းလါခင်ခေခေ၊ လါခင်ယိင်း
ကွခင်၊ မခင်း လံးဂုခင်ဂူခင်းခံသိင်သေ၊ လါတ်းဝါး “ခင်းကူဂိုင်း--သိုဝ်သိင်ပခင်
ခါးကိတ်းခိုင်၊ ခါးခွဲလံးပေ၊ ဂူသိင် ”

ခင်း။ ။ လါခင်ကူဂိုင်း - တေ့ဂါးခင်းခင်းကွခင်၊ ခင်းလါခင်ယိင်း
ယါပ်၊ သမံဝါးခွဲလံးပေ၊ ဂူသိင် ဂါးတေကပ်သင်သိုဝ် ”

လါခင်။ ။ ကပ်ဂွမ်းတွင်းမူပ်၊ လူင်တံးလါင်းဂိုခင်းခေခေဂျ၊ လီဝါးကပ်ဂေ့
တေလံးယူ၊ ယူဝ်း ”

ခင်းထဝ်းဂေ့လွမ်းလုံလါခင်ယိင်းမခင်းသေ၊ ကပ်ဂွမ်းကပ်၊ ခပ်
ခံးလူင် တံးလါင်းခေခေ၊ ဂျ၊ လူးဂူခင်းခံသိင်သေ၊ လါတ်းဝါး “ပိးခွင့်ထဝ်း
သိင်ကူဂိုင်း -- ဂုမ်းမိးဂွမ်းတွင်းကပ်၊ လုဂ်ခိုင်၊ ခွဲယွခင်းလီဝါးသိင်သူ၊
ကိတ်းလူ ပခင်လံးလုဂ်ဂေ့၊ ခင်းလွမ်းယူ ” ဂူခင်းခံသိင်ဂေ့ခေခေ ထင်၊ ကပ်မိတ်း
ကွခင်၊ ယံးတူဂိုင်းခင်းလေး၊ မခင်းလံးဂူ၊ ပီခင်ဂွမ်းခမ်းသေယဝ်၊ ခင်းလုံမခင်း
သမံခွဲလံးလံးလံးထင်၊ ဝါး “ဂွမ်းယွမ်းကွခင်၊ လိုဝ်ခေ သွင်ပိတ်ဂေ့ကမ်၊ ဂိုင်၊
သမံဝါးကင်းမးလီဝါးသိင်ဂပ် ” ဝါးခေသေ ပူခင်ဂျ၊ ဂုင်းမခင်းယဝ်။

ယူ၊ လူဝ်းခိုင်၊ ဂူခင်းခံသိင်ဂေ့ခိုင်၊ သမံခိပ်မးထိင်း၊ ခင်းထဝ်း
ဂေ့၊ ကပ်ဂွမ်းကွပ်၊ မး ယွခင်းလီဝါးသိင်မိုခင်ခေခေ၊ ပွဂ်းကွခင်တါင်းခေခေ၊
ဂူခင်းခံသိင် ဂေ့၊ ကပ်ပံမိတ်းခခေ၊ တူဂိုင်းလံးဂူ၊ ပီခင်ဂွမ်းခမ်းသေယဝ်၊ ထင်၊ ဝါး
ခင်းကူဂိုင်း ဂွမ်းခင်းဂုဝ်းခေ ကမ်၊ လုံဂွမ်းတွင်း၊ ပီခင်ဂွမ်းခမ်းကူဝ်း၊ သိင်ထိုဝ်း
ဂပ်ခါးပါးမး ခေ ၊ တင်းမူတ်းတင်းသိင်၊ ယင်းပံ၊ ဂိုင်၊ ဂါးဂွမ်းလုဂ်ခေလူဂွခင် ”

ခင်း။ ။ ကေ့ဂွမ်းလုဂ်ခေ ဂါးပူခင်ခိုခင်းပါးလင်တေ့ခင်းကမ်၊ ဂူ၊ ဂါး
ခခေမခင်း၊ မိုဝ်းခင်းကပ်ခေဂူခင်းဂျ၊ သိင်ဂေ့ခိုင်၊ မခင်းဝါးသွင်ပိတ်ဂေ့ကမ်၊
ဂိုင်၊ မိုဝ်းလီဝ်ထဝ်းသမံဝါး ပီခင်ဂွမ်းခမ်းခေ၊ ပီခင်လူဂိုင်းဂူ၊ သူဝ်၊ ထဝ်းယဝ်။ မိုဝ်း
ခခေလေး ထဝ်းပခင်သိင်တံးလါခင်ယိင်းကွခင်၊ ကပ်ခေ ကိတ်းကိးသေ ကပ်ဂွမ်းခေ
ဂျ၊ တာ ” ။

ဂူခင်းခံသီင်လုံသိုဝ်းခခေင့် လင်,ဝါးလူမ်းတီးခါးယဝ်၊ ပေးပီခင်ခင်လိုင် ၊ သီင်
ကခင်းကိုးလိဝ်းခခေ၊ တင်းငိုခင်းဂါးသီင်ခံလံးမးခင်းထူင်ခခေ၊ ခါးတေပခင်းခင်းရှင်းမူတ်း
မူတ်း၊ ပုခင်းတု၊ဂပ်ခါးတေ၊ တေဝ်ဂါးရှိုဝ်းတင်းဂါးခပ်းခင်း ပီတ်,ပျါးခွဲ၊ ဝါးခင်သေ
လူန်းကပ်လုဂ်းခခေထူင်ယွဲးတင်းငိုခင်းပီတ်,ပျါးလိဝ်သေခခေဂါးပီခင်သီင်ပီခင်ငိုခင်း
မခင်း တင်းသီင်ကပ် ယိုခင်းပခင်းခင်းလခင်သွပ်ဂေ့,သေ၊ ကပ်ခွဂ်းခမ်းသံ,
ထူင်ပးကွဂ်,ဝါခင်းဂျ,ဂမ်းလီဝ်ယဝ်။

ယူ,ဂမ်းခခိုင်း ဂူခင်းခံသီင်ဂေ့,ကွခင်းတင်းခခေင့်၊ သမ့်ခိုခင်းပခင်,လူင်မး
ထမ် ဂျဂွဂ်းလခင်းဝါး“ ခွဂ်းယွဂ်းသူမိုဝ်းဂါးခခေင့် မီးဂါးလုံကပ်မးထီင်လူ၊
ဂပ်တေလီဂ်း ပခင်သီင်ကွခင်း,လုဂ်းခခိုင်း”။ ခင်းလခင်သွပ်ဂေ့,ခခေင့် သမ့်ဝါး”
လုင်းကိလ်း -မိုဝ်းဂါး လိုင်ဝါးသွင်ပီဂ်ဂေ့,ကမ်း,ဂိုင်,၊ ဂမ်းခခေင့်သမ့်ခိုခင်းမးထမ်ဂျ
ဂိုတ်းသင်? ခေေးခေေး ဂုတ်းပေးကပ်လီဂ်းလံးသီင် လံးငိုခင်းခခေထခင်း,ခခေင့်ယဝ်”
လင်,ယုဂ်းထူင်သီင်ထူင်ငိုခင်းခပ်ခခေမခင်း။

ကံးခံသီင်လံးဂုခင်းခင်,ခခေင်၊ ဖိတ်းလုံခေးပေးဂမ်း, ပေးလမ်ဂိုဝ်းဂိုဝ်း
ခခေတ်းခခေတ်း ပုတ်းထူင်တမ်းပီတ်းသေ၊ လက်ကပ်ခွခင်းလမ်းလွမ်းဂျကံးကခင်
လံးခွဂ်းခမ်းဂျ, ခခေင့်ဂမ်းလီဝ်။ ငလ,ဂျခင်းဝါခင်းပေးလွတ်, ပေးလေး
ဂေးကမ်း,ဂခင်း လင်,လမ်းဂျ, ဂျတင်းတုဂ်းရှိုဝ်း၊ နိုဝ်,မခင်းခွတ်းတုဂ်းရှိုဝ်းဂျ,ဂေး
လံးမုင်းဂုခင်းကံးခခေင့် သမ့်ပေး ဒီ,ရှိုဝ်းနီဝ်ဂခင်းခခေယဝ်ငလေး၊ မခင်း လုံ
လမ်ခေး,ခေး၊ ဝှင့်လဝ်းရှိုဝ်းဂိုဝ်းခခေမးဂုပ့်မခင်း ဝံးဝံး၊ လဝ်းရှိုဝ်း ဂေးကမ်း,
ခိုခင်းမး၊ ဂမ်းခခေင့်မခင်းယေးခိုခင်းလုံလမ်ခေး, ဝှင့်လု, ရိုတ်းသီခင်း, တိုဝ်း
ကိုဝ်း ဝီခင်းဝီခင်း၊ ဂိုခင်းဂခင်းခိုခင်းဟေ့,သေ ခုခင်း,ဂျ,ခုခင်း,မးလွမ်းခခေင်,ခခေင်၊
သမ့်လီဝ်ပြုတ်းခင်း,ရှိုဂ်းတုဂ်းခခေတံပီတ်းယဝ်။

ဟေးခိုလံးလံ၊ ဂမ်းတင်းကံ၊ လံးတံခွပ်းတေးသ
ဟေးကမ်း,လီခင်းဟင်း ဂိုတ်းလွမ်းတင်း၊ ဝှင့်ဂခင်းခွပ်းတင်းဂျ။

တွခင်းသပ်းလီင်း

- 1. ခင်းတင်းကခင်လံးဒီ,ရှိုဝ်းခမ်းခခေခခေသူယမ်းဂုခင်းတီးလုံ ?

2. ဂွန်းယွန်းခေခံ ဂွမ်းသင်လေးခမ်းလေးခင်သွင်ဂေ့၊ သမ်ကမ်၊ ဂူ၊ မခမ်းပီခင်ခမ်း ?
3. တီမ်းခေခေလိုဝ်းဂွန်းမိဝ်းကခင်သူယမ်းဂူ၊ ခေခေလူ ?
4. ဂူခင်းခံသီင်ဂေ့၊ ကွခင်တောင်းခေခေ မခမ်းဂူ၊ ပီခင်ဂွန်းခမ်းယူ၊ ဂိုတ်းသင်မခမ်းသမ်ဝါး “ဂွန်းယွန်းခေခံသွင်ပီဂ်ဂေ့၊ ကမ်၊ ဂိုင်၊”
5. ကံးခံသီင်ဂေ့၊ ဂမ်းလိုခင်းခေ ဂွမ်းသင်လေးမခမ်းလင်၊ လံး ဂွန်းခမ်း ?
6. လိုက်ကပ်ခေးဂျမ်း ကခင်ပခင်ဝံခေခေသို၊ ခင်းလွန်းပပ်၊ တျ။

(ဂ) ဂူခင်းခံသီင်ဂေ့၊ --- ခွဲတျဂေ့၊ } ကွခင်တောင်း
 ပျခေး
 ဂမ်းလိုခင်း

(ခ) မခမ်း--- ကံးခေခေသမ်ကမ်၊ --- ခေ } လင်၊
 ဂွင်ဂံးယူ၊ ဂွင်းမခမ်း။ } လံးပေ့၊
 ခွဲပေ့။

(င) မိုဝ်းမခင်းခင်မးဂိုမ်း --- ကံး။ } ဂင်ခေခေ
 ခေခေပေးခင်---ယဝ်။ } ခေခေ
 ဂိုက်ခေခေ

(ဇ) ဂူခင်း--- တေ့၊ ပိုခင်း၊ သမ်ကမ်၊ --- ခေ } မေ့ယိုခေ
 ကမ်၊ လိုဂိုတ်းဂေ့။ } လိုဂူတ်
 လိုသိုဝ်း

(ဃ) ဂွမ်းမခင်း--- ခေ့၊ ကွက်၊ --- ဂိုင်း } ခေတ်းလို့
 ခင်လေးလင်၊ တံ။ } လိုလမ်
 တေ့သ

၁၀. ဂုမ်းဝွတ်း

လီၵ်းကွၢ်ခၢ်, ကိးဝိးခၢ်, ဂုမ်းဝွတ်း
သီၵ်းကွၢ်တိုၵ်းလၢခၢ်, ကွၢ်ကွၢ်
ခၢ်ခၢ်မ့ၵ်းလၢလီၵ်း။

မ့ၵ်းယံၵ်း, မးဂုၵ်းဝၢ်ပိ
မေၤခၢ်, ယိုၵ်းဂၢၢ်ခၢ်။

ကမ်, ပေၤထၢခၢ်, ဂိုၵ်းခၢ်
ယိုၵ်းယၢင်း, ယိုၵ်းပံ။

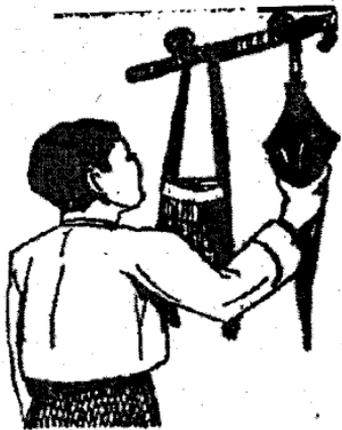

မာန်ခင်၊မာန်ခင်မီးတင်၊တမ်းယံ
မေ့လီခင်းရှင်းရှုံး
သုင်ယံ၊မိ၊လီခိုခင်းလွဲလွဲး။
လွမ်းဂါပ်းလွမ်းပခင်း။

ပေးမေးတေးကမ်း၊လိူဝ်တီးဂခင်
တိုက်ရှုံးရှိုခင်းလံး။

မေ့ကာခင်၊လိက်းလိမ်ဆေးယင်းလံး
လွမ်းမူခင်းသိုဝ်းသိုဝ်း။
ပေးဂျ၊ဂွတ်းရှိုခင်း
ဝင်းလွင်း၊ ပူတ်းထူဝ်း။

တွခင်းသမ်းလိင်း
1. သိုင်ရှုံးလက်းကွခင်၊လိင်ဝေးရှိုဝ်း?
2. လက်းကွခင်၊လိင်ရှုံးပေးမေ့ပခင်ခပ်
တေလံး၊ မေ့သင်ကွခင်တင်း?
3. လတ်းခေကေထိပ်ပေ၊ဂျမ်းတံး၊ ခင်လူ
(ဂ) ခရမ်၊လီ (ဇ) လွဲးလွဲး
(ခ) ပိးလီ (သ) ထိုင်းထိုင်း
(င) မူးလီ (ရာ) ရှင်းရှုံး

31. ရှိမ်းလိတူင်ဂပ်,

မီးဝခင်းခိုင်၊ သေးခရီတုံတိ(သ်)ဂျ၊ တူလ်းရှင်းရှီခင်း၊ တီးဝခင်းခွန်းဝခင်း
ခိုင်။ မခင်းဝးမှိုဝ်းခင်္ဂဝ်းမး လိုင်ပွတ်းတင်းတီးခိုင်လေး ၊ လင်၊ တူလ်းလိခင်း
ဂျ၊ ကိတ်းခိုင်။ လွင်းခင်္ဂ ပီခင်ကခင်ခင်းခင်လိ နတေတေ။

ဂရုလူင်ရှင်းရှီခင်းဝခင်းခေခေ လင်၊ ဝးကေးဂျမ်းကခင်လင်ဂပ်၊ ဝးလိုင်ပွတ်
ခေ ခေ၊ ပီခင်ဂျမ်းကခင်ယီခင်၊ ငေးလိတေတေ။ ရှုံးခေ၊ တူလ်းသိုဝ်းခွင်း လင်း
သမ်ခရ်းဂျမ်၊ လိခင်ပွတ်းတင်းတူင်၊ ပေးခေင်၊ ရှုံးကူဂ်၊ ဂျမ်၊ ယဝ်။

သေး။ ။ လိယဝ် ရွပ်ပိုဝ်းလ်းမးရှီတီးဂခင်လွမ်းတင်းကိတ်း
ခိုင်ကူဝ်း။

လုဂ်းကွခင်၊ ရှင်းရှီခင်းခပ်ဂေး၊ ရှိမ်းခိုင်တူလ်းသိုဝ်းခွင်းသေးဂရီတုံတိ(သ်)
ခရ်းဂျမ်၊ ခရ်းလိခင်ခေခေသေ ၊ လင်၊ ထမ်ဝး လ်းမးရှီတီးဂခင်သင်ခး ?

သေး။ ။ ဂခင်လူင်တေတေဂေးကမ်၊ လိခေင်၊ ဂပ်၊ မိုဝ်းလုဂ်
တီးရှီခင်းမး ခေခေ၊ မူခင်းမူခင်းသိုဝ်းသိုဝ်း သေလေးမး၊ ဖိုဝ်၊ ထိုင်ခင်း
ဂင်ဝခင်းသူခေ၊ မက်၊ လေ၊ ဂး မးခမ်ကင်ပွတ် တင်းသိ၊ လုဂ်း၊ ရှိမ်းရှိုင်ခိုင်ဂေး
ကမ်၊ ကွဂ်၊ လ်း ၊ ယေးဂေးဂေး ယေးခီခင်းကပ်မက်၊ လေ၊ မခင်းခမ် ကင်လိဂ်
ဂျ၊ တိဂ်းတိဂ်း။ တင်းရှိုင်ပေးတေမီးခိုင်၊ မွင်းခိုင်ကူဝ်း၊ ဂတ်ဂးယင်းမီး လုဂ်း
ကွခင်၊ လ်းမူ၊ လုမ်းလုဂ်းသိုဝ်းဂေး ခိုင်မးရှင်ခင်ဂပ်သေ လင်၊ ဂျ၊ ရွင့် ဂူခင်း ခပ်
ကွခင်ဂခင်ပေးတင်းလိဂ်းယင်းလူင်မးမတ်မေး၊ တေ၊ ဂးပွတ် လိုဝ်း လခင် လိုဂ်း
ဂေးလခင်၊ လိုဝ်းကီးပခင်ဂေးကီး၊ ကမ်၊ ခခင်းကမ်၊ သူလ်းဂခင်၊ ခပ်ထခင်း၊ ပေး
ခရ်းဂျမ်၊ ခရ်းလိခင်ဂူဂေး၊ ဂးလင်၊ တေပူခင်ကင်လ်းကူဝ်း။ ဂပ်ဂေး လတ်း
ဂျမ်းခွပ်၊ လိလူခပ်သေ၊ သမ်ဝးဂခင်ကခင်သူမးလွ်းထိမ်ဂပ်ခေ ယဝ်ဂျ၊ ခိုင်
ခိုင်၊ သမ်ယင်းဂိတ်း ခိုင်ခိုင်ဂွခင်။

လုဂ်းကွခင်၊ ဂေးခိုင်၊ သမ်ဝး ရှိမ်းလွင်းလိဝ်ပိုဝ်းခး ?

သေး။ ။ ဂိုတီးလွင်းမေးရှ်တောင်းကုင်လူင်ထိုင်းခံ ပေးခိုခင်းလိမားကိုင်း။
ပေးသူကမ်,မေးလေးပီတ်းဝံ ဂိုတီးခင်ထိုင်း၊ လေ့လို့ဝိုင်းရှ်းလို့
ဂေးတေမေးခမ်ကုင်ဂုးခင်းကိုင်း။

လုဂ်းကွခင်, ။ ဝါခင်းဂုင်းခါးခံ ပေးခါးရှိုဝ်တိုခင်းပီခင်ခင်ဂုးပီယဝံ။ ဂူခင်းဂျ၊
ဂူခင်းမေးဂေး၊ ဂူဂုးလံးဂျ၊ယပ်,ကိတ်းခိုင်ဂေး။ လွင်းမေးတင်း
ခင်ကမ်,လွ်းဂါခင်ဂုင်း၊ ထု,ခေအံ,မေးတင်းခပ်မီးဝံခေခေယု,လူင်။
ယမ်းခခေဂုလူင်ထိုင်,ဝုးလွ်းတေ့ကိုင်း လွင်းမေးတင်းခင် ကမ်,လွ်းဂါခင်
ဂုင်းလူင်၊ ထု,ခေအံ,မေးတင်းခပ်တေမေးမေးပခင်ကိုင်း။

သေး။ ။ကခင်သူဝုးခင်တေ့လွ်းယု,၊ ရှ်းဂုးပေးထု,ခေအံ,တင်းခပ်ကမ်,
မေးမေးပခင်ထိုင်၊ သူသမ်တေလံးဂျ၊ယပ်,မေးယပ်,တိတ်းတိတ်းကိုင်း။ ပေး
တင်းဂျ,တင်းမေးယပ်,ဂေး။ ခုင်းခွင်ကခင်တေတင်,မေးလူး ဝါခင်းသူ
ခင်ဂုးတင်,မခင်းသမ်တေမီခင်းခေ ခုင်းသူခင်သူရှ်ပေးတင်,ဂွတ်းခင်
ဂတ်,ဂျ,ခခေဂေး သမ်တေလံးပခင်ဂုးတင်,မခင်းခခေခင်,ဂပ်, လိုဝ်
သေခင်ဝိုင်းရှ်းသူဂေးလံးလူမ်,ကုင်ဂျ, လူမ်,ကုင်မေး၊ ခါခင်လွ်းရှိုဝ်၊
ပေးတင်းခင်းဝါခင်းသူလိတေ့ သရေ,သူဂေးမီး၊ ဝါခင်းသူဂေးတေမီ
မေးသေခင် ကမ်,လွ်းရှိုဝ်?

ဂရ ။ ။ လွ်းတေ့လွ်းယု,ခါး၊ ရှ်းခေ,ဂုင်းကမ်,ယမ်းမေးတင်းသေပွဂ်းခင်
ကမ်,ပီခင်လံးယုင်း။

သေး။ ။ လွင်းဝုးကမ်,ပီခင်လံးခင် ကမ်,တွခင်မီး။ ပေးဂူခင်းအွမ်ဂခင်ဂိုတီး
ခင် ပီခင်တိတ်းတိတ်းယဝံ။ သူထုဂ်,လိလတ်းခေပု,ဂင်၊ ပု,ဂေ,၊ ဂူခင်း
ကွခင်,ဂူခင်းလူင်ခပ်၊ ပေးထိုင်ဝခင်းတခင်းမေးလိတ်းဝခင်းယေးပွဂ်း၊
ကမ်,ခခေသိပ်းဝခင်းယေးပွဂ်း၊ အွမ်ဂခင်ဂျ,မေးကပ်ဂုင်းသူကိုင်း၊
ပေးရှ်းအံ, မေး တင်းခပ် မေးမေးပခင်ထိုင်၊ ဂူခင်းဝါခင်းဂူခင်းသူခင်
သမ်တေလံးဂမ်းဂမ်းတိမ်းလိတ်းတင်,ထိုင်ထု,ခေအံ,မေးတင်း ၊ ရှ်းခပ်

ပေးတေတခင်းများတူလှ်းထိုင်ပခင်ခံဂေးတေရှိုင်တခင်း၊တခင်း။ ဂခင်း၊ ထရိုက်ခပ်သမ် တေ ဂခင်းလိက်၊ ဂခင်းခပ်တခင်းမှိုဝ်း လှ်ဂေး၊ ခပ်လင်၊ မေးခမး ပခင်မှိုဝ်းခခေ။ ပေးခပ်ကမ်၊တခင်း ဂေး၊ သူသမ်၊တေလ်း၊ ဝှ်ထး၊ ယူ၊ဂှ်တီး ခခ်ခခင်လှ်သူဂှ်ခခေ၊ဂပ်၊ဂှ်ဝ်း။ ပေးသူတင်းဝခင်း၊ ဖွမ်ဂခင် ခမးကပ်တေ၊ ဝှ်ခင်းဂေးကမ်၊လ်းကွက်၊ ဂခင်းဂေးတေလိဝ်းယဝ်၊ တခင်းခင်းဝခင်း၊ သူဂေး တေလိသေကခင်ပိုခင်းမေးခမးပခင် ခခေဂွခင်း၊ဂှ်ဝ်း။

ဂုဂ။ ။ ကေးလှ်းခးယဝ် ကခင်ပ၊ဂုဂ၊လှ်ဂှ်ဝ်း ခခေပခင်လှ်းခမးတခင်း ခခ် လှ်းခတေတေးယဝ်။

ဝ်းခခေဂုဂလှ်လင်၊ကွခင်ရှပ်ဂွခင်းဝခင်း၊ဂွခင်းသူခင်ခပ်၊ ပေးခေးပေးသိမ်ဂျ၊ ခမးခပ်ခမးတခင်း။ ဂွခင်းဝခင်း၊ဂွခင်းသူခင်ခပ်ဂေး၊လှ်းလှ်းသိုဝ်းသိုဝ်း၊ မခင်လှ်ဝ်းတခင်း ဝှ်ဂှ်ခင်းဝှ်ဂခင် တခင်းခမးဂှ်၊ဝှ်၊ ဂမ်၊ဖွမ်ဂေး၊ တခင်းယွဂ်၊ဂခင် ယဝ်ဂခင် တခင်း တေ၊လိခင်တေ၊သ်းမေးသို၊ လှ်းရှိုင်လှ်ခခေသမ်ယဝ်၊ခခင်းလိခင် မခင်၊ဂှ်ခင်မေးခပ်။ တီးကခင်ယုမ်းမှိုဝ်းလပ်ခခေဂေး၊ လှ်းဂခင်ခမးခခင်၊ ဝခင်းခခိုင်း၊သွင်ဝခင်းဂှ်း ထခင်းပေး၊ ပီခင်တခင်းလိတခင်းခခင်းရှိုင်၊ဂှ်၊ဂှ်၊ဂှ်၊ယဝ်။

ဝ်းခခေခပ်သမ်၊ဖွမ်ဂခင်ခမးခတ်းခခေမေး၊ ခမးမင်းရှိုင်၊ဂှ်ခင်းခမးခခင်၊ခမး ပတ်း ခမးလတ်းဂှ်၊ဝခင်းဂှ်၊သူခင်း၊ ပီခင်ကခင်ခိမ်မေးသေဂှ်၊ပွက်၊ဂှ်ခင်းခင်း၊ ဝခင်း ခင်းခေးခပ်ဂေး၊ ကမ်၊လ်းခမ်၊ကံ၊ဂှ်၊ခပ်း၊ကုင်မိခင်ယဝ်၊ခလေး၊ယူ၊လိမီးရှိုင်မေး သေမှိုဝ်းကွခင်တခင်းခခေယဝ်။

ဝ်းသေခခေ ဂွခင်းကခင်ယူ၊ ဝခင်းတှ်းဝခင်းခခိုဝ်၊ ဂှ်ခင်းခင်းလှ်ဝ်း ခခေဂေး၊လ်း၊ ဂှ်ခင်းဝခင်း၊ပိုခင်းခိမ် လိသေဝခင်းခပ်ခလေး ဝှ်ခင်းခွဲခေး၊ခေး၊ ဖွမ်ဂေး၊ဝှ်၊ဂှ်၊လ်း၊ ဂှ်ဝ်းလိတူဝ်ဂပ်၊ယဝ်ခခေသေး၊ဖွမ်ဂခင်ခမးခပ် ။ခမးတခင်း လခင်းခခေ မေး၊ ဂေး၊တခင်း၊ သိုဝ်းသ်း ဂှ်ပေးခိမ်မှိုခင်ခခေ၊ဝခင်း၊ကွခင်တခင်း ခခေ၊ ဝခင်းခခိုင်း၊ခလေး၊ဝခင်းခခိုင်း၊ ယှိုင်၊ဂခင်ခေဂခင် ခမးတီး၊ခမးခခိုင်း၊ဂှ်၊ဝခင်း၊ ဂှ်၊သူခင်းဂှ်၊လိမေးဂှ်၊ဝခင်း၊ဂှ်၊ခေး ထခင်းပေးခိမ်လိ လှ်ခင်းသို ခိုတ်းဂပ်၊ ခိုတ်းပခင်ဝ်ယဝ်။

တွခင်းသမ်းလိင်း

1. ရှမ်းသေးအင်္ဂါတိုတိ(သ်)တုးပေးရှေးဂး -ယေးခိခင်းကပ်မာဂ်,လေးဂး
ခမ်ကုင်လိုဂ်ဂျ,တိဂ်းတိဂ်းခံ့ ဂွမ်းသင်?
2. လိုင့်ဝံ့၊ ခမ်ဝံ့၊ ဂိုတ်းဝံ့၊ လိုပ်းဝံ့ ၊ ခင်လ်းမံးလ်း၊ ရှမ်းလိုပ်းခံ့
လက်းခကေထိပ်ပေ,ခပ်လူ။

3. ခင်းဝါခင်းသူ လွင်၊မီးတင်းကင်ကခင်ဝှမ်းလှေ၊ဂျးလုံ
လင်းဂျ၊ခမ်ခခေင်ဂိုဝ်? ပေးမီးတေလံးဂိုဝ်းဂိုဝ်?
4. ပေးခွ်ဂျ၊ထ၊ခေင်၊မေးတင်းခပ်မေးမေးတင်းပခင်တေလံး
ဂိုဝ်းဂိုဝ် ?
5. ဂူခင်းလှိုဝ်းကခင် ယူ၊လှိုဝ်းဂိုဝ်းဝှမ်းဝါခင်းကခင်သေးခရိုတ်တိ(သ်)မေး
လေ၊ခခေင် ခပ်လံးဂူခင်လှိုဝ်းဂိုဝ်းလေး၊ လင်၊ငါခင်းခွ်ပိုခင်းသေး၊ဗွမ်
ဂခင်မေးခွင်မေးတင်း။
6. (ဂ) မိုဝ်းဝါခင်းခပ်ဂူဂျ၊ဂမ်း ပီခင်ခခေင်ပီခင်ကင်ခခေင် လှိုဝ်းဝါခင်း
ပီခင်ဂိုဝ် ?
(ခ) မိုဝ်းဝါခင်းခပ်ဂိုဝ်းလှိုဝ်းလှိုဝ်းခခေင် လှိုဝ်းဝါခင်းသမ်တေ
ပီခင်ဂိုဝ် ? ဂွမ်းပိုဝ်းသင်?
7. ကပုမ်၊ဂူဝ်ခခေင် ဂွမ်းသင်လေး၊ လှိုဝ်းမခင်းဂွင်ဝေး “ဂိုဝ်းလိတူဝ်ဂဝ်,”?

32. ခါးခါး

ဂူဝ်ဗူခင်မိုဝ်းခါးခါးလံကူဝ်း။

လဝ်းခါးယုထီၣ်၊ ခါးလိခင်မိုဝ်း- လါးခွင်းမိုဝ်းယဝ်းမးတီၣ်။
 ခိုင်ပွင်မးဂိုတ်းသုမ်သွင်းထီၣ်- ပီခင်တီးဂါခင်ခပ်းဗေဝ်း။
 ဂါခင်ခင်လဝ်ပေးဂေးကတ်ဂွံး - လူင်းတူင်းခါးဂါးပးထံ။
 ပွက်ဂျု၊ ပွက်မးလူၣ်ဂွံးပံ- ထံဗါခင်လိခင်ပီခင်ပီခင်ယွင်း။
 ဝုတ်ဂူခင်ပတ်ခိပ်းလိပ်းခါခင်ခွင်း- ဂိုတ်းထုၣ်ဂွံးကံးထိုက်းခါခင်။
 လိုဝ်းဂျု၊ သွမ်ခါးခွင်ဂွမ်းခါခင်- ဧခါးလဝ်းခါးပုလ်ထွက်း။
 သွမ်ကပ်ခိပ်းမိုဝ်းထါခင်ပေးပွက် - လေးဗေဝ်လဝ်းခါးခါခင်။
 လဝ်းခါးဂေးကမ်၊ တွခင်လူလမ် - ခါခင်ခွင်ဂွမ်းတါခင်ခါခင်ဝုတ်း။

မိုဝ်းသူထဝ်းယျာဝျာတေပွဂ်း - မိခင်းထီင်းတင်းသိမ်းလင်းဂူမ်။
 ပေးလိခင်ခေးဂုဝ်း ဂူဝ်းခရ်းထူမ် - ကူမ်ခီဝ်မိုဝ်းခွင်,လိင်မး။
 ယျာယျာယွမ်မိုဝ်းတဝ်းသမ်ပျး - သူလွတ်းကပ်ဂျာမခင်းပခမ်။
 ခဝ်းလူမ်,ဂူမ်,လိခင်ငွ်းခင်းခေး - ဂူခင်းမူခင်းလူခင်းဂူခင်းလူခင်း။

တွခင်းသပ်းလိင်း

1. ဂူခင်းသွမ်းခေးကပ်ခွခင်လို့ယိပ်းဂျး၊ ကပ်ခွခင်လို့သွမ်းဂျး ?
2. ဂွပ်းသင်လေးသမ်လုံးဂိုတ်းခေးခဝ်းပရူခင် ?
3. ဂျိုးထိုက်းလေးဂျိုးငါခင်ခံ့ပိုင်းဂခင်လို့ဝ်ဂိုဝ် ?
4. ခေးဂူမ်းဇံ၊သံ့ခံ့ ထီဝ်လို့မိခင်းဂခင်တင်းဇံ၊
 ချဂေးခါခင်,ခခလူ။

(ဂ) ဂျိုးရှင်းထံ
 လဝ်းခေးခပ်
 ဂူခင်းသိုင်,ခပ်း

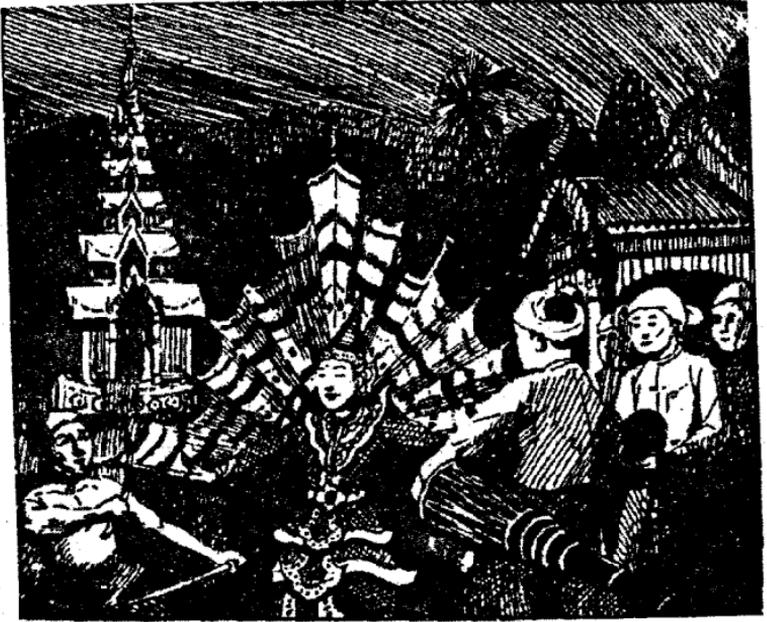
} ဂိုတ်းယူ,ခင်းခေး

(ခ) ဂူခင်းသွမ်းခေး
 ဂူခင်းထူလ်းဂျး
 ဂူခင်းပတ်,ခပ်း

} ခဝ်းလို့ခင်သိပ်းသွင်

(င) ခခမ်လူခင်ဇံ
 ခခမ်ထူမ်းခေး
 ခခမ်ခင်းခွင်

} မိုခင်ခခမ်တူဂ်းတတ်,။

၁၃. ပွဲလှိုင်သီ၊

လှိုင်လီလုက်၊လိင်းခိုခင်းလမ်မူခင်း၊

မွက်၊သီဝ်းလွခင်း၊ခိုက်၊ဂီ၊တိမ်တူခင်း- လွံထာခင်းပေးခါဝ်။
 လှိုင်သီ၊ခေံမာ်၊လေးတင်းသါဝ် - ခပ်မူခင်းလှိုင်သီဝ်း။
 လှိုင်ခင်းထာခင်း၊ပီခင်းလုပ်၊ပီခင်းလှိုင် - ခိုဝ်းခပ်ပွဲပာင်။
 ဂူခင်းခေံမ၊ဂီ၊ဂီ၊တိမ်းဂါင်း၊ဂီ၊တိမ်းအောင် - ဝါဝ်းပူလှိုင်၊ခိုခင်းခွပ်။
 ဂု၊လေး၊ခပ်ပွဲခေံမ၊ပွဲတူဝ်း - တူလှိုင်မေးခင်းဝ်ခင်း။
 ဂမ်း၊ခွင်း၊ဂု၊ယွပ်၊ယူခင်း၊ခိတ်၊ခိတ် - မေ၊ခွင်ဂီ၊တိမ်းဂျမ်း။
 ဂမ်း၊ခွင်း၊ဂေး၊လေး၊ဂေး၊လေး၊ဂျမ်း - ဝိခင်းခိုခင်း၊ဂျမ်းမာ်။

လုံးဝှက်၊ ခွခင်းလိမ်း၊ လိုင်း၊ လိုင်း၊ ဖတ် ကပ်မေးလုံးတီခင်း။
ဂမ်း၊ ဖွင်း၊ ဂေ၊ ငလ၊ ဝှင်း၊ ပွင်း၊ ဂိုခင်း၊ ဝှမ်း၊ တူခင်း၊ တာင်း၊ လူ။
ဂမ်း၊ ဖွင်း၊ ဝှင်၊ ခိုတ်၊ ငလ၊ တင်း၊ မူ၊ လွမ်း၊ ဂေး၊ ပာင်၊ လွင်း။
ဂူခင်း၊ ကုမ်း၊ ခိုတ်၊ ခိုင်း၊ ယိုင်း၊ ခမ်း၊ ခွင်း၊ လွမ်း၊ ဝှက်၊ တူလုံး၊ လမ်း။
လိုခင်း၊ သိ၊ ပီ၊ ခုပ်၊ ခင်း၊ ပွဲ၊ ဂိုခင်း - ငိုခင်း၊ ဂေး၊ မူတီး၊ ခမ်း။

တွခင်း၊ သပ်း၊ လိင်း

1. မွက်၊ ကခင်း၊ ဂိ၊ ခင်း၊ လိုခင်း၊ သိ၊ ခင်း၊ သူ၊ လူ၊ လုံး၊ မိမ်း?
2. ခင်း၊ မိုင်း၊ တီး၊ ခင်း၊ လိုဝ်၊ သေ၊ ပွဲ၊ လိုခင်း၊ သိ၊ သမ်း၊ မီး၊ ပွဲ၊ သင်၊ လုံး၊ လုံး?
3. ခင်း၊ ပွဲ၊ လိုခင်း၊ သိ၊ ကခင်း၊ သူ၊ ယမ်း၊ ဝှခင်း၊ ခခင်း၊ မီး၊ တာင်း၊ လူ၊ သင်၊ လုံး၊ လုံး?
4. ဂူမ်း၊ ပေး၊ တွဲ၊ ခင်း၊ လိုက်၊ သွဲ၊ ခင်း၊ လွက်၊ ပပ်၊ ဂှ်၊ မိမ်း၊ တာ။
ပွဲ၊ ဝိခင်း ၊ ခပ်း ၊ ဂိုဝ် ။ လုံး
(ဂ) ကွခင်း၊ ဂခင်း - မေး၊ ဂိုခင်း - လူလုံး၊ ဝှင်း၊ ငလး။
(ခ) ငမး၊ ခင်း - ဂေး၊ ခင်း၊ မေး၊ ဂေး၊ မေး - ခေး။
(င) လဝ်း - ဂေး၊ ခိုင်း၊ မေး၊ သွခင်း - ပခင်း၊ လက်၊ ကွခင်း၊ ခရမ်း၊ ခပ်။
(လ) ငကေး - ဂိုတီး၊ ခပ်း၊ မုခင်း၊ ဂှ်၊ ခင်း - ဂခင်း၊ တေး။
(သ) လိုဝ်း၊ မခင်း၊ ငတေ့၊ ဝှင်၊ ဝေး၊ နင်း - ပေး၊ ကမ်း၊ သွဲ - သမ်း၊ ကမ်း၊ လိမ်း။

34. မၤလိခင်ဂမ်သိခင်ဂီၢ်ဂ်း

မိုဝ်းဂွခင်,မိးခရူဖျင်ခိုင်; တူဝ်ဂ့ၢ်ခင်းဖျင်ခခေၣ် တၢင်းယံ,မခင်းမိး
ထၢခင်,မူကွခင်,၊ ဂိုင်းဂေးယံ,၊ ငးဂေးဖံ။ ခပ်လေ,ဂ့ၢ်ခင်ခင်းထိုခင်,ခင်းခိုဝ်း
ပေးခမ်းမးသမ်ကွခင်ခင်ခပ်ဂူး၊ ဂ့ၢ်,ခွခင်းခင်းပိုင်းလူင်လုၢ်ခိုင်;။

မၤလိခင်တူဝ်ခိုင်;သမ်မးဂုခင်ခပ်။ မခင်းခံးလုံဝးခရူဖျင်ခခေၣ်တေတေ
ပေးဂပ် လံးဂိခင်တေဂုမ်,ဂိုင်ယူ,၊ လွင်းဂ့ၢ်ခင်သံ,တဝ်ဂေး ဂပ်တေကမ်,လံး
ယာပ်,၊ ဂွမ်းခင်ဂူး ပေးလံးဂိခင်ခရူထိုဝ်း ခေံ၊ ဂပ်တေဂီၢ်တးလုခင်, ဂွပ်ခိုင်;
ဂွခင်,၊ ငးခင်သေဝ်ယူ,ဂးတီး တၢင်းမးခရူခပ်ဝံယဝ်။

ထိုင်ခင်,ဝခင်းခိုင်; ခရူထိုဝ်းခခေၣ် ဂုခင်မၤလိခင်ဂီၢ်ခင်ခေးခိုခင်းဖျေ့သေ၊
တူလ်း တၢဝခင်းယူ,၊ ခရူလူင် တူဝ်ဂ့ၢ်ခင်းဖျင်ခခေၣ် ထင်,ခံးလုံဝး,၊ မၤလိခင်

တူဝ်ခင်္ကါဝ်းတေမိးသိခင်မိးထမ်းတေတု။ ။ မခင်းဂိုတ်းသင်ဂ္ဂှ်ပေးလံးဂ္ဂှ်၊ ဂပ်ဂျ၊ ထမ်
တူလ်းလူဂ္ဂခင်။

ခနုလုင်။ ။ မိးလဝ်းလိဝ်းသင်?

မၤလိခင်။ ။ ခနုကူလ်း ဂပ်လိဝ်းထမ်၊ မိဂ လဝ်းသိခင်ကူဝ်း။

ခနု ။ ။ ဂိုတ်းသင်မိးလဝ်း သမ်လုက်းတိခင်ခွခင်လိဝ်းဂွံး?

မၤလိခင်။ ။ ခနုကူလ်း သိခင်ဂပ်ယံ၊ ခေ၊ ပေးဂပ်လုက်းတိခင်သိ၊ ခွခင်လိဝ်
ဂွံလိခင်မိုင်းလူမ်၊ လေး၊ လင်၊ လုက်းခွခင်လိဝ်းဂွံးကူဝ်း။

ခနု ။ ။ ဂိုတ်းသင်မိးလဝ်းသမ်ကုးသုပံးဝံ?

မၤလိခင်။ ။ ဂပ်ဝံးတၢဝခင်းကူဝ်း။

ခနု ။ ။ ဂိုတ်းသင်မိးလဝ်းသမ်မုးယု၊ လမ်တၢင်းဂျ၊ တၢင်းမုးဂပ်း?

မၤလိခင်။ ။ ဂပ်ကိတ်းလူသုလေး၊ လင်၊ မုးဝံ့ဂိုတ်း၊ ခေခေဂင်းသုကူဝ်း။

ခနု ။ ။ မိးလဝ်းဂိုတ်းဂိုတ်းဂိုတ်း၊ ခေခေဂင်းဂပ်း?

မၤလိခင်။ ။ မိုဝ်းသုဂျ၊ ဂၢတၢင်းဂိခင်ပွက်းမုးတေခိုခင်းခပ်းဂွံးခေခေ မုးမုတ်း
ယဝ်ဂိုဝ်ပံ၊ မုးမုတ်းဂိုဝ် ဂ္ဂှ်ပေးဂ္ဂှ်၊ ဂပ်ဝံ့ ကၢခင်၊ တူလ်းဂၢင်သုကူဝ်း။

ခနုလုင်ဂေးလံးဒ်ခင်းခင်၊ ခခေ၊ ယမ်၊ ဂျမ်းမၤလိခင်သေဝုး “ကေးပေး
ပီခင်ခင်လုမ်းတေတု၊ ခိခင်းတေတု၊ ဂိုတ်း၊ ခေခေဂင်းဂပ်းမုးသေဂမ်း” ခင်သေ၊ ကွခင်
ခနု တင်းလံ၊ ဂျ၊ ဂိခင်ယိုဝ်၊ ယဝ်။ ပေးထိုင်တၢမ်းခမ်း၊ မိုဝ်းခပ်ပွက်းခိုခင်းမုးခေခေ၊
လင်၊ ကွခင် ဂခင်ခွမ်းဂွံလုးမၤလိခင်သေ၊ ခပ်းဂျ၊ မိုဝ်းခနုခပ်းဂွံးခေခေ၊ မၤလိခင်
ပံ့လွပ်းဂိခင် တူဝ်ကခင်တူဂ်းလိခင်ပိုခင်၊ ယေးဝခင်းယေးတူဝ်ယေးတူဝ်ယဝ်။ ဂိုတ်းခင်
ဂိုဝ်မုးလွံးလွံး၊ ခပ်လံးဂ္ဂှ်လွင်းခနုခပ်ယွမ်းဂျ၊ တိတ်းတိတ်းလေး၊ လင်၊ ဂုမ် ဂခင်ဝုး
ဂုးပွက်းခင်ပေးဂပ်းမုး ခခေခင်း၊ သမ်ပေးဂပ်းဂွံးဝံ့၊ ပေးကမ်၊ မိးတိတ်းဂျ၊ တိတ်းပံ၊
မိုဝ်းလိဝ်ခင်သမ်ယင်းကမ်၊ တိမ်ဂွံး၊ ပီခင်ဂွပ်းသင်? ခင်လေး၊ လင်၊ လၢတ်၊ ခေခေ
လုင်ယဝ်။

ခနုလူင်လင်, ဝုခင်ဝု၊ ဂိုတ်းဂိုတ်းဂေ၊ ပီခင်ဂွမ်းမုလိခင်တူင်ခင်ယဝ်၊ ဂွံပေးလံး၊ ဂွံလွင်းတင်းမခင်းလိလိ၊ ဂပ်တေပွဲတူလ်းဂွခင်၊ မိုဝ်းခနုခပ်ဂွမ်းခခေ၊ မခင်းလင်, ဂွံခနုတင်းလံ၊ ခပ်းကွခင်တင်းသေ ဂိုတ်းပွဲဇံ၊ လင်ဝ် ပေးဗုင်ခနုခပ်၊ ဝုခင်ယဝ် မုလိခင် ဝီခင်မုးဂမ်းလိပ် ၊ ကင်းတေလွပ်းကပ်ခနုလူင်ယဝ်။

ခနုလူင်လင်, ဂိုတ်းထုဝု၊ မုဂ်းကင်းတူင်ခင် မွဲးကင်းမုးဂိုတ်းဂပ်ဂွခင်, ဂိုဝ်? ခင်သေ ဝီခင်ဂွမ်းခေးမုလိခင်သေ ခုတ်းလွတ်, ခေးမခင်းဂမ်းလိပ်၊ သမ့်ဂွင် ဝု၊ “ခနု တင်းလံ၊ ကိုလ်း မုလိခင်တူင်ခင် ဂိုတ်းဂိုတ်းဂမ်းသိခင်ဂမ်းထမ်းသေ၊ ပွဲလွပ်းဂိုတ်း ဂွမ်းဂွမ်းခင်းဂွမ်း ဝခင်းဂိုဝ်း” မုးလေးမုးလေးဂမ်းခင် ဂွမ်းဂိုတ်းခင်ခိုဝ်မုခင်ယဝ်။

ဂိုတ်းဂိုတ်းမေဂမ်းသိခင်၊ လွမ်းခွမ်းဂိုတ်းခင်ခိုဝ်ပိုခင်း။
ထိုင်တီးပိုခင်းဂွံဂျ၊ သိင်းခခင်, ထု, တံ၊ ဝါး။

တွခင်းသပ်းလိင်း

1. မုလိခင်ဂိုတ်းဂိုတ်းဝုလေး၊ ခနုလင်, ထုဝင်, မခင်းမီးသိခင်?
2. ခနုခပ်ဂိုတ်းဂိုတ်းဂွံ, လွင်းခနုခပ်ယွမ်းဂျ, တိုက်းတိုက်း?
3. တူင်သတ်းကခင်ယု, ခင်းဂွမ်းခိုခင်ခင်, ခနုခင်၊ သူဂွံလံ၊ မိဝ်း?
4. လွမ်းပပ်, တီးခင်၊ ပေးပီခင်ထိပ်(ဂ) တေလံးကပ် (ဂ) သွံ၊ ပေးပီခင်ထိပ်(ခ) တေလံးကပ်(ခ) သွံ, ဂိုတ်းခင်တေ, ပေးယဝ်။

- (ဂ) မိုဝ်းခင်--ဂျ, ဂခင်--တူင်ခင်ယု, တီးခင်းထိုခင်,။
- (ခ) ပေးဂွမ်း--လွမ်းပိုခင်း, ပိုခင်းဂေ, ---လွမ်းဂွမ်း။
- (င) ---ဂွမ်းထုယု, ခင်တီးခိ---ဂွမ်းလိယု, ခင်တီးလွမ်း။
- (လ) ဂွမ်းဗုး---ဂွမ်းခင်းဗုးကမ်း, ---ဂိုတ်းဂေ, မခင်း။
- (သ) ခင်း --- ဂွမ်း---ဝုထုဝ်, တိုင် ဗုးမိ, ဗုးဂီးဂိုဝ်း။

35. လောင်းခးခူးဂွက်ပိုင်

1. ခမ်းခွင်ခမ်းခူးဗိုလ်၊ လိုခမ်း
ဂေ့.လောင်း၊ ဝုးမခမ်းဂွံခမ်း၊ တိုခမ်း
ခးလောင်းတူးတံခင်၊ ဂပ်။

2. ဗ်းကွခမ်း၊ လုဂ်လိင်းလိင်ကွက်၊
ဗပ်၊
ပေးလိုခမ်းမခမ်း
လောင်းခးဗပ်ဂွပ်၊ ဂမ်း။

3. ဝူးကွခမ်း၊ မူခမ်းခွခမ်းဂွင်ယူ၊ သင်း
ပေးလိုခမ်းမခမ်း-
လောင်းသက်တံတွတ်၊ ပွပ်။

- 4. သူ့ရဲ့လမ်းမဝေးကပ်ကပ်၊လွင်၊
ပေးလိုခင်းမခင်း
လင်းအိတ်ကပ်ကပ်၊ခေး။
- 5. ယုလမ်းတင်းအေးကပ်ကပ်၊မေး
ပေးလိုခင်းမခင်း
လင်းအေးယွမ်းနှိပ်၊ရှပ်။
- 6. ဂျမ်းမပ်၊ငိုတ်ကပ်ကပ်လီခပ်
ကပ်၊အပ်၊-ပေးလတ်မခင်း
လင်းအေးပိုခင်းတေလင်း။

တွင်းသပ်လင်း

- 1. ခေးဂျမ်းပေးတုံးခပ် ကပ်ကပ်၊
ခင်းလွတ်ပပ်၊ရှ်းမိခင်းတ။
ခမ်းခင်း၊ ခမ်းမေး၊
ခမ်းခင်း၊ ခမ်းခင်း
(ဂ) ဂါ၊ခပ်တီး ----လီလီ။
(ခ) ဝံးရှ်းခမ်း--ဂျ၊အပ်၊ပူခင်း။
(င) လုတ်ကွပ်၊ရှ်းမပ်ခင်း---
(လ) ခင်းလမ်းရှ်းတီးခမ်းတီး-
- 2. ဂျမ်းမပ်လမ်း၊လင်းရှ်းရှ်း
ရှ်းပိုခင်း?
- 3. ဂျမ်းကပ်ယုလမ်း
လင်းရှ်းသင်?
- 4. အေးခင်းပုခင်းပင်းသင်?
သမ်လင်းပခင်းလွင်းကပ်၊လီ
ထိုင်ရှ်း?

36. ဗုဒ္ဓကံ၊ လိဂ္ဂိတံ၊ ဂေ၊

1. ဗုဒ္ဓဂ္ဂိတံ၊ လွင်၊ တာင်းခိ-ကမ်၊ ပွင်လီသေပွဂ်း။
2. ဗုဒ္ဓထာင်းပိတ်၊ လီခင်လဝ်၊ - လာတ်၊ ရှမ်းပဝ်၊ လှမ်းလံ။
3. ပေးလံ၊ ရှိခင်မေ၊ ကမ်း- ပေးရှမ်းဂ်၊ ခင်ခ၊ လိုဝ်။
4. ဗုဒ္ဓလိုမ်းတူဝ်ယွင်း၊ ခိုခင်- လာတ်၊ ရှမ်းတိုခင်၊ မဝ်မာင်။
5. လိုဝ်၊ လာတ်၊ ကမ်၊ မိုခင်ရှမ်း- နှိ၊ ရှမ်းသဝ်၊ ရှိတံ၊ ဂေ။
6. သွမ်းရှမ်းဝါး၊ တေဂ်း- လိုသမ်၊ ကမ်၊ နှိပခင်။
7. ဗုဒ္ဓကမ်၊ မီးတာင်းကံ၊ - နှိကပ်လံ၊ ခွင်ပိုခင်။
8. ရှမ်းမဝ်မာင်လုခင်၊ ပုင်၊ - ရှိခင်ဂုင်၊ ယဝ်လိုမ်းမုခင်။
9. ဗုဒ္ဓရှင်၊ လင်းဝ်း - လိုခိုခင်၊ နှိပဂုင်၊ ယိုဝ်။
10. ဗုဒ္ဓဂ္ဂိတံ၊ ရှိကမူ - ရှိရှမ်းလူ၊ တူဂ်းသုမ်း။
11. ဗုဒ္ဓလာတ်၊ ကမ်၊ တွင်းရှမ်း- ထာင်းမေ၊ ကမ်းမေ၊ ခ။
12. တူဂ်းနံ၊ ခွင်၊ မိုခင်ဂေ၊ - နံ၊ ခင်းနှိပေ၊ တံ။
13. သွမ်းတေ၊ ဝါးပိတ်၊ ရှမ်း- လိုခိုခင်၊ ရှမ်းယိပ်၊ သုခင်။
14. ရှမ်းလုဂ်းမေးနှိယ၊ - ရှမ်းထာင်းဂ၊ နှိဂိုမ်။
သိမ်းသိ၊ ဂေ၊ ခေမေး - ယ၊ ရှမ်းပေးရှမ်းမိုဝ်။

တွခင်းသပ်းလိင်း

1. လင်၊ ဂ၊ ဗုဒ္ဓကံ၊ လိဂ္ဂိတံ၊ ဂေ၊ ခေ၊ ခိုခင်းတံ၊ မီးခေရှမ်းလာတ်၊ ယူဝ်းယူဝ်းတ။

37. တူပီးဂ်းလၢပ်,တၢပ်,ဂ်းဂူဝ်

ခုခင်ဂျေခမ်းမိုင်းပျ,ဂျ,ခေသီ, မိုဝ်းဂွခင်,မီးလုဂ်းလံးဂျေခိုင်, လိုဝ်း
 လဝ်းလံး ပရမ်,မတတ်ထ။ မိုဝ်းကသၢဂ်းထူခင်းထိုင်မးသိပ်းဂူဂ်းခူပ်,ခေခင်
 ဂျေပီခင်လဝ်းကူ, လင်,ဂွင့်လုဂ်းလံးမး လၢတ်းခေဝေး“လဝ်းလံး
 လုဂ်းဂွဂ်းပေးကူဂ်း မိုဝ်းလိပ်ခင် ကသၢဂ်းလုဂ်းလံးဂျေယံ, ထူခင်းတီမ်လီ
 မးယဝ်, ပေးဝေးပေးလဝ်း ခပ်ပူခေခင်းပေးဂျေ,လိုင်, လုဂ်းလံးတေ
 လံးသိုပ်,ပုတ်းဝါခင်းမိုင်းဂျေ,မိုဝ်းခေး, ဂ်းဂျေ တၢ,တေပွင်ဝါခင်းပွင်မိုင်းခင်
 မခင်းကမ်,ငါးငါး တေထူပီးတၢင်းယၢပ်,တၢင်းဆိုတ်, ခမ်တေတေ, ပေး
 ကမ်,မီးပိုင်,ဂျေ,လိုင် တေကမ်,မေပွင်ဝါခင်းပွင်မိုင်း, ချးဝါခင်း ဂူခင်းမိုင်း
 ဂျေတေကမ်,ဂူဝ်ယမ်ဂုမ်း ပိုဝ်းခင်လေးခင်, ဂိုဝ်းတေမေပိုင်,ဂျေ,ထူခင်းတီမ်
 လီခေခင်, လုဂ်းလံးထုဂ်,လီဂျေ,ဂိုခင်းကပ်ပိုင်,ဂျေ, တၢင်းမိုင်းတၢဂ်းသုပ်,ယဝ်”
 ဝေးခင်သေ, ထုဂ်းပခင်ငိုခင်းဂိုခင်းခိုင်ယဝ်။

လင်းလင်းပြင်၊မတတ်ထွေး၊ ပုဒ်ကပ်ငိုခင်းရှိုင်းခိုင်းသေကွက်၊ယခင်
မိုင်းပျံ၊ရ၊ခေမီ၊ ဂျ၊အိပ်မိုင်းတက်ဂသုတ်၊ ဂျ၊လူးဂုဂုလူင်တိသျှ၊ပျံ၊မွန်ခ ယွခင်း
ဂိုခင်းကပ်ပိုင်၊လျှ၊တင်းမေယဝ်။ ဂုဂုလူင်လတ်းဝှး “ပေးဂိုတ်းပခင်ဂခင်ခေး
ဂိုခင်းသေဂိုခင်းလိုင်၊ ဇတျ၊ပေးမေထူခင်းခခေင်ကမ်၊လံးပခင်ငိုခင်း၊ ယမ်းဂိုခင်း
ဂေးသမံပီခင်မိုင်းဂွတ်ခမ်းလေးဂွတ်ခေ၊ ပေးပခင်ငိုခင်းဂှးလွံ့ ဧတုကမ်၊တပ်းဂိုတ်း
ဂခင်သင်၊ တေသွခင်ပခင်တေ၊ပေးမေခခေလေး၊ လင်းလင်းဂေးထူဂ်းပခင် ငိုခင်း
ဂှးလွံ့သေဂိုခင်း တင်းမေပိုင်၊လျှ၊ယဝ်။

ထိုင်မေးဝခင်းခိုင်း၊ ဂုဂုလူင်လူင်းကပ်လက်ဂှိုခင်းမခင်းဂျ၊ကပ်၊ခေမံ။လံး
ဂှခင်ခင်းထပ်းလင်းခင်းမုခင်းဂေ၊ခိုင်း၊ တက်၊ငှးယူ၊ဂိုမ်းတင်း၊လင်းလင်းဂေး
ကမ်၊ထမ်ကမ်၊ယွခင်းသင်၊ ဂျ၊ဝက်ဂိုခင်ငှးဝက်ခိုင်း၊ ခင်းထပ်းလံးဂှခင်သေ
ဝုခေဝှး မခင်းခွံးဂိုခင်လေးမခင်းလင်၊ကပ် ၊ ပွဂ်းခေ ဧတုဂေးယ၊မခင်းတေ၊
ဝှးခေသေ ကမ်၊တက်းသိုင်သင်။

ဝါးခခေလံးသမ်ဝခင်းဂုဂုလူင်သမံဂွတ်ခပ်ဂျ၊ကပ်၊ခေမံထိုင်၊ လင်းလင်း
သမံဂျ၊လက်ဂိုခင်ငှးခင်းထပ်းခခေထိုင်၊ ယမ်းခခေခင်းထပ်းယိုခင်ကမ်၊လံး
လေး၊လင်၊ဂွတ်သီခင်၊ဝှး “လင်းဂုဂုလူင်ကိုလ်း။လက်ဂိုခင်းလင်းဂှပ်းခေ၊ ဝခင်းလ်
ဝခင်းလ်ဂေး -မေးလက်ဂိုခင်ငှးဂပ်ခးတိုက်းတိုက်း”

ဂုဂုလူင်လံးငိုခင်းသိုင်ခင်းထပ်းသေဝံ၊ခိုခင်းမေးထမ်ဝှးခင်းဂှပ်းဂွတ်
ဂိုတ်းသင်?

ခင်း။ ဂေးလက်ဂိုခင်းလင်းဂှပ်းခေ ဂှ၊ခေးဂိုတ်းလူင်ဂိုတ်းလင်၊ ဝခင်းလ်
ဂေးမေးကပ်ဂိုခင်ငှးဂပ်ခးတိုက်းတိုက်း ထိုင်ခင်းငှးဂပ်ခးတေမူတ်းလံ၊လံ၊ကိုင်း။
ဂုဂု ။ပေးပီခင်ခေထိုင်-ဂပ်တေဂှးမခင်းပခင်ဂှးသခင်ငှးခင်းဂှပ်းလံ။
ခင်း။ ဂေးမခင်းဧတုဂပ်ခးကမ်၊ခွံးလံးဂှးဂှးပွဂ်းတေမေးယ၊ပေဂှး မခင်း
ကပ်ဂိုခင်ထိုင်၊ သွခင်ပခင်ဂှးလပ်၊လပ်၊သေဂမ်း။

ဂုဏ်။ ကော့လီယဝ် ဂဝ်တေသွခင်မခင်းပုးခေ့ခင်းဝှ်းဂှ်ပေးလံးဂုခင်။

ယမ်းခခေင်ဂုလုင် လင်,လိလုဂ်းဂှ်ခင်းသွင်ဂေ့ဂမ်မိုဝ်းလင်းလံးဝံယေး
ဂေ့ယေးဇံ,သေ၊ ကပ်ခွခေ့ပေ့လင်မခင်း။ လင်းလံးဂေ့လီကံပိုခင်းခေ့၊
လိလုမ်ခွဲတု မက်,တုပေးလိင်လိဂ်းခိုဂ်းမခင်းလွမ်မိုခင်တုတုဂ်းဂုလုလုင်၊ ကပ်
လိမ်တိခင်တေ့ဂှ်ဝေ၊ ဝံလိမုမ်,လိတ်းပိင်းလင်းဝုး မိုဝ်းခေ့မုးပေးဂပ်ပီခင်
ခုခင်ဂေ့ခမ်း ဂပ်တေမုးကပ်မခင်းတံလုဂှ်ခင်,ခမ်ယဝ်။ ဂုလုလုင်ဂေ့လွင်းကခင်
လင်းလံးခွဲတု,လေး ဝံလိပိင်းလင်းခေ့ ဂိုတ်းဂိင်ကမ်,ဂှ်တုဝေသိုဝ်,သွခင်
ပခင်ပိင်,လု,တေ့,ပေးထုခင်းတိမ်လီယဝ်။

လင်းလံးဂေ့ပေးဝုးတင်းမေ့ထုခင်းတိမ်ယဝ် မိုဝ်းတေ့ခိုခင်းမိုဝ်းလုး
မိုဝ်းခခေင် လင်,ခုပ်ဝံးပံးဂှ်ထုး ဂုလုလုင်သေ သင်,လတ်းဝံ “မိုဝ်းခေ့မုး
ပေးဂပ်ခုး ပီခင်ခုခင်ဂေ့ခမ်းလိင် တေလိဂှ်ခင်းမုးဂှ်ခင်းကပ်လင်းဂုလုလုင် ဂှ်း။
ခိခင်းတေ့ ယုဂ်တုဝ်ယေးခိင်းမိုဝ်းလွမ်းသေဂမ်းခုး ” ခမ်သေပွဂ်းခိုခင်းမုးယဝ်။

ပေးဝုးလင်းကုးဂေ့ခမ်း လုင်လံးဂုခင်လင်းလံးခိုခင်းဂှ်းဇံဝ်မိုဝ်းမုး
ယဝ်ဂေ့၊ ဝိခင်းဂှ်မုးဂှ်တိမ်းလုင်ဂိုတ်းလင် လင်,ပုင်ဂုမ်းပခင်တိးခုခင်ဂှ်ခင်
ဗွင်းမိုဝ်းခပ်တင်းလံးဝုး “လုင်းဂှ်းဗုပီခင်လင်းပံ,ဂှ်မိုဝ်းဗုယု,မိုဝ်းလမ်း
ပံ,ခပ်ပုး ခခေင်းဗုခေင်, ဂှ်ပေးလံးဂုခင်လင်းလံး ပုတ်းဝါခင်းဂှ်ခင်းမိုဝ်း၊ ဂှ်း
လင်းတေ့ ယုဂ်ယွင်းလင်းလံးခိုခင်းပီခင်လင်းမုခင်ယု,ခုခင်ဂေ့ခမ်းခမ်သေ ယုဂ်
ယွင်းပခင်ဂမ်းလိပ်ယဝ်။

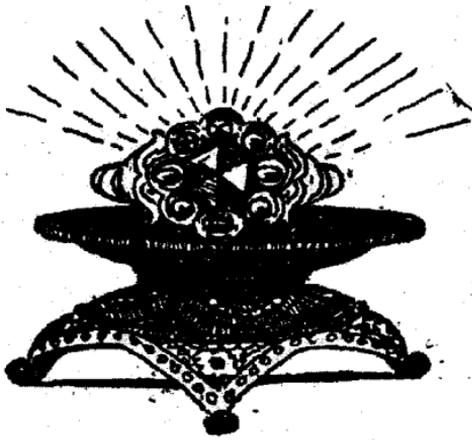
လင်းလံးလံးပီခင်ခုခင်ဂေ့ခမ်းသေယဝ် လင်,လိခုးဂှ်ခင်းဂျု,ဂှ်ဂုလု လုင်
မိုဝ်းတက်ဂသုဝ်, ဂုလုလုင်ဂေ့ခမ်းလိဝုး- လင်းလံးပြုမ်,မတတ်ထ ခေ့ မခင်းမီး
လိမုင်,လိတ်းပိင်းလင်းဂပ်၊ မခင်းခွဲခိုခင်းတွပ်,ဂပ်လေးလင်,လိဂှ်ခင်းမုးဂှ် ဂှ်ဝ်း၊
ပေးဂပ်ဂျု,လွမ်း မိုဝ်းလိပ်ခေ့ပံ,သင်,ထုဂ်,

ထုတ်၊ မိုဝ်းလုံကသားကံးမခင်းယံ၊မး၊ တာင်းခံးလုံဂေးထုခင်းမးဂပ်လင်၊ဂျ၊လုံခင်းလး၊ လင်၊ဝးမိုဝ်းလီဝ်ခင်္ဂ ဂပ်ပံ၊လွမ်းလံး၊ ဝံးခင်္ဂပေးသင်၊ထုတ်၊ ဂပ်လင်၊ ဂျ၊ခေးခင်္ဂယဝ်။

ဝံးခခေင်္ဂထိုင်ဂပ်းခုပ်၊သိပ်းပီ ဂုရုလူင်လင်၊ခံးလုံဝး မိုဝ်းလီဝ်ခင်္ဂ ကသားကံး ခုခင်္ဂဂေးခမ်း ပြမ်၊မတတ်ထယံ၊မးယဝ်၊ မးခေတေးသဂေးတေကေ၊ တာင်းခံးလုံဂေးတေဂျင်၊ တာင်းယိုခင်္ဂခင်းဂေး တေမိး၊ ဂပ်တေဂျ၊သင်၊သွခင်္ဂဂျ၊မခင်းပေးဂူ၊ပေးဂုခင်္ဂလူခွခင်္ဂ၊ခင်းလး၊ လင်၊မးလူးမိုဝ်းပျ၊ဂျ၊ခေသီ၊ ခိုခင်းဂွတ်းခိုဝ်ဂေး မိုဝ်းထုပ်းခေးဂုခင်္ဂတု မိခင်းယ၊မိးကမတ်းခွင်းမိုဝ်း ခပ်တိုက်ဂုခင်္ဂယု၊ခံ၊ခေး၊ ခုခင်္ဂဂေးခမ်းယဝ်။

ခုခင်္ဂဂေးခမ်းဂေးပေးဝးလံးဂုခင်္ဂခေးဂုရုလူင်ခခေင်္ဂ တာင်းခံးလုံထုလုမ် မိုဝ်းဂွခင်္ဂ၊ ဂိုဝ်းခိုခင်းဂုပ်၊မးဂမ်းလီဝ်၊ တုဂမ်၊တုလီဝ်လွမ်းတုဂ်းခေးဂုရုလူင်သေ ဂိုတ်းထု၊ဝး “ပရမ်၊မခေးဂိုဝ်း ပုခင်္ဂမးပွက်းခိုဝ်း ခခေင်္ဂ ဂွမ်းဂေးဝးကွခင်္ဂ၊ဝက်ခိုဝ်းဂွံး မ်းလုံ ပိုခင်းဂမ်မိုဝ်းဂပ်သေ ပေးဂပ်ပေးခေးပိုခင်း၊ ဂပ်တွင်းဝံယု၊မိုဝ်းလီဝ်မံးသမ်၊ခီဝ်မးတီးခင်း - မ်းလိမ်းတံယုဝ်း? ဂုရုလူင်လင်၊ဝး - လဝ်းမုခင်္ဂယံ၊ခုခင်္ဂဂေးခမ်းဂိုဝ်း - ထွမ်းဂွခင်္ဂ၊တီးခေးယု၊ ဂုခင်းလူင်သွခင်္ဂပခင်းယုလီဝ်ခခေင်္ဂ၊ ဂေးလျိုတ်းကမ်၊လိုင်ကမ်၊လျှံဂေး၊ ဂူ၊ဂေးလံးပခင်္ဂတမ်၊ခင်္ဂ၊ခင်္ဂွံးဂွံးယဝ်။ ကခင်္ဂလံးပခင်္ဂတမ်၊တီးဂေးမိးတာင်းခေတ်းခင်္ဂ ကမ်၊လျှံလွင်းတာင်းလင်းဂခင်း၊ ဂပ်ခပ်တင်းလံ၊ဂူ၊ဂခင်္ဂဝံဂူဂေးယု။ ဂွမ်းခင်္ဂလွင်းသွခင်္ဂခခေင်္ဂ ဂွံးပေးမိးပုခင်းပင်းလိဂျ၊မိုဝ်းခေးခင်္ဂ ကမ်၊ထုတ်၊လီဝ် ပီခင်္ဂလွင်းမုခင်္ဂ၊လီဝ်တီးပိုင်းလင်းဂခင်း၊ ပိင်၊လျှံလွင်းဂူ၊တာင်းဂုခင်္ဂလဝ်းဂုဝ်းယံ၊ဂျင်၊ခခေင်္ဂလံ၊သေလး၊ ပေးလံးခွင်းငမ်းခိုဝ်ဝါခင်းမိုဝ်းဂတ်းလီယီခင်္ဂလီယု၊မိုဝ်းလီဝ်ခင်္ဂ ပီခင်္ဂဂပ်မးသွခင်္ဂပခင်္ဂကမ်၊လိုင်ခေးဂိုဝ်? ခုခင်္ဂဂေးခမ်းဂေးပေးလံးဝိခင်းခခေင်္ဂ၊ခခေင်္ဂဂိုဝ်းခင်းလုံလံး၊ ဂုင်၊မုခင်္ဂဂုရုလူင်တာင်၊ဂပ်းတိုင်တူဝ်ဝံခခေင်္ဂခေး။

ခုခင်္ဂဂုခင်္ဂခွင်းမိုဝ်းခပ်ဂေးခွမ်းဂခင်းဝး “ခေးတီးခေးဂွမ်းဂုရုလူင်တာင်၊ လဝ်းခင်္ဂ၊ ပီခင်္ဂကခင်္ဂလိုင်လျှံတေတေ၊ ဂွမ်းခင်္ဂ ထုတ်၊လံးခိုခင်း

၁၈. သိင်္ဂဝ်းခေမ့်

1. (လိင်,-သိင်သျှ)ဝလီ,ဂုလိင်,လုဂ်း ငဝ်းပွတ်,ပိင်ယမ်း ကပ်ဂျေ,ဗွတ်း
ဂျင်းသျှ,ဂင်ဝါးဂှိုခင်းခမ်း၊ သုပ်းခခိဝ်းခိုဝ်းခါ။
2. (ဂျင်,)
သိင်ဂျင်,လုဂ်းထွင်,ဂှိုဝ်းငဝ်းလင်-ငါးယိုင်းတုမိင်း၊ ကပ်လီခင်,ခပ်
လွမ်,ခခင်းမေးသျှ,ပီခင်တိင်း၊ ဂှိုဝ်းဝံ့ဝိုင်းဝီခင်။
3. (ခခိ,လု,)
သိင်သွမ်,ခခိ,လု, ဂုခပ်,လိပ်းဂှိုဝ်းဝီခင်၊ သုပ်းခေမ့်ခိုဝ်းလင်း၊
လုဂ်းထွင်,ဂှိုဝ်းပိုင်းပိုတ်,သံတွက်,မီးငဝ်းခမ်းမေးတင်းသိင်။
4. (သခင်,တု,)
သခင်,တု,လုဂ်းသီကမ်လိုင်လီင်၊ ငဝ်းတွက်,ပေးယမ်းဂျေယျှ,ခေမ့်

ငိုခင်းခိုခင်းပေးတၢ်ခင်၊ သီခင်ခမ်း-သီင်သထေးဂံ့မးထၢမ်။

5. (ဂေးမုဂ်တ)

ဂေးမုဂ်၊ သီင်ဂမ်၊ ခခေမ္မုဂ်၊ မၢင်၊ ခိုဝ်တူခင်းမီးခခေမ်။ ငဝ်းဂိုဝ်းပိဝ်
ပိုင်း၊ သီင်ဂိုဝ်း၊ ဂးမးသံ၊ ကူဗွတ်၊ ခမ်းဂိုဝ်း၊ ဂိုတ်းမၢင်တိုဝ်းလီ။

6. (ကုဂ်သဗေယ)

ကုဂ်သဗေယပဗျာသ၊ ဗိုဂ်၊ လိုခင်းငိုခင်းသီ၊ ငဝ်းခခုလာဝ်လီင်။
ဗိုသုခင်၊ လံးတိုဝ်းမိတ်၊ ဂွမ်ပုဂ်သိမ်းပီင်း၊ မီးခေးမီးတၢ။

7. (ဗျု.)

မခေးဗျုလုဂ်ဂး၊ ငဝ်းပွတ်၊ သီင်မၢ့ဂွခင်းဂၢ၊ မိဝ်းခိုင်းဗ်းတိုဝ်း၊
ရူ၊ ပသုဝခင်၊ ခေဂၢ၊ ခမ်းခမ်းဂေ၊ ဂွင်ထၢခင်းပေးလိဝ်း-
ဂုခင်ဂိုဝ်းငဝ်းခိဝ်။

8. (ပတဗျုး-သီင်လီင်)

ပတဗျုးရတခေ၊ ငဝ်းဗေ၊ ခခေမ္မုဂ်၊ ခင်း၊ ပီခင်ပီဝ်၊ သီင်ခေးခံး
သီင်ကခင်မဂၢ၊ ဂပၢ၊ ယပးဂျု၊ ဂုမးခိုင်းဗ်း၊ ပီခင်ခိုင်းတိုဝ်းလီ။

9. (ပလး-သီင်ခံ့မုဂ်)

သီင်ယု၊ ပိုခင်ပၢင်၊ လံ၊ ငဝ်းလိုခင်းငိုခင်းသီ၊ ပီခင်ခိုင်းတိုဝ်းဂူခင်း၊
သံပွတ်၊ လွတ်၊ သုလ်းကွခင်၊ ဂုမ်မုခင်း မိဝ်းပလးခၢဝ်။

၁၅. လင်,ဂျ,လဝ်းခေၤ,ခမ်း

တေးလိဝ်ခေ် ထိုင်မးကတူင်းခေ်းခေ်းတီး၊
 သက်ဂရိုတ်းလိဝ်ပုပ်,ခွပ်,ခွပ်; 1250 ပေတမ်း၊
 လိုခေ်ခမ်းသိပ်းကိတ်း၊ ဂူခေ်းဂိုတ်းဂူးဂူး၊
 ယမ်းကခေ်းလးတက်းမာင်၊ ခဝ်းလဝ်းခဝ်းဂာင်ဂေးဝ်း၊
 သံ၊အေခေ်းလမ်တက်းလံး၊ သံ၊ခေ်းလမ်တက်းလင်းပိုခေ်
 နေ်ခေ်းလိခေ်းဂတ်းကေး၊ လူမ်းသေးလိဝ်လိဝ်၊
 လူမ်းပိပ်မူလ်ခဝ်၊ ဂာင်ဂာပ်ဂိုတ်းလံးခိုခေ်ပိုခေ်း၊
 ဂူးခိုခေ်းဂိုတ်းဂတ်းငွခေ်းငွခေ်း၊ဂူးဝခေ်းလိခေ်းခေ်းဂူဝ်ခေ်
 မိုင်းသိုသင်းဝါင်း၊ ယမ်းတူင်းကခေ်းခေ်း
 ဝိုင်းယခေ်းခွင်းခံး တီးဂူးဂိုတ်းထုတ်းသိ
 ခေးအိုင်းခဝ်းဂူင်းလိ -ဂွမ်းဂူမ်းဂူင်းဂါ၊
 ခေ်းအွင်ယွံးယွံး ၊ ခေ်းအွံးအေခေ်းလူင်းအေခေ်းလွံ
 ခေ်းခေ်းကွံ -မခေ်းယခေ်းဂူးအံ၊ဝ်ယဝ်။
 မိခေ်းဂေးခွင်လက်းမိခေ်းမိုတ်း
 ကတူဝတ်းသခေ်း၊ မွက်,ဂုမ်းယခေ်းပီခေ်းဂူတ်း၊
 ဝါ,ဂူးတီးဂျ,သိ, ၊ မူဝ်းယိ,ငလေးငါခေ်
 ခေ်းအေခေ်းလူဝ်,လူဝ်, ပတိုင်,ငုဝ်,ပခေ်းယွါ
 တေးခေ်းလမ်,ပေ၊ ခမ်းခေ်, တက်းဂီး
 မွက်,မီးဂွခေ်းဂါ၊ မွက်,မံ,ခတ်းတု၊
 ခေၤ,လု,တဝ်, လူမ်းတံ,ပေ,အေဝ်,
 ဂွက်ဂာပ်,ဂိခေ်းယွံ့ ၊ ခေ်းခေ်းယုမ်းယုင်း,
 ခေ်းတူင်း,ထု,ခေ်, ၊ ယမ်းခိုင်,မထိ,သင်,ခါ,
 ကွက်,ဝါ,သင်းလ၊ ပေမု,လုင်းလိဝ်,
 မီးတိုင်,တသွင်,၊ တီခေ်းထွင်,လက်းဂါမ်,ဂိုတ်း
 လိုခေ်လဝ်းဒြေးပတ်းသူးခခေ်းလံးဂါ,လင်းသိုက်းဂုခေ်ဂူခေ်း
 တူခေ်းတာပ်တူင်းလိဝ်, လွံလမ်ခိုခေ်ပိုခေ်း၊ဝထတု,လုင်း,
 လခေ်,တိ,ယုင်း,၊ လိဝ်းထုခေ်းဂာင်ခိုခေ်းမးယဝ်။

40. ခုခင်လူးခုခင်လုံး

မိုဝ်းပူခင်မးပိမိုဝ်း 1200 ပံပံခခေ၊ မီးပူထဝ်းခင်းထဝ်းသွင် ဂေ၊
 ပူကွက်၊ ယူဂိုမ်းဝိုင်းငလးတွင်း ခင်းလိခင်မိုဝ်းမား။ ဂွမ်းပိုဝ်းပီခင်ဗုဒ္ဓယာက်
 ဂူခင်းအခင်ငလးဂိုတ်းဂါခင်ဂိုတ်းဂါခင်သုခင်တ၊သေ၊ ထာခင်းပေးလမ်းလိုဝ်း
 သုခင် ဂူလ်းခင်ယဝ်။ ခပ်ပူကွက်၊မီးလုက်လ်းဂေ၊ခိုင်၊ လိုဝ်းလ်းကံးမိုဝ်း
 ကခင်ယံ၊ သုင်လုင်ဂါင်းလင်းလွံးပေးမးမးခခေ၊ မခင်းခတ်းလုံလွံးထီမ်
 ပေးမးဂိုတ်း ဂါခင်ဂူးဝခင်းယဝ်။ ပေးထိုင်ခါဝ်းသွမ်းဂိုတ်းလမ်ခေးမး၊
 မခင်းသမ်ဂါခင်လင်း လီဝ်းဂိုတ်းပိုခင်းဂူးပိဂူးပိ။ ထိုင်မးဝခင်း ခိုင်လ်း
 ကံးဂျ၊လီဝ်းဂိုတ်းခင်းခင်းဝင်ဝင်၊ သမ်ခင်းမိုဝ်းခင်းခေးလွက်၊ခါဝ်းပီခင်ဂူခင်း၊
 ဂိုတ်းဂါင်းခင်းသါဝ်ကွခင်၊ မးငလးမိုဝ်းဂူခင်း။

လေ။ ထင်၊ များစွာထုပ်ထွင်းကန်တင်းလုံးကော်၊ မိုဝ်းဝခင်းခခေသွင်ခးလုံးလတ်း
တော့ကန်ကုပ်၊ ဂုမ်ကန်လေ။ ပီခင်ကန်မိုတ်းဂိုဝ်းကန်ဂျ၊ ယဝ်။ လွမ်းလူလုံးသွင်
ခါမိုတ်းဂိုဝ်းကန်ယဝ်လေ။ ခင်းခေးဂေး၊ မွင်းဂွံးဗျ၊ ပင်၊ မိုင်းလီင်းမေးဂွံး
ယဝ်။ ခိုခင်းမေးလီခင်းဂိုမ်းခွင်ဂူးဝခင်း၊ လုံးကော်၊ ဂေးဂေးကပ်ဗေင်ဂွံးမခင်းမေး
လီင်၊ ဂေးတီးခခေဂူးဝခင်း။ ယူ၊ ဂိုဝ်းမေး ဂေးခိုင်၊ လေးဂေးခိုင်၊ မီးမိတ်တ၊ ဂက်
ပိုင်းကန်ဝ်ယဝ်။

ထိုင်မေးဝခင်းခိုင်၊ ခင်းခေးလင်၊ လုပ်းကပ်လုံးကော်၊ မိုဝ်းလေ၊ ဂိုခင်းခပ်၊
လတ်းဝေးကမ်၊ ပေးဂ်သင်ဂျ၊ ဂမ်းခိုင်၊ ဗီဝ်ယဝ်ခင်လေ။ လုံးကော်၊ ဂေးလွမ်းဂျ၊
တေ့ယဝ်။ မိုဝ်းကန်လမ်ဂွတ်းဂိုမ်းဝိုင်းခေးခခေခင်းလင်၊ ဂိုတ်းဂိုင်းခေ့ကွက်၊
ဂျ၊ ခွတ်းတင်းသေ။ ဂွံးလုံးကော်၊ ဂိုတ်းဂိုမ်းခိုင်၊ မခင်းခင်းလွမ်မိုဝ်းမွက်၊ လတ်း
ပေးဂေးခမ်းမိုင်းခေးဝေး၊ မခင်းခင်းလုံးဗေင်ခခေဂုခင်းမေးဂေးခိုင်၊ လေ။
ဂွံးဂေးဂုဝ်းတင်းလုံး၊ လွက်၊ ခပ်၊ ဂိုတ်းဂုခင်းသိုင်းသိုင်း - ခင်သေယဝ်၊ လင်၊ ခိုခင်း
မေးလူးလုံးကော်၊ ဂွင်လုံးကော်၊ မိုဝ်းဂွတ်းဂေးခမ်းလွင်မိုင်းခေးယဝ်။

ယမ်းခခေလင်၊ ဂေးခမ်းဂေး၊ ဂွမ်ဂွမ်လွမ်းလွမ်းသေ၊ တေ့၊ တင်းဂိုတ်းခိုက်၊
မင်၊ ဂလ၊ သွခင်းခိုင်းခင်းဂွမ်၊ ပခင်ဂမ်းလီဝ်ဝ်၊ ခခေ သမ်ဂိုတ်းဂေးပခင်လင်ခိုင်၊
ယဝ်။ လွမ်းလူလုံးခိုင်းခင်းခင်းခေးဂ်၊ ဂိုတ်းပွံးလီခင်းခခေလီခင်းခွင်လေ။ ယူ၊ ဂိုဝ်း
ထိုင်မေးဝခင်းခိုင်၊ မိုဝ်းခပ်တေ့ဂျ၊ လီခင်းခခေခခေ၊ ခင်းလင်၊ လတ်းဗေင်မခင်း
“မိုဝ်းခပ်ပီးဂုဝ်းယ၊ ပေဂျ၊ လီပံလ်ခေး ခင်းမီးတင်းဂျ၊ တီးခိုင်၊ - ပီးဂုဝ်းယူ၊
ထူးခင်းဂုဝ်းခင်းဂေးခေးတ၊” ဂမ်းခခေခပ်ကွက်၊ ဂျ၊ လီခင်းခခေလွမ်းကန်၊ သီင်
ခပ်ပေးပခင်းလင်ဝ်။ လုံးကော်၊ ဂေးလုံးဝိုင်းသိုင်းမေးခေးလေ။ လင်၊ ဂျ၊ လွမ်
တူလုံးလုံးဂုခင်းဗေင်ခေးလွင်ဂိုဝ်းကန်ခိုခင်းဗျ၊ ဂျ၊ သမ်ခိုခင်းတူလုံးလင်းခင်းခွင်၊
ပီခင်လွမ်းပီခင်လွမ်းဝ်လေ။ မခင်းလင်၊ လုံးဂွံးမိုဝ်းခခေပီခင်မိုင်းခေး၊ ပပေးလီ
ဂွမ်ခေးခေးခင်ယဝ်။

မိုဝ်းခေါင်းခေါင်းပွဲဝ်းပွဲဝ်းလီခင်းခမ်းမုးခေခေ။ လံးဂုခင်းခေယုဝ်မခင်း
 ခေါင်းခါခိဝ်
 ကမ်,ခုဝ်?။ ခုခင်းကံးဂေဝ်းဝ်းမခင်းလင်ထိုင်ဝါခင်းဂဝ်,မိုဝ်းလင်။ မ်းခိုခင်းမိုဝ်းလံးကူ
 လံးခေခေယဝ်။ ခေါင်းမခင်းလဝ်းသမ်ဝ်းဝ်းဝ်းဝ်းဝ်းဝ်းဝ်းဝ်းဝ်းဝ်းဝ်းဝ်းဝ်း
 လံး- ခေခေ။ ခုခင်းကံးဝ်းခင်းကမ်,ခ်းယု,လုးလုး။ ထခင်းပေပေးဂ်ခင်းကမ်,
 ဝါခင်းခေခင်းကမ်,လဝ်း ဝ်းဂုဝ်ခင်းဂုဝ်ခင်းခေခေ။ ခေါင်းမခင်းလင်,ယုခင်းခိုခင်း
 တီးလဝ်းကူခင်းဝ်ဝ်ဝ်။ ကွခင်းခိုခင်းမုးမိုဝ်းဂုခင်းမုးဂုဝ်းတီးဂိုမ်းခေ,ခေဝ်တီးကမ်
 သွင်ခါလံးဂုဝ်ထုဝ်းဂခင်းမိုဝ်းကွခင်းတခင်းခေခေယဝ်။ ဂမ်းခေခေခုခင်းကံးလင်,ဝ်း
 “ခေါင်းကူဂိုဝ်း ခင်းမိုဝ်းသုခေခေ ဂုဝ်းဂုဝ်ခေ, ဂုဝ်းကမ်,ခိုခင်းမိုဝ်းလွမ်းသုယဝ်။
 သုဂေဝ်းယု,ပေမိုဝ်းလွမ်းဂုဝ်း။ ဂုဝ်းခေတ်,ယခင်းဂခင်းတီးခင်းတု။” မိုဝ်းယမ်း
 သွင်ခါတိုက်လခင်းတေ,ဂခင်းယု,ခေခေ။ ခေါင်းဂေဝ်းလွမ်းလုဂ်းပတိသခင်း,ထေ,
 ဧဂ,ထုခင်းတိဝ်ခင်းမုးခေခေ။ ယ်ခင်းဝ်ခင်းတွင်လီဝ်းတွင်ခိုခင်းခေ။ လီဝ်ကွဂ်,ခံ,
 ကွခင်း,မုးလုဂ်းခင်း။ ခေါင်းလင်,လခင်းဝ်း “ဝ်းကူဂိုဝ်း ခံ,ကွခင်း,လုဂ်းခေ မခင်း
 ထိုက်သုလံးလုမ်းလုးခေခေ -လင်,မုးလီဝ်တီးခင်းယဝ်။ သုကပ်မိုဝ်းမုးလုး” ခေါင်း
 လီဝ်တခေတုကွခင်း,မခင်းဂုးသွတ်သွတ်ဝေ။ မခင်း,ပခင်းဂုမ်းဝ်း။ -

ဂမ်းခေ ဂုဝ်းတေဂိုဝ်းဂိုဝ်းယခင်းခေ -ငခင်းခေခင်းသုတ်းလံးယဝ်။ သု
 လံးခေပဂိုဝ်းလံးဂိုဝ်းလီ။ မိုဝ်းခေဝ်းလဝ်းပခင်းမိင်, သီဝ်ကွခင်း,ခေဝ်ဂုဝ်,လွင်းတခင်း
 မ်းတခင်းခါ။ သေခေခေခိုခင်းပွဲဝ်း တခင်းဝ်း,ဂုခင်းမိုဝ်း။ ဂုးဂုခင်း,ကွခင်း,ဂဝ်,ဂုးခေဝ်း
 ဧတုသုခေခေဂုဝ်းလံးယု,မုခင်းလုမ်းသိုဝ်း--ကေးမိုဝ်းလီဝ်ခေ သုဝ်ပခင်းပခင်းခေခင်း
 တွခင်းခေါင်း လံးတခင်းယခင်း,ထမ်းဂုဝ်,ကူပတီးခင်းလင်တေခေ။ ခေဝ်တုငခင်း
 ဂုမ်းလုမ်းပိုင်းဂုဂ်းဂုးခိုခင်းခမ်းဝခင်းခေ။ လင်ပီးဂုဝ်းသမ်လင်ဝ်း ကမ်,ခ်းယု,ဂုမ်း
 လုမ်းပိမ်,ခေသဝ်း။ မိုဝ်းဂေဝ်းမိုဝ်းဂုခင်း,မုး-မိုဝ်းဂုခင်း,မုး ၊ ခေဝ်ကမ်,ဝ်းဂုမ်းလု
 ဂုမ်းလီဝ်းဂုခင်းခေခေ,ခမ်းပီးတုဝ်လဝ်း။ ဂုဝ်းမုးခေါင်းဂေဝ်းတေလံးခိုခင်းပွဲဝ်းသံ,
 ဝ်း,ဂုခင်းဂုဝ်းမိုဝ်းလင်မုးယဝ်။

ယာပ်,ယုင်းဝိခင်းမွင်... ခွင်ပိုင်းမှိုင်းခွင်ပီခင်ပီတီးမှိုင်းခေဂေးယံ,မီဝ်းဂွင့်ယာဝိ ရှိုခင်း။
 လင်,ဝုးတတ်းကွခင်,လေးပခင်ခေ - ရှမ်းလုံးဟေတ်,ဟေတ်းမေးလီဂ်,ဂခင်ခိုခင်း-
 တိုခင်းဝုးတင်းရှက်ရှမ်း တေးကမ်း,လံ့ကမ်း,ပိုင်းယွမ်းဂျ,သေမီတံးခိုခင်းလီင်ခေဂေး။
 ခွင်ဂေးရှ်းလုံးဂတ်းလင့်ယီခင်လင့် ခင်းဂေးခမ်းပိုင်းသီင်ယိုင်းလွတ်းတင်းမံးတင်း
 ခိုင်... ရှမ်းပီးခင်ဂေးတေလုံးခိုခင်းလီင်ပိုင်းလီင်ရှ်းကွခင်, မိုခင်ခိုခင်သိုခင်း ဝုး။
 ရှ်းခေ,ပုခင်းတု,ခံ,ကွခင်,လုဂ်းခေ... ခွင်ပိုပခင်ရှ်းရှ်းပီးဂီပ်းခေ, ကပ်
 လီင်လုမ်းလုး.. ကခင်ခေရှ်းယပ် ရှမ်းပီး မီးလွင်းတင်းယာပ်,ကမ်း,ပွင်, ဂါင်
 ဝါင်; ခင်းလင့်...ခွင်ပိုင်းရှမ်းကမ်း,မီးခေခေခမ်းလီင်ပခင်ရှ်း ယမ်းခမ်းယမ်းခေ ကိုဝ်း။

ဂမ်းခခေ ခခင်းလင်,ဝုး - ပီးရှမ်းယု,ပေခီလင့်သင်- ပေးဝုးခံ,ကွခင်,
 ရှမ်းတီဂ်,မုးယပ်; သူလင်,ကပ်ခင်ပိုခိုင်းလီသို,သုပမ်းမခင်း တေပီခင်ခေခေခမ်း
 လံပုင်းတုဂ်းမုးဂမ်းလီင်ယု, မိုဝ်းခေးမုး ပေးမီးလွင်းယာပ်,လွင်းမိုတ်,လေး
 မုးရှ်းထုပီးရှမ်းလီင် သူကပ်ခိုင်းတုပီးလီခင်သမ်ဂမ်းသေ ဝါခင်းဂုတု။
 သင်,ဂုမ်းလီဝိုခေသေ၊ လီတံးခေတုကွခင်,မခင်း ပွဂ်းမှိုင်းဂျ,ယပ်။

ယမ်းခခေခခင်ကံးဂေးဂီပ်းကပ်ခံ,ကွခင်,ခခေ ပွဂ်းမှိုင်းလွမ်းတင်းလင်,
 ရှင်ဂုမ်းဝုး-

ကခင်,တလ ခံ,ဂီင်းမှိုင်းရှ်းရှ်း,ဝု, သာဝ်ခေးခေးခေခင်းသိုကိုလ်း၊ ဂမ်း
 ခေပီ,တု,ဂေးပီခင်ပေးတေလုံးကပ်ဂျ, မိုဝ်းဝံသိုမ်းတီးဂိုမ်းလင့်- နေသမံတေ
 လှ်းတုလ်းမီင်, ငွမ်းရှ်းခေဝခင်း။ ခံ,ကွခင်,လုဂ်းဟေခင်မေးခေ -သမံတေလုံးယု,
 ဧဂ် ရှခင်းယာဂ်းရှခင်းယာပ်,ဟေခင်လခင်း မခင်းခိုဂ်းခေဂေးမုးယု,ယာဝီ, ရှပ်,ကပ်
 လွင်းကူးပတ်းဟေဟေယပ်။ ဂမ်းခေပေးတက်းကပ်သေတင်းဟေခင်ဂိုတ်းမီး၊ တင်း
 ခိုဂိုတ်းသိုဝ်း-ပုးမှိုင်းရှ်းရှ်းခင်းလင်;ပု,လင်;ခင်းခပ် -ငပ်တေခေးပေးလေးမေး
 ယင်းကမ်း,ပိုင်လုမ်း။ မိုဝ်းလင့်လုဂ်းဂပ်သမံတေလုံးတီင်,ငါဂ်းရှ်းခံ, မေးရှ်းဂါခင်
 ခေခမ်း၊ တုမ်းပွဝ်းငွမ်းရှ်း, ရှမ်းခိုင်ခိုခင်းခေး ဝုးလုးဂေး တေတီဂ်,ပီခင်ပေး

ဂီတီးလှိုမ်းမီးဂွမ်းယုဝ်။ ပေးကခင်ခမ်းဂပ်ပီခင်ဂူခင်း- တၢမုခင်းဂီခင်းဂီခင်း ဧတု
ခီခင်းယဝ် ဝှမ်းပေးလေးလုဂ်၊ တၢဂ်းလံးလီပူခင် တွခင်းမိုဝ်းဝခင်းကွခင်
လွခင်းလံးလှိုဝ်းဂိုဝ်း လှိုဝ်းခေးတေမး ။ ပေးသမ့် ထီဂ်၊ ကွဂ်၊ ဂွဂ်းဂၢပ်၊
တၢပ်၊ ပီခင်ခေးတေ ဧခးလံးကံပိုခင်းခေးသေ သွမ်းသွံခိုင်ဂှး - ပးဂူတေလံး
လွမ်းခါမ်၊ ဂုမ်းပိုခင်း တင်းဝါခင်းတင်းသွခင်ယဝ်ဂိုလုဂ်။

ယေးဂွတ်းခီဝ်ဂိုခင်းမးယဝ်၊ ခုခင်ကံးသမ့်ကမ်၊ ဝှတ်းလၢတ်းခေ ပေး
မေးမခင်းဂမ်းလီဝ်၊ လင်၊ ပိတ်းကပ်တွင်တိုင်းဂူမ်၊ ငမ်းခံ၊ ကွခင်၊ ဝံတ်းလၢင်းသေ၊
ခိုခင်းဂိုခင်းဂျ၊ ယဝ်။ ပူထဝ်းခင်းထဝ်းဂွခင်းလုဂ်းလံး ခိုခင်းဂွတ်းခီဝ်ဂိုခင်းမးလေး
ကွခင်ဂခင်လုမ်းသိုဝ်းဝှပ်လၢတ်းတွင်ထၢမ် လွင်းတၢင်းဂူးလှိုဝ်းဂူးပိုင်း၊ ခုခင်ကံး
ဂေးလၢတ်းခေလွမ်းခေင်၊ ကခင်ပီခင်မးခခေင့်သီင်းသီင်း၊ ပေးဝးပူထဝ်းခင်း
ထဝ်းလံးဂူလံးခင်းယဝ်ဂေး၊ ကွခင်ဂခင်ဂူမ်လုမ်းလုမ်းတေ၊ လုဂ်းလံးခပ်
ဧတုဧတု။ ဝါးခခေင့် ကမ်၊ ပေးဂိုဝ်ပေးခခေင်း၊ ခံ၊ ကွခင်၊ ခခေင့်တီဂ်၊ ပီခင်ဂူခင်း
လံးကွခင်၊ မး၊ ဝံဂှ်းဂၢင်းလီဝီခေမ်၊ လီခေ၊ ခုခင်ကံးလင်၊ ကုမ်းဂျ၊ ခိုင်ဂိုခင်း သေ၊
ကပ်ခေင်ဝိုခင်းလီဝီသွမ်းလုဂ်းလံးကွခင်၊ ခခေင့်၊ ဂိုဝ်ဂၢင့် ယီခင်းပီခင်ခေမ်ခေမ်း
လံပုင်းခပ်းသွမ်းလုဂ်းကွခင်၊ ဂျ၊ ဂမ်းလီဝ်၊ ယၢမ်းခခေင်ပူထဝ်းခင်း ထဝ်းကွခင်
ဂခင်ကွခင်ယွင်းကၢမ်းလွမ်းဧတုဧတု။

လဝ်းခုခင်တိုင်းခေ - ဝံ ဂှ်းလီဝ်းယံ၊ လီဝ်းပီးကမ်၊ မီးတၢင်းခံးတၢင်းပီခင်
သင်၊ ထိုင်မိုဝ်းပီခင်မၢပ်၊ ကွခင်၊ မးခခေင့်၊ နေဂေးယွင်းကၢမ်းဝး လုဂ်းခခေင်း
ခေးခေင့် ဝှမ်းလီဝီဧတုဧတုခေယဝ်။ ယၢမ်းခခေင်လဝ်းခုခင်တိုင်းလင်၊ ထၢမ်ပေးမခင်း၊
လွင်းတၢင်းကခင် လံးခါမ်၊ ပိုခင်းဝးလုဂ်းခခေင်းခေးခေင့်လေး၊ မေးမခင်းလင်၊
ခံးခေပခေင်သိုဝ်းသိုဝ်း လိုဝ်းလှ်ယဝ်။ ပေးခွဲဂခင်မေးမီးလှိုဝ်ကပ်ဖျ၊ မိုဝ်းတူပ်း
လီခင်သၢမ်ဂမ်း သေ ဝါခင်းဂျတၢ - ဝးခေ။

ယၢမ်းခခေင်လဝ်းဂူလှိုဝ် မိုဝ်းခေ၊ မီးလုဂ်းယိုင်းဂၢင်းလီကွခင်၊ ခခေင်းခိုင်၊
ဂျပီခင်ပၢဂ်၊ လဝ်းလွင်း၊ ခုခင်မိုဝ်းဂွင်၊ မိုဝ်းလၢခင်း၊ နေဂေးကွခင်ဂခင်
ယွင်းကၢမ်း ခခေင်းဂၢင်းလီဝီသေယဝ်၊ မးယွခင်း ဂီတီးဂီဝ်၊ ဂီတီးလွင်ဂခင်ဂူး

အံ၊ဂူဒုပု။ လဝ်းဂူင်လူင်ဂေးကမ်၊လဝ်းပခင်မိုင်းလို့၊ ခံးလို့ယာပ်၊အေး၊လေး၊
လင်၊ဂိုတ်းဂေးသုင်လူင်လင်ခိုင်၊ ခင်းခွင်ဂင်ဝိုင်းခခေ်သေ၊ ကပ်ခင်းဂင်းလိ
လေး၊ဂွင်ပိုင်းမိုင်းလူင် ကိတ်၊တင်းဂူခင်းပို့၊ဂူခင်းတူဂ်းဂျ၊ပုံတီးခိုင်ဂေးခခေ်ယဝ်။
တင်းဂျ၊လူးဂေးဂင်ခခေ်ခခေ် ကမ်၊ဂံ၊ခွင်ကမ်၊ပုံဂိုတ်းပပသင်၊ ပေးအိုင်ခိုခင်း
ဂျ၊ဂို၊ဂွင်ပိုင်းမိုင်းလူင်ခခေ်လံးဂေးတေပခင်မခင်းဂိုတ်းခမ်းခူဂ်ယဝ်။ ပိုခင်ခပ်၊
အပ်၊လိတ်းပိုင်ခခေ်၊ခေ်။

ယမ်းခခေ်ပဂ်၊လဝ်းလွင်းခုခင်မိုင်းတီးမိုင်းခိုင်၊လို့ဝ်း ကခင်ခို
လံးခင်း ဂင်းလိခခေ်ဂေး၊ ကမ်၊လင်းခိုင်ဂျ လံးခိုခင်းမခင်းလေးလေး၊ ဂွ်းမေး
ခွင်ဂခင် ကမ်းဂခင်သေမိုင်းဂျ၊ဂင်းအိုင်းမခင်းယဝ်။ ဂိုတ်းခခေ် ကပ်ခပ်၊ ငင်းသေး
ဂွတ်းလိဝ်းထိုင်ဂူးဝခင်းဂူးမိုင်း၊ ဂူခင်းဂူးတီးဂူးလီခင်းဂေး၊ ကွခင်ဂခင်မေး တူဂ်းပွဲ
ခခေ်တေတေ။

မိုင်းခခေ်လဝ်းခုခင်တိုင်းဂေးယွခင်းခွင်း ပေးမခင်းလဝ်း သေမေး
တူဂ်းပွဲလွမ်းပိုင်း၊ ထိုင်ဂင်ခိုခင်း မေးမခင်း လဝ်းလင်၊ကပ် အေ၊မိုင်း တူပီးလိခင်
သမ်ဂမ်းသေ၊ ဝခင်းဂျ၊မေးမခင်းလဝ်းဂွ်းမေးလွ်းထီမ်သေဂမ်း၊ ခင်းခေးဂေး
အုတ်းကွတ်၊မေးတီးခခေ်၊ ဂမ်းလီဝ်၊ မခင်းလဝ်း လင်၊ခံးခခေ် လွင်းတင်းဂူးလို့ဝ်
ဂူးပိုင်လေး၊ ခင်းခေး လင်၊လီခင်း တူပီခင်ခွင်ဂံ၊ လူးခိုင်ဂေးလူမ်းခင်းခခေ်
ယဝ်။ပေးဝေးဂွတ်းအိုင်ခိုင်ဂေးယဝ်၊ လဝ်းခုခင်တိုင်းဂေး၊ ကုပ်၊ဂုမ်ဂခင်တင်း
ခင်းသင်ခခေ် ပေးတေ၊ ထိုင်မိုင်းလီင်း မခင်းလဝ်းလင်၊ဂို၊ဂွင်ပိုင်းမိုင်းလူင်၊သိုင်
မခင်းပေးမေးလင်တူဂ်းဂျ၊တင်းဝိုင်းယဝ်။ ယမ်းခခေ်အိုင်ဂေးကွခင်ယွင်းကမ်း
လွမ်း လဝ်းခုခင်တိုင်းထခင်းပေးဂူခင်းလွင်၊ လွင်၊ လဝ်းဂူင်လူင်ဂေး၊ လွမ်းခခေ်၊
ငပ်၊ ဂွမ်းဂတ်းမိဝ်ခခေ် လင်၊ကပ်လုတ်း ယင်း ဂင်းလိမခင်း သွခင်းမိုင်း ခင်းဂူဝ်
ဂခင် တင်းလဝ်းခုခင်တိုင်း၊ ဂွ်းပီခင်အူဝ် လိမေးပိုင်းဂခင်ယဝ်။ ဝံးခခေ်
ဂိုင်မေးတခင်း၊ တခင်း၊ လဝ်းခုခင်တိုင်းလင်၊ ကွခင်ကပ်ခင်း မခင်းလဝ်း ကိတ်၊တင်း
ဂူခင်းလို့ဂူခင်းသွံကခင်လဝ်းဂူဝ်လူင် ကာပ်၊ဝင်းခွင်းအေးပခင်လို့ဝ် ခခေ်၊ ခိုခင်းပွတ်း
မေးမိုင်းတီး၊ ကူခင်းမိုင်းတင်းလံးဂေး၊လံး

ရှုမခင်းလင်းမီးအင်းမီးဂါမ်၊ ယှ၊ ခေ၊ ငလး၊ ဖွမ်ဂခမ်ယုဂ်ယွင်းကပ်ဂိုတ်းခုခင်ဂေၤ
ခမ်းတီးဝိုင်းလူင်မိုင်းမာဝ်းယဝ်။

လူမ်းကခင်လဝ်းဂေၤခမ်းခုခင်တိုင်းငလးခင်းမခင်းလဝ်း၊ ရှုမ်းမူခင်းခင်း
သွင်ယူခင်းရှင်းခင်းဂေၤ၊ တီးမိုင်းမာဝ်းခခေ၊ ခပ်လဝ်းမီးလုဂ်းလံးသွင်ဂေၤ၊
လဝ်းခိုင်းလိုဝ်း ခုခင်လူး၊ လဝ်းခိုင်းလိုဝ်းခုခင်လံး ခမ်ယဝ်။ ယမ်းခခေဂး
ပီခင်ခံ၊ ဖျာ၊ ခုခင်မိုင်းငလး၊ ဖက်ဂေၤတင်းလံ၊ ဖေၤဂေၤလွင်းတေၤ၊ ကမ်၊ မီး ၊ လွင်း
လီကမ်၊ သီင်၊ ဖွမ်သီင်ပိုင်းပာဂ်၊ ဂခင် ၊ မေၤဂှ်မေၤပိုင်းဂခင်၊ ပီခင်ကခင် ဝါခင်း
မူခင်းဂူခင်းဂိုခင်း ငိုခင်းခခေခမ်းလိုင်၊ ခင်းကိုင်၊ ခင်းဝါခင်းထာခင်းပေးကမ်၊ မီး
ဂူခင်းဖခင်ဂူခင်းဂိုခင်း ကမ်၊ မီးဖူးလုဂ်ဂူခင်းလူခင်သင်၊ ဝုမ်းဖေၤဂေၤကမ်၊ ရှံ၊
ရှံးဖေၤဂေၤကမ်၊ လူ ၊ ရှံးရှု ၊ ခခင်ဂခမ်လီဂိုတ်းငမ်း၊ ထုဂ်၊ မေၤဖေၤဂေၤခမ်းဂခင်
ဂူးတီးဂူးလီခင်း၊ ဝါခင်းမိုင်းဂေၤကမ်၊ ပီခင်သိုက်ပီခင်သိုက်မိုင်းခိုင်မိုင်းလခင်း ဂေၤ
ကမ်၊ ဂိုတ်းခိခင်ပီခင်လခင်၊ တေၤ၊ ဂခင် ၊ ပီခင်ကခင်ယူ၊ မူခင်းသိုက်လံးတေၤတေၤ။
လဝ်းခုခင်တိုင်းလံးဂူခင်းမိုင်းလီတ်းသိပိးပံသွင်ပီ လွမ်းလူဂ်းကေၤ၊ ယူ၊ သင်၊ ခ၊ ရ
လူဝ်းလဝ်းထဝ်းဂေၤ၊ တီမ်တခင်း၊ ထိုင်ဝခင်းမးယဝ်ငလး၊ ၊ လင်၊ တက်ခပ်ပူးခွခင်း
ငဖေ တီးတမ်းဝိုင်းလူင်မိုင်းမာဝ်း။

ယမ်းခခေ လဝ်းခုခင်လူးဂေၤ၊ ယှ၊ သုင်လုင်ရှင်း၊ ရှု၊ လခင်းပိုင်၊ လှ၊ တင်း
မေၤဂုမ်၊ ထူခင်းတီမ်လီယဝ်ငလး၊ ဝံးသေလဝ်းကူးမခင်းလဝ်း၊ ခပ်ပူးခွခင်းငဖေ
ယဝ် ဂးပီခင်မူမာတ်းဖွင်းမိုင်းတင်းလံ၊ လင်၊ ယုဂ်ယွင်းကပ်လဝ်းခုခင်လူး ခိုခင်း
ပီခင်လဝ်းမုခင်ယှ၊ ခုခင်ဂေၤခမ်းသေ၊ သမ်ယုဂ်ယွင်းလဝ်းခုခင်လံးခိုခင်းပီခင်ဂိုမ်
မိုင်း။ သွင်လဝ်းပီးခွင်ရှုမ်းဂခင်ပွင်ဝါခင်းပွင်မိုင်း၊ ဝံဂှ်းခေၤမိုင်းသု၊ ယ၊ ဖက်ဂေၤ၊
လဝ်းခးတင်းလံ၊ ကွမ်၊ လွမ်းဖွမ်ဂခင်ရှုင်ယမ်မုခင်ဖုင်း၊ တုင်းကပ်ဂုမ်းသွခင်
ခပ်လဝ်း၊ လီမ်ထဝ်းလီမ်ခေမ်၊ ကမ်၊ တွခင်ခတ်းခိုင်ဂိုင်းတေၤ၊ ဖူးဂေၤဂူခင်းခံခပ်
ဂေၤ၊ ဝံဂှ်းသိုဝ်းခံခေတ်၊ ကူဂတ်၊ ဂေၤခိုခင်း၊ ခေၤမိုင်းဂေၤလိုင်ခင်း၊ ကမ်၊ လံး
ကွခင်ယက်ခိုင်လံသင်၊ ရှု၊ တင်းလံပံတင်းလံဂေၤ၊ ကမ်၊ မီးဂှ်မီးဂင် ကမ်၊
မီးခိခင်မီးလခင်၊ ယူ၊ င၊ ပံလုမ်တေၤတေၤ၊ ဝံးခခေ ဂွမ်းပိုဝ်း လိုင်ငိုခင်းခိုင်း

ခုခံကံ၊လင်၊သမ့်ဒိုခင်း သင်၊ဂျမ်းဝါး-

တေဝါးကမ်၊ခွံးယာခင်ဂေ၊ - ဂွပ်၊ပိုဝ်းပ၊ခင်ကွခင်ဂှ်းသုတ်းယဝ်-
ဝါးတီး လဝ်းခေတ်းခေ၊ငိုက်းတိုင်းခွင် ကိုလ်း၊ ဝိးကဝ်းဂွံးယူ၊ကွံးကခင်သုက်
တိုခင်းဂိုခင်းမးခေခေ၊လေ၊ လဝ်းခုခင်လူးသမ့်ဂျ၊တေ၊တင်းဝိုင်းမ့်၊ ထီဝ်း
လုက်းခိုင်။ ဝိုက်းလိုင်၊ဝိုင်းတိုင်းခေ၊ မိးဂိုမ်းခေမံ၊ဝ်းလူင် ကိုမ်းလမ်ဝိုင်းဝံ့ယဝ်။

မိုဝ်းကခင်လုဝ်းသ၊င်းပ၊ခင်သဝ်း ထဝ်းဂေ၊လေ။ ထိုင်ဂိုင်မးတ၊ခင်၊တ၊ခင်၊
ခေခေ လဝ်းခုခင်လူးဂေ၊ခဝ်းပုးခေခင်းလေ၊ လပ့်လွံဝိုခင်းလွံခမ်းဂျ၊သေ ဝံး
ခေခေလဝ်းခုခင်လံးပုတ်းဂိုတ်းလဝ်းဂိုတ်းခုခင်၊ လဝ်းခေဂေ၊မိးမုခင်မိးဝ်းမိုခင်ခေင်၊
လဝ်းပိးမခင်းလဝ်းခေင်၊ဂဝ်။ ခါးဝါခင်းဂူခင်းမိုင်းဂေ၊ဂှ်ဂှ်လုမ်းတွခင်း၊ ခွခင်း
ဂခင်ဂျ၊ပိုင်းဂျ၊ကိုင်တွံးဂုင်၊တွံးဝ်း မခင်းလဝ်းလံးလိလံးပီခင် လံးဂတ်းယီခင်သိုဝ်း
သ၊ခင်း မိုင်းလခင်းမိုင်းဝွင်ဂေ၊ ကမ်၊ဂိုတ်းခီခင်ပီခင်လ၊ခင်၊တေ၊ဂခင် ၊ လိုဝ်းဝိုခင်း
ခိုဝ်း တိုခင်းတံးဂှ်း ပီခင်ကခင်တိုက်၊လေ၊တိုခင်းဂါးခေမံ၊တိုက်းတိုက်း၊ လင်၊တက်း
လီဂ်၊ လေဂခင်ခံ၊ဂျ၊ ယူ၊ဂူဝါခင်းဂူမိုင်း လိမ်တီးမိုင်းခိုခင်မိုင်းယူခင်း၊ မိုင်းလ၊ဝ်း
မိုင်းထံးမိုင်းကျ၊သ၊မ်၊ ဂမ်၊ပေးတီးယ၊း သိဝ်းသွင်ပခင်းခေးလိယဝ်။

တွခင်းသပ်းလိင်း

1. ပူ, သူခင်ဂူလ်းကခင်ဝါးခင် ဂွင်္ဂွမ်းသင်?
2. ခုခင်ကံးယူ, မိုင်းခေဂေးတေ, ဂွတ်း မိုင်းလ်, မခင်းကင်, တေဂူ, လွင်း
ကခင်မိုင်းခခေ, ပီခင်မိုင်းခဂေး?
3. ခုခင်ကခင်ခင်းဝီင်းလူင်မိုင်းမာ်း ကွခင်တင်းပိုခင်းခင်
ပီခင်ကင်လ်?
4. မိုင်းပခင်ခုခင်လူးခုခင်လံးခပ်ကင်, ခင်းဂှင်းခင်းဂှေခခေ
ဝါခင်းမိုင်းပီခင်ဂိုဝ်?
5. ဂှးဂှမ်းကခင်ထုဂ်, မီခင်းခခေ သ်, ပခင်ခင်းလွဂ်းပပ်, တျ။
 - (ဂ) ကင်; --- ပီခင်လုဂ်းလံးကင်; -----။
 - (ခ) ခုခင် --- သမ်ပီခင်လါခင် -----။
 - (င) ခွင်္ဂလံးခုခင် ----- လိုဝ်း -----။
 - (က) ပူ, မွခင်, ကင်; ----- ခပ်လိုဝ်း -----။
 - (သ) ကင်; --- ပီခင်ခမ်းခုလ်ကင်; -----။

ပပ်.ရှ်ခင်းလိဂ်းတံး

GRADE 4

ကခင်းသင်

